

Arkivreferanse: 2024/9171-1
Arkivkode:
Saksbehandler: Wenche Irene Holen
Adm.enhet: Kompetanse og
tannhelse - Koordinering
og lederstøtte
Dato: 11.04.2024

Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Hovedutvalg for utdanning	25.04.2024	
Fylkesutvalget	30.04.2024	

Høring - Framtidig skole- og tilbudsstruktur og alternative opplæringsmodeller i Innlandet fylkeskommune

Fylkeskommunedirektørens innstilling til vedtak:

1. Det synkende elevtallet i videregående opplæring og derav strammere økonomiske rammebetingelser, tilsier behov for strukturendringer. Framtidig skole- og tilbudsstruktur i videregående opplæring i Innlandet fylkeskommune søkes utformet slik at man sikrer stabile utdanningstilbud med høy kvalitet i opplæringen. Skolene må ha gode rammer til å utvikle robuste fagmiljøer og skape stabilitet for elever og skolens personale over tid.
2. Innlandet fylkeskommune legger de tre alternativene til ny skole- og tilbudsstruktur som beskrives i saken ut på høring med frist 31.8.24:

Alternativ 1 En skole og fire skolesteder avvikles:

Skarnes vgs.
Skolested Nordstumoen (Storsteigen vgs.)
Skolested Dombås (Nord-Gudbrandsdal vgs.)
Skolested Lom (Nord-Gudbrandsdal vgs.)
Skolested Flisa (Solør vgs.)

Alternativ 2 To skoler og fem skolesteder avvikles:

Skarnes vgs.
Dokka vgs.
Skolested Nordstumoen (Storsteigen vgs.)
Skolested Dombås (Nord-Gudbrandsdal vgs.)
Skolested Lom (Nord-Gudbrandsdal vgs.)
Skolested Flisa (Solør vgs.)
Skolested Sønsterud (Solør vgs.)

Alternativ 3 Fire skoler og fem skolesteder avvikles:

Skarnes vgs.

Dokka vgs.

Trysil vgs.

Gausdal vgs.

Skolested Nordstumboen (Storsteigen vgs.)

Skolested Dombås (Nord-Gudbrandsdal vgs.)

Skolested Lom (Nord-Gudbrandsdal vgs.)

Skolested Flisa (Solør vgs.)

Skolested Sønsterud (Solør vgs.)

3. Alternative opplæringsmodeller kan bidra til å ivareta arbeidskraftbehov og kompetansebehov i en situasjon med elevtallsnedgang. Modellene skal ivareta ønsket kvalitet i opplæringen og elevenes læringsmiljø. Innlandet fylkeskommune legger de alternative opplæringsmodellene som beskrives i saken ut på høring.

4. Høringsinstansene inviteres til å komme med innspill om:
 - De fremlagte forslagene til endringer i skole- og tilbudsstruktur.
 - De fremlagte forslagene til alternative opplæringsmodeller.
 - Hvordan fylkeskommunen gjennom samarbeid med kommuner, regioner, næringsliv og eventuelt andre kan være samskapende om opplæring.
 - Hvilke partnerskapsmodeller for de kommunale ansvarsområdene i elevtjenesten som best ivaretar elevenes behov for et skolemiljø med trivsel og sosial tilhørighet.

Tron Bamrud
Fylkeskommunedirektør

Vedlegg:

- Medvirkningskonferanser – oppsummeringsrapport
- Medvirkningskonferanser for ungdom – fremtidig skole- og tilbudsstruktur
- Kvalitet i skole, utarbeidet av arbeidsgruppe delutredning I

Bakgrunn

1.1 Innledning

I behandlingen av sak «Tilbudsstrukturen for videregående opplæring i Innlandet fylkeskommune – skoleåret 2023-2024» (sak 65/2022, 18.10.2022), fattet fylkestinget vedtak om at det skal utarbeides en sak om framtidig skolestruktur som sikrer bærekraftig dimensjonering, lokalisering og finansiering basert på nåværende og fremskrevne elevtall.

I sak «Framtidig skole- og tilbudsstruktur i Innlandet fylkeskommune – plan for videre arbeid» (sak 4/2023, 17.01.2023), ble det fattet vedtak om at arbeidet skal gjennomføres som tre delutredninger:

- Delutredning I - framtidig skole- og tilbudsstruktur
- Delutredning II - mer effektiv bruk av fylkeskommunale bygg
- Delutredning III - alternative opplæringsmodeller

Det er opprettet arbeidsgrupper knyttet til hver av delutredningene som koordineres av en felles prosjektleder. Arbeidsgruppene er bredt sammensatt og har representanter fra HR, Økonomi, Eiendom, Samferdsel og Kompetanse og tannhelse. I tillegg er rektorer og tillitsvalgte representert i alle arbeidsgruppene. Vernetjenesten deltar i delutredning I og II, og to pedagogiske avdelingsledere deltar i delutredning III.

Arbeidsgruppene startet sitt arbeid i april 2023, og har hatt jevnlige møter.

I sak «Ny skole- og tilbudsstruktur – kunnskapsgrunnlag, kriterier og politisk prosess» (sak 5/2024), behandlet av hovedutvalg for utdanning i februar 2024, ble det blant annet lagt frem et kunnskapsgrunnlag og et kriteriesett som danner utgangspunkt for å utarbeide alternativer til ny skole- og tilbudsstruktur. Det ble også lagt frem forslag om etablering av en nettskole i Innlandet. Følgende vedtak ble fattet:

«1. Innlandet, Norge og Europa står ovenfor en større omstilling de neste årene. Demografien gjør at vi må tenke nytt. Arbeidslivet er i stor endring. Det er en rask teknologiske utvikling, barnekullene blir mindre og den store etterkrigsgenerasjonen er på vei ut av arbeidslivet.

Næringsliv og kommuner sliter med å få tak i den kompetansen de trenger. Elevene må sikres opplæring samfunnet etterspør - og på måter som gir høy gjennomføringsgrad. Skolen skal være for alle uavhengig av kompetansemål.

Når det gjøres større endringer på strukturen, så kan det få konsekvenser som må ivaretas. Vi kan få flere hybelbeboere og det kan bli utfordringer med kollektivtrafikk m.m. Slike konsekvenser må identifiseres og imøtekommes med gode tiltak.

Vi må få en kompetansepolitikk som gir bærekraft og utviklingskraft til arbeidslivet i regionene våre. Det må ses helhetlig på tilbud innenfor og mellom tilgrensende regioner. De objektive kriteriene som legges til grunn for denne saken er styrende, og helheten skal vektlegges og vurderes.

2. Framtidig skole- og tilbudsstruktur i videregående opplæring i Innlandet fylkeskommune bør utformes slik at skolene får gode rammer til å utvikle robuste fagmiljøer og skape stabilitet for elever og skolens personale over tid.

3. Prosessen som er igangsatt forventes å munne ut i et utdanningstilbud av høy kvalitet som balanserer forvaltning, mangfold og videreutvikling.

Det må skapes nye modeller som sikrer rett kompetanse til samfunnets og næringslivets behov i våre ulike regioner.

4. Hovedutvalg for utdanning slutter seg til forslag til kriteriesett som grunnlag for å utarbeide ulike alternativer til framtidig skole- og tilbudsstruktur. En skole skal forståes uavhengig av dagens organisering.

Skolene deles inn i to kategorier:

Kategori 1: Skoler som ligger i distrikt eller har færre enn 600 elever pr i dag

Kategori 2: Skoler som ligger i by eller har mer enn 600 elever pr i dag

Kriteriesett:

- Skoler i kategori 2 med ST/SF/SK må ha minst 4 paralleller
- Skoler i kategori 1 med ST/SF/SK må ha minst 2 paralleller
- Skoler i kategori 2 med yrkesfag må ha tilbud både på Vg1 og Vg2 innenfor samme utdanningsprogram på yrkesfag
- Skoler i kategori 1 med yrkesfag kan ha tilbud på Vg1 og ikke på Vg2 yrkesfag
- Alle skoler med yrkesfag må ha minst to utdanningsprogram på yrkesfag eller minst to paralleller på ett yrkesfag Saksframlegg
- Alle skoler må ha tilbud på Vg1 for å kunne ha tilbud på Vg2 innenfor samme utdanningsprogram.

5. Hovedutvalg for utdanning ber fylkeskommunedirektøren vurdere innføring av en 4-årig tilbudsstruktur som hovedregel i Innlandet.

6. Hovedutvalg for utdanning støtter etableringen av en nettskole som et supplement. Blant annet for å kunne lykkes med å få på plass alternative opplæringsmodeller i samarbeid med andre aktører.

Nettundervisning forutsetter ett klassemiljø eller sosialt læringsfelleskap.

Fylkeskommunedirektøren bes i tillegg om å se på muligheter innenfor ny opplæringslov samt ta med i saken at flere fylker er gitt anledning til å fravike loven og gjennomføre forsøk.

7. Høringssak om framtidig skole- og tilbudsstruktur legges fram for politisk behandling i Hovedutvalg for utdanning og fylkesutvalget ultimo april 2024, med høringsfrist 31.08.24. I høringssaken vil det bli lagt fram flere ulike alternativer til ny skole- og tilbudsstruktur. Forslag til alternative opplæringsmodeller blir også en del av høringen.

Høringsinstansene bes også svare på:

- Hvordan fylkeskommunen gjennom samarbeid med kommuner, regioner, næringsliv og eventuelt andre kan være samskapende om opplæring.
- Hvilke partnerskapsmodeller for de kommunale ansvarsområdene i elevtjenesten som best ivaretar elevenes behov for et skolemiljø med trivsel og sosial tilhørighet.

8. Endelig forslag til ny skole- og tilbudsstruktur legges fram for politisk behandling i fylkestinget i oktober 2024.»

For å gi et helhetlig bilde av saken, også for høringsinstansene, er deler av kunnskapsgrunnlaget som ble lagt frem for Hovedutvalg for utdanning i februar 2024 tatt med i denne saken som nå legges frem for politisk behandling.

Det synkende elevtallet i videregående opplæring har sammen med strammere økonomiske rammebetingelser dannet utgangspunktet for arbeidet i delutredning I. Målsettingen for delutredningen er å legge frem forslag til en framtidig skole- og tilbudsstruktur som skal være bærekraftig og forutsigbar over tid. Den skal tåle endringer i elevenes utdanningsvalg og endringer i størrelsen på elevkullene, og også ta høyde for elevtallsnedgangen som fortsatt vil komme i Innlandet. Å bevare kvaliteten i opplæringen er også førende for utredningsarbeidet.

I delutredning III er det utarbeidet forslag til alternative opplæringsmodeller. Et av målene for denne delutredningen er å foreslå alternative opplæringsmodeller som kan ivareta arbeidskraftbehov og kompetansebehov i en situasjon med elevtallsnedgang. Det er utarbeidet forslag til alternative modeller innenfor både yrkesfaglige og studieforberedende utdanningsprogram.

Fylkeskommunedirektøren legger gjennom denne saken frem tre alternativer til framtidig skole- og tilbudsstruktur som foreslås sendt ut på offentlig høring. Forslag til alternative opplæringsmodeller legges også ut på høring.

1.2. Tidslinje for politisk behandling av saken

Tidsplanen for den politiske behandlingen av utredningsarbeidet ble vedtatt av Hovedutvalg for utdanning 20. februar 2024. Følgende tidslinje ble vedtatt:

Hørings sak

Politisk behandling av sak som skal sendes ut på høring.

09.04.24: Drøftingsmøte tillitsvalgte (foreløpig sak)

15.04.24: Administrasjonsutvalget

25.04.24: Hovedutvalg for utdanning

30.04.24: Fylkesutvalget (ekstraordinært)

01.05.-31.08.24: Høringsperiode

Ny skole- og tilbudsstruktur

30.09.24: Behandling i Lærlingerådet (foreløpig sak legges frem)

xx.xx.24: Informasjons- og drøftingsmøte med tillitsvalgte

xx.xx.24: HAMU (dato ikke fastsatt)

04.10.24: Behandling i Yrkesopplæringsnemnda

14.10.24: Administrasjonsutvalget

16.10.24: Hovedutvalg for utdanning

18.10.24: Fylkesutvalg (ekstraordinært)

22.- 24.10.24: Fylkestinget

I tillegg vil det ble gitt orienteringer om status i utredningsarbeidet i Hovedutvalg for utdanning i møtene frem til oktober 2024.

1.3 Vurdering opp mot FNs bærekraftsmål:

Innlandet fylkeskommune skal bidra med å nå nasjonale og globale mål. Skole- og tilbudsstrukturen for videregående opplæring i Innlandet fylkeskommune er viktig med tanke på en bærekraftig utvikling i Innlandet. God utdanning og kunnskap danner grunnlaget og er avgjørende for å oppnå alle FNs 17 bærekraftsmål. Gode skoletilbud og økt gjennomføring bidrar til reduksjon av fattigdom, til god helse og livskvalitet, og til at innbyggerne får anstendig arbeid og Innlandet økonomisk vekst.

2. Kunnskapsgrunnlag

2.1 Ny opplæringslov

Det er vedtatt ny opplæringslov som trer i kraft 1. august 2024. Det er mange endringer i ny lov, men de endringene som eventuelt kan få en viss innvirkning på planleggingen og dimensjoneringen av tilbudsstrukturen vil være:

- Utvidet rett til videregående opplæring, fra dagens rett til tre års videregående opplæring til å gjelde fram til oppnådd studie- eller yrkeskompetanse.
- Utvidet rett til omvalg, med fri rett til omvalg frem til eleven er 19 år, i motsetning til dagens rett til ett omvalg.
- Rett til yrkesfaglig rekvalifisering. Det innebærer at personer som har en studie- eller yrkeskompetanse får rett til videregående opplæring frem til én ny yrkesfaglig sluttkompetanse. De som benytter seg av denne retten vil få videregående opplæring for voksne.
- Fra eleven er 19 år kan retten tas ut som voksen.
- Fylkeskommunen skal ha et opplæringstilbud i overgangen til videregående opplæring for elever som mangler faglige eller språklige forutsetninger for å kunne delta i og bestå videregående opplæring. Ett slikt eksempel er kombinasjonsklasser der den enkelte kan få både grunnskoleopplæring og opplæring i fag fra videregående opplæring.

Det er vanskelig å anslå i hvilken grad ny opplæringslov vil påvirke tilbudsstrukturen. Selv om det innføres utvidete rettigheter, antas det at de fleste ønsker å gjøre seg ferdig med videregående opplæring uten å bruke ekstra tid. At elever kan velge å ta ut retten sin som voksen fra fylte 19 år, kan medføre at det blir færre elever i «ungdomsopplæringen». Dersom man ønsker å rekvalifisere seg, må også dette skje innenfor videregående opplæring for voksne. Det er med andre ord ikke sikkert at de utvidete rettighetene vil bidra til å fylle opp tilbudene som planlegges i den ordinære skole- og tilbudsstruktursaken, kanskje tvert imot.

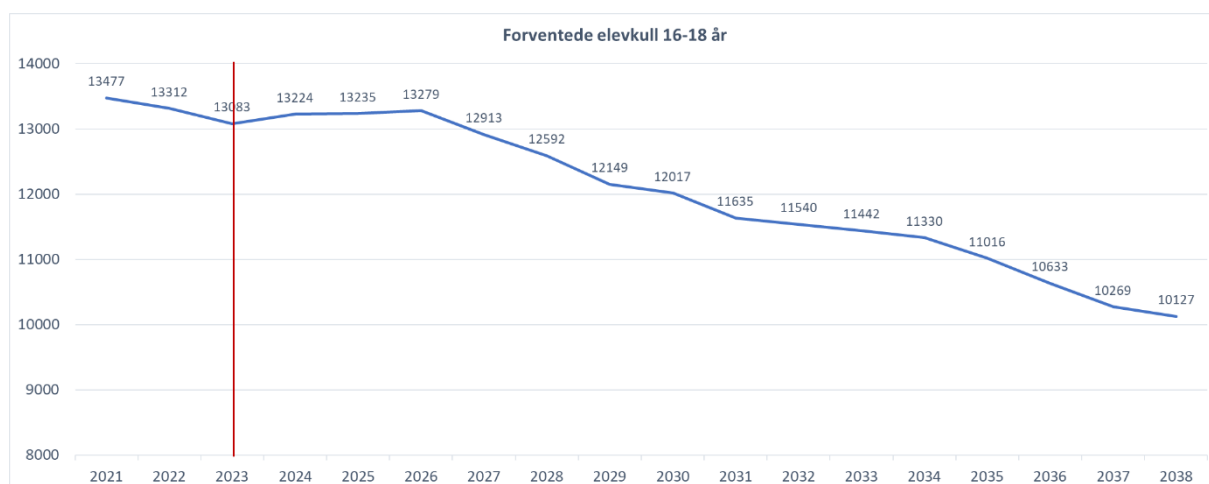
2.2 Elevtallsutvikling

Elevtallsutviklingen har stor påvirkning på tilbudsstrukturen, og estimeres med utgangspunkt i Utdanningsdirektoratets GSI-tall og befolkningsstatistikk fra Statistisk Sentralbyrå (SSB). For hver enkelt region i Innlandet, ser elevtallsutviklingen slik ut:

	GSI-TALL												SSB-TALL 1-6 ÅR							
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
Valdres	203	203	205	194	197	202	217	167	174	167	159	158	168	163	166	148	136	162	135	120
Sør-Østerdal	445	402	469	453	444	414	413	441	385	417	349	368	393	363	375	392	371	338	306	324
Nord-Østerdal	199	166	167	182	170	187	195	180	169	183	153	154	145	123	122	133	131	124	130	124
Nord-Gudbrandsdalen	230	203	208	211	190	180	178	228	177	156	144	178	186	158	158	158	138	156	142	152
Midt-Gudbrandsdalen	145	147	150	140	136	163	144	152	133	127	134	144	95	132	131	103	119	117	121	122
Lillehammerregionen	448	428	405	423	396	426	403	415	439	394	378	451	351	388	402	372	381	360	359	362
Kongsvingerregionen	548	609	480	485	474	501	498	474	471	450	420	419	391	401	433	366	362	413	347	370
Hamarregionen	1067	1091	961	1009	1034	1050	1107	1048	1007	1048	1002	946	920	970	1021	1044	971	916	909	932
Hadelandregionen (inkl. J og L)	381	359	363	388	328	368	343	368	306	324	323	323	302	313	322	288	262	271	260	276
Gjøvikregionen	844	786	737	784	764	773	785	738	674	743	696	688	679	683	724	655	632	614	586	579
	4510	4394	4145	4269	4133	4264	4283	4211	3935	4009	3758	3829	3630	3694	3854	3659	3503	3471	3295	3361
Private grunnskoler	118	146	164	194	178	186	191	144	149	144	154	123	141	123						
Totalt	4628	4540	4309	4463	4311	4450	4474	4355	4084	4153	3912	3952	3771	3817	3854	3659	3503	3471	3295	3361

Figur 1: Elevtallsutvikling pr. region (Utdanningsdirektoratet, GSI og SSB (tabell 07459) hentet 06.02.23.

Oversikten viser kullene som er registrert i Grunnskolens informasjonssystem (GSI) fram til 2032. I kolonnen for 2023 vises de elevene som skrives ut av ungdomsskolen våren 2023. De må vi dimensjonere for i skoleåret 2023-2024. Avgangselevne som er oppgitt i 2024, vil starte i videregående skoleåret 2024-2025 osv. De som er elever i 3-årige skoleløp (studieforberedende tilbud) må vi dimensjonere for i tre år, mens flertallet av de som går yrkesfag vil gå to år i våre skoler. Fra og med 2033 har vi hentet tall fra SSB på antall 1-6 åringer som er bostedsregistrert i Innlandet.

Figur 3: Forventede elevkull 16-18-åringer i hele fylket

Elevtallsutviklingen viser en forventet elevnedgang på nærmere 3000 elever fram til 2038, basert på data innhentet fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI) og SSB. Med utgangspunkt i disse datakildene, tas det kun hensyn til de som faktisk er registrert som elever i Innlandet sine skoler, samt årskullene 1-6 år i henhold til SSB. Erfaring tilsier at GSI-tallene gir et riktigere bilde enn å bruke befolkningsfremskrivingstall i forbindelse med planleggingen av tilbudsstrukturen. En har derfor valgt å bruke det også i denne utredningen. Fremskrivninger av elevtallsutviklingen vil uansett beregningsmåte være anslag, da det ikke er mulig å

forutse sikkert hvordan den faktisk blir.

Elevtallsutviklingen fra 2023-2038 ser slik ut i de ulike regionene når vi ser nærmere på 3-årige elevkull (16-18-åringer):

	Forventede elevkull 16-18 åringer			
	2023	2038	Endring antall	Endring %
Gjøvikregionen	2285	1779	-506	-22,1
Hadeland (inkl. J og L)	1079	807	-272	-25,2
Hamarregionen	3004	2757	-247	-8,2
Kongsvingerregionen	1439	1130	-309	-21,5
Lillehammerregionen	1224	1081	-143	-11,7
Midt-Gudbrandsdalen	426	360	-66	-15,5
Nord-Gudbrandsdalen	609	450	-159	-26,1
Nord-Østerdal	519	378	-141	-27,2
Sør-Østerdal	1366	968	-398	-29,1
Valdres	596	417	-179	-30,0
Private grunnskoler*	536			
	13083	10127	-2956	-22,6

*) Viser tre årskull i private grunnskoler pr. 2023 mens tallene for 2038 hentes fra SSB og ligger fordelt i regionene

En mer detaljert framstilling av elevtallsutviklingen i regionene presenteres under punkt 11.2.

2.3 Arbeidskraftbehov

Et arbeidsmarked består av tilbudet av og etterspørselen etter ulike former for arbeidskraft innenfor et geografisk område. Med tilbudet av arbeidskraft mener man tilgangen på arbeidssøkere, mens etterspørsel vil si tilgangen på ledig arbeid for de arbeidssøkende. Har man færre kvalifiserte søkere enn antall stillinger, vil det være snakk om en mangel på arbeidskraft. Har man derimot for mange kvalifiserte søkere til antall ledige stillinger, har man et overskudd av arbeidskraft. Ofte skilles arbeidskraften etter ulike faktorer, som ufaglært og faglært arbeidskraft, og utdanningsnivå (Erling Barth, 2022).

Hva slags kompetanse arbeidsmarkedet etterspør er avgjørende. Dette omfatter både at virksomhetene får rekruttert nok arbeidstakere og at arbeidstakerne har den rette kompetansen. Rett kompetanse og påfyll av kompetanse er avgjørende for utvikling av virksomheter. Fylkeskommunenes nettverk for regional kompetansepolitikk har sammen med KS fått utarbeidet rapporten «Regionale kompetanseindikatorer – kunnskapsgrunnlag for regional kompetansepolitikk» fra 2022, hvor det pekes på fire forhold som de viktigste driverne for kompetanseutfordringene i arbeidslivet:

- Digitalisering og teknologisk utvikling
- Det grønne skiftet
- Demografi

- Internasjonal økonomi og konjunkturer.

Disse driverne interagerer i vesentlig grad med hverandre. Felles for dem alle er at de utløser behov for omstilling i arbeidslivet, og behov for utvikling av arbeidsstyrkens kompetanse (Regionale kompetanseindikatorer- kunnskapsgrunnlag for regional kompetansepolitikk).

Den videre fremstillingen vil gå noe nærmere inn på demografiutviklingen.

Demografiutviklingen

Andelen eldre vil øke og forholdet mellom andel av befolkningen i arbeidsfør alder og unge/eldre gir færre i arbeid per person uten arbeid og det blir knapphet i arbeidsstyrken. Med økt knapphet i arbeidsstyrken blir det vesentlig at kompetansen er i samsvar med arbeidslivets behov. Kunnskapsgrunnlag om arbeidsstyrkens kompetanse, og hvilken kompetanse det vil være bruk for, vil være grunnlag for dimensjonering av utdanningstilbud.

Nyutdannede utgjør en forholdsvis liten andel av arbeidsstyrken, så kompetanseutvikling i den øvrige arbeidsstyrken blir svært viktig for å oppnå balanse i tilbud og etterspørsel i arbeidsmarkedet. Arbeidsinnvandringen har vært omfattende, men antas å avta. Økt arbeidsmarked i hjemlandene reduserer behovet for å søke arbeid utenlands. Innvandring med bakgrunn i krig, konflikter og naturkatastrofer må antas å vedvare. Det er mange i alderen 20-67 år med arbeidsevne som i dag står utenfor arbeidslivet (Regionale kompetanseindikatorer- kunnskapsgrunnlag for regional kompetansepolitikk). Å legge til rette for en utvidelse av arbeidsstyrken ved at de som i dag står utenfor arbeidslivet kommer i arbeid, blir viktig for å dekke framtidens behov for arbeidskraft.

Næringsstruktur i Innlandet

Om lag 8 % av det totale antallet bedrifter i Norge holder til i Innlandet. Ved inngangen til 2024 var det registrert om lag 49 000 bedrifter her. Dette er en økning på cirka 0,7 % fra året før. De største næringene i Innlandet målt i antall bedrifter er jordbruk, skogbruk og fiske. Deretter kommer bygge- og anleggsvirksomheter og varehandel (Innlandsstatistikk).

Jordbruk, skogbruk og fiske i Innlandet står for om lag 22 % av landets totale antall bedrifter innen disse næringene. Antall bedrifter innen primærnæringene i Innlandet har imidlertid en fallende tendens, og det har vært en nedgang på cirka 9 % siden 2016 (Innlandsstatistikk).

69 % av alle bedriftene i Innlandet er små foretak uten ansatte. Mindre enn 1 % er store bedrifter med mer enn 100 ansatte. De fleste store bedriftene er lokalisert i Hamar, Gjøvik, Lillehammer og Ringsaker kommuner (Innlandsstatistikk).

I Hamar-regionen og Gjøvik-regionen er det forventet større etableringer de nærmeste årene knyttet til Nammo og Green Mountain. Regjeringens nye langtidsplan for forsvaret vil kunne gi mange nye arbeidsplasser i Sør-Østerdalsregionen og på Raufoss.

Ser man nærmere på de ulike regionene i Innlandet er de største næringene, målt utfra antall bedrifter, jordbruk, skogbruk og fiske, etterfulgt av bygg- og anleggsvirksomhet og varehandel for de fleste regioner i innlandet, med unntak av Midt-Gudbrandsdal, Nord-Gudbrandsdal og Nord-Østerdal. Disse tre regionene har også flest bedrifter innenfor jordbruk, skogbruk, fiske etterfulgt av bygg- og anleggsvirksomhet, men har omsetning og drift av fast eiendom som sin tredje største næring, målt i antall bedrifter (Innlandsstatistikk).

I denne utredningen er det også relevant å se på hva som er de største næringene i Innlandet, målt utfra antall virksomheter med ansatte. Tar man dette utgangspunktet er den største næringen i Innlandet varehandel, etterfulgt av helse- og sosiale tjenester og bygg- og anleggsvirksomhet (tall for 2024). Ser man nærmere på de ulike regionene er dette gjeldende for flertallet av regionene i Innlandet, med unntak av Nord-Gudbrandsdal og Sør-Østerdal, som også har flest bedrifter innen varehandel, men som har bygg- og anleggsvirksomhet som sin andre største næring, etterfulgt av helse- og sosiale tjenester. Midt- Gudbrandsdal og Valdres har bygg- og anleggsvirksomhet som sin største næring, etterfulgt av varehandel og helse- og sosiale tjenester (Innlandsstatistikk).

NAVs bedriftsundersøkelse 2023

Hvert år gjennomfører NAV en bedriftsundersøkelse som kartlegger bedrifters forventninger til sysselsetting det kommende året og eventuelt mangel på arbeidskraft de siste tre månedene. De ser også på hvorvidt bedriftene har tilgang på kvalifiserte søkere og om det er andre faktorer som eventuelt påvirker tilgangen på arbeidskraft. Tallene nedenfor baserer seg på NAVs bedriftsundersøkelse for 2023, da NAVs bedriftsundersøkelse for 2024 ikke publiseres før i mai 2024. NAV Innlandet har imidlertid bekreftet at de ikke ser noen store endringer i besvarelsene ved årets gjennomføring, sammenliknet med resultatet for 2023.

Det er for 2023 estimert at det på landsbasis mangler 52 850 arbeidstakere i Norge, og for Innlandet mangler det 3 250 arbeidstakere.

Det er innen helse- og sosialsektoren denne mangelen er størst med et underskudd på 14 600 personer. I enkelte sektorer, som bygg- og anleggsvirksomhet, har man sett en betydelig forbedret tilgang på arbeidskraft sammenlignet med 2022, med en nedgang på 45 prosent i mangelen på arbeidskraft. I andre sektorer er det derimot fortsatt stor mangel, som for eksempel tilgangen på sykepleiere, helsefagarbeidere, kokker, tømrere og elektrikere. I tillegg er det også en forventning om en svakere sysselsetting i år sammenlignet med i fjor, med kun 13 prosent av virksomhetene som forventer vekst i antall ansettelses.

26 prosent av de spurte bedriftene rapporterte at de hadde problemer med å finne arbeidskraft de siste tre månedene, hvorav 16 prosent av disse ikke fikk ansatt noen, mens 10 prosent ansatte noen med annen eller lavere kompetanse enn det som ble etterspurt. For Innlandet er disse tallene 25 prosent, hvorav 17 prosent ikke fikk ansatt noen og 8 prosent ansatte noen med annen eller lavere kompetanse. Av virksomhetene i Innlandet, rapporterer 21 prosent at de opplever alvorlige rekrutteringsproblemer.

NAVs omverdensanalyse

I NAVs omverdensanalyse 2023-2035 pekes det på at man venter størst vekst i sysselsettingen i tjenesteytende næringer. For offentlig sektor gjelder det særlig helse- og omsorg. Det ventes færre sysselsatte i oljenæringen, varehandel og industri. For varehandelen skyldes det automatisering og økt netthandel. Nedgangen i industrien skyldes blant annet ringvirkninger fra nedgangen i olje- og gassnæringen, men nedgangen kan bli dempet av at man venter regionalisering av internasjonale forsyningskjeder.

Kompetansekravene vil øke, og det blir særlig mangel på helsearbeidere på alle utdanningsnivå, og yrkesfagutdannede særlig innen helsefag og håndverksfag.

NHOs kompetansebarometer

NHOs kompetansebarometer er en undersøkelse av medlemsbedriftenes behov for kompetanse etter fagområder og utdanningsnivåer, og behovet for ulike yrkesfag, fagskoleutdanninger og ingeniørtyper.

NHOs kompetansebarometer for 2023 viser at 6 av 10 av NHO Innlandet sine medlemsbedrifter ikke får tak i den kompetansen de trenger. På utdanningsnivået yrkesfag og fagskole er det størst behov, men også innenfor bachelor og masterutdanning er det behov ute hos bedriftene. Hele 7 av 10 av medlemsbedriftene i undersøkelsen sier at de har behov for fagskoleutdannede, mens 8 av 10 sier de har behov for yrkesfaglig kompetanse.

Når det gjelder behov for ulike typer fagkompetanse svarer 45% av NHO-bedriftene i Innlandet at de i stor eller noen grad har behov for kompetanse innen ingeniørfag og tekniske fag. 44% svarer at de har behov for kompetanse innenfor håndverksfag, mens 20% har behov for fagkompetanse innenfor IKT.

Utfordringer for Innlandet fylkeskommune

Tilbudsstrukturen for videregående opplæring skal i størst mulig grad gjenspeile arbeids- og næringslivets behov for kompetanse i Innlandet. Det vil si at ungdom skal få tilgang til utdanningsløp som fører fram til fag- eller svennebrev, vitnemål eller planlagt grunnkompetanse.

Innlandet fylkeskommune dekker et stort geografisk område med spredt bosetting. For å kunne ivareta god kvalitet i opplæringen, samtidig som en opprettholder en rasjonell drift, er det viktig at tilbudsstrukturen tar hensyn til både næringslivet og elevgrunnet i regionene. For å kunne tilby programområder på Vg2 er det avgjørende at skolen har et tilstrekkelig elevgrunnlag på Vg1. Det er et gjennomgående prinsipp at skoler har et rekrutteringsgrunnlag fra eget Vg1 når det planlegges plassering av Vg2-tilbud. Dette er for å sikre godt fagmiljø og kvalitet i opplæringen. Slik situasjonen har blitt med utgangspunkt i normtallsmodellen, er det likevel skoler som ikke lenger har Vg1, men som har Vg2 i tilbudet sitt. Slike forhold vil bli nærmere omhandlet i gjennomgangen av skole- og tilbudsstrukturen.

Elevgrunnet i Innlandet viser en nedadgående kurve i årene framover. Dette medfører at det statlige rammetilskuddet til fylkeskommunen reduseres. Det er derfor helt nødvendig å tilpasse tilbudsstrukturen til betydelig lavere elevtall og reduserte økonomiske rammer. Ved plassering av tilbudene er det viktig å utnytte skolens eksisterende kompetanse, lokaliteter og utstyr. Det må være et tilstrekkelig elevgrunnlag og tilgang på læreplasser for å kunne sette i gang et tilbud.

Elevtallsutviklingen tilsier at vi må forvente en reduksjon i tilbudene i årene framover. Mange bransjer gir imidlertid tilbakemelding om at de mangler faglært arbeidskraft, og enten ikke får tilsatt nye medarbeidere eller tilsetter arbeidssøkere med annen eller lavere kompetanse enn ønsket.

Medvirkningskonferanser

Vinter/vår 2023 ble det arrangert medvirkningskonferanser med sentrale samarbeidspartnere i regionene. Fremtidig arbeidskraftbehov var en av problemstillingene

det ble jobbet med i grupper under disse konferansene. Resultatene viste at deltakerne på alle konferansene fremhever helsesektoren som den viktigste sektoren for arbeidskraft både nå og i fremtiden. Det var også stor enighet om behovet for bedre og bredere kompetanse innen digitalisering, IKT og teknologi. Grønne næringer som blant annet bærekraftkompetanse, kunnskap om fornybar energi og grønnere industri ble også prioritert høyt. Reiselivet trekkes frem som viktig næring i Gudbrandsdalen og industrien trekkes frem som viktig i Gran- og Valdresregionen. Lærere blir synliggjort som etterspurt arbeidskraft jevnt over i alle regionene.

Gjennomgående i alle samlingene dukket det opp innspill og ønsker om mer innovasjonskompetanse, endringsledelse/kompetanse og gründerskap. Bygg- og anleggsfag, spesielt håndverksfagene, ble også trukket frem som nødvendig jevnt over på samlingene.

Når det gjelder nærmere informasjon om organisering og gjennomføring av medvirkningskonferansene vises det til pkt. 3.

2.4 Endrede økonomiske rammebetingelser

Frie inntekter – elevtallsutviklingens betydning for våre inntekter

Inntektssystemet fordeler de frie inntektene til fylkeskommunene. For Innlandet fylkeskommune utgjør dette 76 prosent av våre inntekter. De frie inntektene består av skatt og rammetilskudd. De frie inntektene disponeres i hvert enkelt fylke på grunnlag av politiske prioriteringer.

Alle fylkeskommuner får i utgangspunktet det samme beløpet per innbygger i rammetilskudd, men rammetilskuddet omfordres gjennom en utjevningmekanisme. Utgiftsutjevningen kompenserer fylker som har høyere ufrivillige kostnader enn gjennomsnittet. Utjevningen blir fordelt mellom fem sektorer; videregående opplæring, kollektivtransport, fylkesveg, ferje og tannhelse. Innlandet fylkeskommunes utvikling i kompensasjon innen sektoren videregående opplæring, ser vi i tabellen nedenfor. Tallene er oppgitt i tusen kroner.

Videregående opplæring	2020	2021	2022	2023	2024	Differanse 2020-2024
16-18 åringer	-4 385	-12 577	-44 944	- 64 629	-83 256	- 78 871
Søkere til høykostprogram	104 494	88 016	67 639	53 389	49 106	-55 388
Søkere til læreplass	12 728	10 547	7 528	4 457	4814	-7 914
Reiseavstand	30 739	33 030	33 462	36 230	45 250	14 511
Total utjevning	143 576*	119 016*	63 635*	29 447*	15 914	-127 662

Kilde: Grønt hefte (2020-2024), Kommunal- og distriksdepartementet. *Ikke justert til nåverdi.

Kriteriene for kompensasjon er i stor grad andel personer i aldersgruppen 16-18 år, og søkere til høykostnadsprogram (yrkesfag). Går vår andel av disse gruppene ned, sammenlignet med gjennomsnittet, får vi mindre i kompensasjon. I perioden 2020 til 2024 gikk vår kompensasjon ned med om lag 128 mill. kroner. I realiteten er forskjellen enda større, da tallet fra 2020 ikke er justert til nåverdi. Den eneste faktoren som gir oss mer i kompensasjon

er at reiseavstanden øker i fylket. Dette kompenseres ikke for nedgangen i de andre kriteriene. Når vi ser på utviklingen i elevtall og antall personer i aldersgruppen 16-18 år fram mot 2038, vil denne kompensasjonen gå ytterligere ned og inntektene til fylkeskommunen vil reduseres markant som følge av dette.

Videregående opplæring	2020	2021	2022	2023	2024	Differanse 2020-2024
16-18 åringer	13 059	12 891	12 724	12 778	12 792	- 267
Nasjonal andel	6,92%	6,85 %	6,70 %	6,6 %	6,5 %	-0,42 pp.
Søkere til høykostprogram	2 323	2 268	2 215	2 209	2 259	- 64
Nasjonal andel	8,70%	8,31 %	7,94 %	7,62 %	7,61 %	-1,09 pp.

Kilde: Grønt hefte (2020-2024), Tabell-Efk, Kommunal- og distriktsdepartementet.

Nytt revidert inntektssystem ble innført fra 2024, men uavhengig av dette får vår nedgang i andel 16-18 åringer og søkere til høykostnadsprogram negativ betydning.

Reiseavstandskriteriet ble vektet litt opp, noe som ga Innlandet positiv effekt, men ikke nok til å kompensere nedgangen totalt. Innlandet fylkeskommune har i tidsperioden 2020-2024 nedjustert utgiftene i takt med lavere inntekter, men på et punkt er det ikke mulig med tilstrekkelige tilpasninger uten strukturelle endringer.

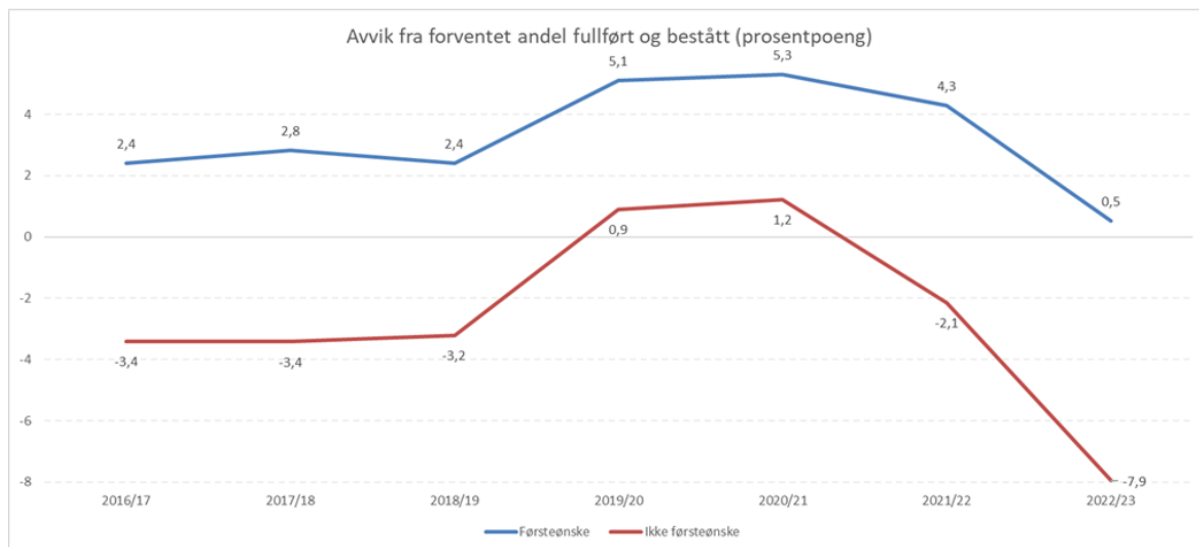
2.5 Betydning av å få førsteønske innfridd

Søkere til videregående opplæring kan velge mellom 15 ulike utdanningsprogrammer, og har rett til å komme inn på ett av tre utdanningsprogram som settes opp i prioritert rekkefølge. Søkerne har også mulighet til å prioritere skole, men har ikke rett på inntak til én bestemt skole. Hvis det er flere elever enn ledige plasser på det enkelte utdanningsprogram, er det elever med de beste karakterene som får plassen først.

Innlandet fylkeskommune har kartlagt andelen elever som fullfører og består videregående opplæring, og som får førsteønsket sitt oppfylt, og sammenliknet med de elevene som ikke kommer inn på førsteønske. Tallene er korrigert for forventningsindikatoren.

Forventningsindikatoren utarbeides på bakgrunn av elevenes forutsetninger, valg av utdanningsprogram og hvilket nivå de er på i opplæringsløpet. Forventningsindikatoren beregner forventet andel elever som fullfører og består opplæringen. Beregningen gjøres ned på utdanningsprogram og trinn på den enkelte skole.

Figuren under viser avvik mellom forventet andel fullført og bestått (forventningsindikatoren) for henholdsvis elever som får førsteønsket sitt oppfylt og de som ikke kommer inn på førsteønske.

Figuren viser at elever som ikke kommer inn på førsteønske gjennomgående har en lavere gjennomføringsprosent enn forventet utfra forventningsindikatoren. I skoleårene før pandemien hadde disse elevene en gjennomføring som var ca. 3,4% lavere enn forventet. For elever som får førsteønske sitt oppfylt er resultatet motsatt; disse elevene hadde en høyere gjennomføringsprosent enn forventet i årene før pandemien, i snitt var gjennomføringsprosenten ca. 2,5% høyere enn forventet. Det samme resultatet ser vi for skoleåret 2022/23. Elever som kom inn på førsteønske har hatt en gjennomføring som er 0,5% høyere enn forventet, mens de som ikke kom inn på førsteønsket hadde en gjennomføring som er 7,9% lavere enn forventet.

Skoleårene 2019/20, 2020/21 og 2021/22 var preget av koronapandemien og er ikke direkte sammenlignbare med skoleårene før og etter pandemien.

Oppsummert viser resultatene at det å komme inn på førsteønsket er av stor betydning for om eleven fullfører og består videregående opplæring.

2.6 Kartlegging av borteboere

Gjennomføringen av videregående opplæring for borteboere (de som bor på hybel eller internat), sammenliknet med de som bor hjemme, har i liten grad vært kartlagt av fylkeskommunene.

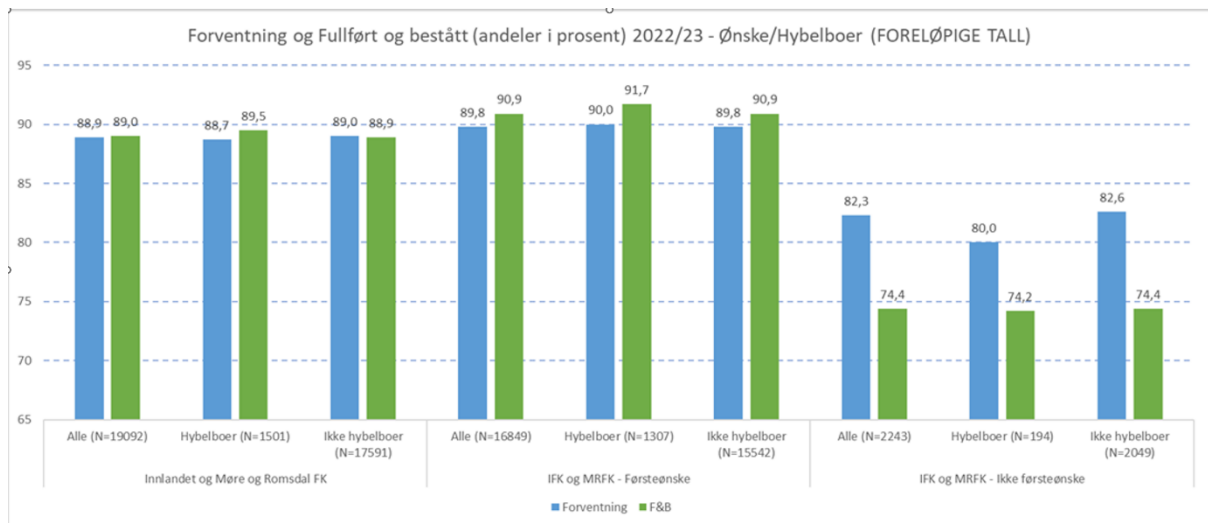
Nordland fylkeskommune gjennomførte i 2022 en spørreundersøkelse blant elever i Nordland, hvor formålet var å kartlegge eventuelle forskjeller i trivsel og mestring mellom borte- og hjemmeboende elever i videregående opplæring i Nordland fylke. Resultatet av undersøkelsen tydet på at borteboende elever i Nordland i det store og det hele klarer seg godt på skolen, og at de i liten grad skiller seg fra hjemmeboende elever når det gjelder trivsel, mestring og deltakelse på skolen.

For å etablere et bedre kunnskapsgrunnlag knyttet til gjennomføring av videregående opplæring for borteboere, ble det skoleåret 2022-2023 besluttet at samtlige offentlige videregående skoler i Innlandet skulle registrere hvilke elever som bodde på hybel og internat i det skoleadministrative systemet. For å sikre et tilstrekkelig datagrunnlag ble det inngått et

samarbeid med Møre og Romsdal fylkeskommune, som gjorde tilsvarende registreringer av borteboere skoleåret 2022-2023. Til sammen er det ca. 19 000 elever i de to fylkene.

Registreringen av borteboere har gitt mulighet for å ta ut oversikt over denne gruppen elever og koble det til data om fullført og bestått videregående opplæring skoleåret 2022-2023.

Figuren nedenfor gir en oversikt over fullført og bestått skoleåret 2022-2023 for henholdsvis hybelboere og hjemmeboende, vurdert opp mot forventningsindikatoren. Det er også skilt mellom elever som har fått førsteønsket sitt oppfylt, og de som ikke har kommet inn på førsteønsket.

I alt er det registrert 1501 hybelboere i de to fylkene. Ser man alle hybelboere under ett hadde de en forventningsindikator på 88,7%, mens fullføringsgraden var noe høyere (89,5%). Tilsvarende var forventningsindikatoren for alle i utvalget som bor hjemme på 89%, mens fullføringsgraden var på 88,9%.

Når man skiller ut alle elever som har fått førsteønsket sitt oppfylt, og deretter deler elevgruppen inn i hybelboere/ ikke hybelboere, viser kartleggingen for skoleåret 2022-2023 at hybelboere som har fått førsteønsket sitt oppfylt har en høyere gjennomføring vurdert opp mot forventningsindikatoren, sammenliknet med de som bor hjemme. Begge grupper har en fullføringsgrad som ligger over forventningsindikatoren. Hybelboere hadde en forventningsindikator på 90% mens fullføringsgraden var på 91,7 %. For ikke hybelboere var forventningsindikatoren 89,8% og fullføringsgraden 90,9%.

Ser man på elevene som ikke har fått førsteønsket sitt oppfylt, ser man at både forventningsindikatoren og andel fullført og bestått er vesentlig lavere enn for de som får førsteønsket sitt oppfylt. Dette samsvarer med sammenlikningen av fullført og bestått for de som har fått førsteønsket innfridd versus de som ikke har det, jfr. avsnitt 2.5.

Kartleggingen viser at også for denne gruppen elever har hybelboere en høyere gjennomføring vurdert opp mot forventningsindikatoren sammenliknet med de elevene som bodde hjemme. Hybelboere hadde en forventningsindikator på 80% og en fullføringsgrad på 74,2%. Tilsvarende hadde de som bodde hjemme en forventningsindikator på 82,6% og en fullføringsgrad på 74,4%.

Oppsummert viser kartleggingen at det ikke ser ut til at elever som bor på hybel/internat har en dårligere gjennomføringsprosent enn de som bor hjemme.

Det kan være svakheter i datagrunnlaget som gjør at resultatene må tolkes med forsiktighet. Registreringen av hybelboere startet relativt sent i skoleåret, noe som innebærer at man i tallgrunnlaget ikke har fanget opp alle elever som har sluttet. Det er registrert data bare for ett skoleår, noe som gjør at man bør være forsiktige med å legge for mye i resultatene. I tillegg er antall hybelboere som ikke har fått førsteønsket oppfylt kun 194 elever i de to fylkene, noe som er et lite utvalg.

3 Medvirkning, informasjon og kommunikasjon

En utredning om framtidig skole- og tilbudsstruktur har mange interessenter. God kommunikasjon og medvirkning skal blant annet bidra til gode innspill til utredningsarbeidet, samt skape en felles forståelse for utfordringsbildet. For å få innspill tidlig i prosessen ble det vinter/vår 2023 arrangert fire medvirkningskonferanser for sentrale samarbeidspartnere ute i regionene. I september 2023 ble det arrangert medvirkningskonferanser hvor ungdom var målgruppen. Nedenfor følger en oppsummering av gjennomføringen for disse to medvirkningsprosessene. For mer utfyllende informasjon om de to medvirkningsprosessene vises det til vedlegg «Medvirkningskonferanser – oppsummeringsrapport» og «Medvirkningskonferanser for ungdom – framtidig skole- og tilbudsstruktur.»

3.1 Medvirkningskonferanser mars – mai 2023

Som en del av det politiske vedtaket fylkestinget fattet rundt framtidig skole- og tilbudsstruktur ble det også bestemt at det skulle gjennomføres en prosess med alle sentrale samarbeidspartnere i regionene vinteren 2023, hvor de ulike regionene kunne komme med innspill om hvilke utdanninger det er viktig å ha i sin region. Formålet med medvirkningskonferansene var å få tidlig innspill om hva slags utdanninger som er viktig for arbeidskraftbehov, rekruttering og utvikling av lokalt næringsliv.

Det ble i perioden mars-mai 2023 avholdt fire medvirkningskonferanser for alle regionene i Innlandet fylke:

- 22. mars for regionene Nord- og Sør-Østerdal - Koppang i Stor-Elvdal.
- 29. mars for regionene Lillehammer, Midt- og Nord-Gudbrandsdal - Rudi Gard i Sør-Fron.
- 20. april for regionene Hamar og Kongsvinger - Sand i Nord-Odal.
- 2. mai for regionene Gjøvik og Valdres og Gran kommune – Gjøvik.

Det var ønsket bred medvirkning og kommunene, interkommunal politiske råd, kompetanseinstitusjoner, frivillige organisasjoner, næringsliv /næringslivsorganisasjoner, Ungdommens fylkesting/ungdomsrepresentanter fra kommunene, LO og NHO ble invitert. Konferansene var åpne for alle. I alt deltok det ca. 400 personer på de fire konferansene.

Konferansene var delt inn i to arbeidsøkter: Innlandsstrategien og skole – og tilbudsstruktur. Begge arbeidsøktene besto av innlegg/presentasjoner, gruppearbeid og plenumsdiskusjoner. Norconsult sto for prosessledelsen under konferansene og utarbeidet også en rapport i etterkant som oppsummerte resultatene fra konferansene.

Under økten som omhandlet skole- og tilbudsstruktur arbeidet deltakerne i grupper rundt følgende temaer:

- Fremtidig arbeidskraftbehov

- Prioritering av utdanningstilbud
- Kvalitet i skolestrukturen

3.2 Medvirkningskonferanser for ungdom

I utredningen om en framtidig skole- og tilbudsstruktur er ungdom en viktig interessent, og formålet med konferansene var å gi ungdommen mulighet til å komme med innspill på problemstillinger/tema som er relevante i utredningsarbeidet. Invitasjoner til konferansene ble sendt til elevrådene ved de videregående skolene og ungdomsskolene i Innlandet, ungdomsråd i kommunene, Ungdommens Fylkesting, Elevorganisasjonen og Lærlingerådet.

Det ble gjennomført fire konferanser i løpet av september 2023. Konferansene dekket til sammen alle kommuner i Innlandet:

- 5. september: Lillehammer vgs. avd. sør – for regionene Lillehammer og Gudbrandsdalen
- 18. september: Sentrum vgs. – for Kongsvingerregionen
- 22. september: Gjøvik vgs. – for regionene Gjøvik, Valdres og Gran kommune (Hadeland)
- 25. september: Elverum vgs. for regionene Nord- og Sør-Østerdal og Hamarregionen

Opplegget bestod av en innledning/presentasjon, individuelle spørsmål, gruppearbeid og plenumsdiskusjoner.

Det deltok til sammen 135 ungdommer på de fire medvirkningskonferansene. I alt deltok det ungdommer fra 14 ungdomsskoler og 14 ungdomsråd. Alle de 23 offentlige videregående skolene i Innlandet var representert. Ut fra utsendte invitasjoner kunne det potensielt deltatt til sammen ca. 420 ungdommer på konferansene. Det var vanskelig å mobilisere deltakelse fra mange av ungdomsskolene og ungdomsrådene i kommunene.

Det var likevel god geografisk spredning med hensyn til hvilke kommuner deltakerne kom fra – i alt var det deltakere fra 34 kommuner i Innlandet. Det var også relativt små forskjeller mellom de ulike regionene på hvordan ungdommene svarte på de ulike problemstillingene.

Ungdommene som deltok var aktive og engasjerte, og det ble gjennomgående gitt gode tilbakemeldinger på opplegget. Mange ungdommer ga tilbakemelding om at det var lærerikt, og at de satte pris på å kunne diskutere med ungdom fra andre steder. De satte også pris på at de fikk muligheten til å komme med sine innspill.

4 Oppfylingsgrad, kvalitet og kriterier

4.1 Oppfylingsgrad

Oppfylingsgraden er et mål på hvor mange elever som er i en klasse i forhold til hvor mange plasser som er tilgjengelige i det igangsatte tilbudet. Dersom oppfylingen er lav, har det konsekvenser både for elevenes læringsmiljø og ikke minst for skolens økonomi. Det bør være en målsetting at oppfylingsgraden er høyest mulig. Ifølge Utdanningsdirektoratet var

gjennomsnittlig oppfylingsgrad for videregående skoler i Norge 86,9 prosent i skoleåret 2020-2021.

For skoleåret 2023-2024 ble det i Innlandet tatt inn 11 682 elever til 13 605 plasser, jf. elevtellingen pr. 01.10.23. Dette innebærer en oppfylingsgrad på 85,9%. På bakgrunn av forventet elevnedgang i årene som kommer, vil oppfylingsgraden synke og antall ledige plasser øke, dersom det ikke foretas noen endringer. Oppfylingsgraden påvirker både økonomi, kvalitet, fagmiljø og tilbudet til elevene.

Med utgangspunkt i en gjennomsnittlig oppfylingsgrad i Innlandet på 85,9 %, rapporterer skolene i dag om forholdsvis stramme økonomiske rammer og små muligheter for fleksibilitet med tanke på den ordinære driften. Skoler i distriktene vil ofte ha en lavere oppfylingsgrad enn skoler i byene, noe som er en konsekvens av elevnedgangen som allerede har funnet sted. Budsjettmodellen som benyttes i Innlandet tar delvis høyde for dette ved å kompensere noe for «smale tilbud», ved å omfordele mellom skolene innenfor den fastsatte rammen. Det vil til slutt være en begrensning på hvor langt ned i oppfylingsgraden man kan gå. En kompensasjonsordning kan heller ikke strekkes så langt at det får urimelige konsekvenser for det totale tilbudet ellers i fylket, gitt at de totale økonomiske rammene også blir strammere.

Tabellen under viser faktisk oppfylingsgrad pr. region i 2023 og estimert oppfylingsgrad 2038 dersom det ikke foretas noen endringer i skole- og tilbudsstrukturen:

REGION	Oppfylingsgrad i dag	Estimert oppfylingsgrad i 2038
Gjøvik-regionen	89	71,6
Hadeland	80,2	65,5
Hamar-regionen	92	87,2
Kongsvinger-regionen	86	70,9
Lillehammer-regionen	86,3	80
Midt-Gudbrandsdal	72,2	64,3
Nord-Gudbrandsdal	66,6	51,1
Nord-Østerdal	77,4	57,6
Sør-Østerdal	86,1	63,5
Valdres	85,4	61,9
FYLKET TOTALT	85,9	72,3

Som det framgår av tabellen, vil oppfylingsgraden synke betraktelig fram til 2038 dersom det ikke foretas endringer i skole- og tilbudsstrukturen. Regionene nord i fylket vil få en oppfylingsgrad under 60%, mens både Hadeland, Midt-Gudbrandsdal, Sør-Østerdal og Valdres vil ligge på mellom 60-65%. Det er kun Hamar-regionen og Lillehammer-regionen som havner over 80% uten endringer.

4.2 Kvalitet

Å bevare kvaliteten i opplæringstilbudene har vært førende for utredningsarbeidet, og det er jobbet mye med å skape en felles forståelse av kvalitetsbegrepet.

Å definere kvalitet i skole krever en helhetlig forståelse av begrepet, som inkluderer både strukturelle, prosessuelle og resultatbaserte aspekter. Strukturelle kvaliteter omfatter rammebetingelser som regelverk, ressurser og fysiske forhold. Prosesskvalitet handler om interne pedagogiske aktiviteter og samspillet mellom lærere og elever. Resultatkvalitet handler om hva elevene faktisk lærer og oppnår. Skolekvalitet ses ofte i sammenheng med samfunnets forventninger og verdier, samt læreplanverkets mål.

For å utvikle og opprettholde kvalitet i skoletilbudene er det viktig å ta hensyn til både struktur- og prosesskvalitet, samt elevenes behov og bakgrunn. Lærerkompetanse og samarbeid er avgjørende faktorer, og skolens størrelse kan påvirke dette. Profesjonsutvikling og kollegialt samarbeid fremmer både individuell og kollektiv kompetanseheving. Forskning viser at skolestørrelse har begrenset betydning for elevenes læringsutbytte, men det kan være en svak sammenheng mellom skolens størrelse og kvalitet, spesielt opp til et visst punkt.

I utforming av kriterier for skole- og tilbudsstruktur bør man ta hensyn til både faglige og organisatoriske behov, samt elevenes preferanser og søkertall. Det er viktig å skape robuste fagmiljøer og stabile arbeidsforhold for personalet for å sikre kontinuitet og kvalitet over tid.

For ytterligere utdyping vises det til vedlegg «Kvalitet i skole».

4.3 Kriteriesett

I sak «*Ny skole- og tilbudsstruktur – kunnskapsgrunnlag, kriterier og politisk prosess*» (sak 5/2024) ble det lagt frem forslag til et sett objektive kriterier til bruk i det videre utredningsarbeidet. Kriteriene gir et utgangspunkt for å utarbeide flere alternativer til ny skole- og tilbudsstruktur, og angir et minimum av størrelse eller omfang av utdanningsprogram en skole bør ha for å unngå sårbarhet, og sikre robuste fag- og skolemiljø.

I tillegg til kriteriesettet, er det gjort en sortering av fylkets videregående skoler, basert på skolenes størrelse og beliggenhet. Dette er et viktig premiss for å kunne benytte kriteriesettet.

Hovedutvalg for utdanning vedtok i møtet 20. februar kriteriesettet og inndelingen av skoler i to kategorier. Følgende vedtak ble fattet:

«Hovedutvalg for utdanning slutter seg til forslag til kriteriesett som grunnlag for å utarbeide ulike alternativer til framtidig skole- og tilbudsstruktur. En skole skal forstås uavhengig av dagens organisering.»

Skolene deles inn i to kategorier:

Kategori 1: Skoler som ligger i distrikt eller har færre enn 600 elever pr i dag

Kategori 2: Skoler som ligger i by eller har mer enn 600 elever pr i dag

Kriteriesett:

- *Skoler i kategori 2 med ST/SF/SK må ha minst 4 paralleller*
- *Skoler i kategori 1 med ST/SF/SK må ha minst 2 paralleller*

- *Skoler i kategori 2 med yrkesfag må ha tilbud både på Vg1 og Vg2 innenfor samme utdanningsprogram på yrkesfag*
- *Skoler i kategori 1 med yrkesfag kan ha tilbud på Vg1 og ikke på Vg2 yrkesfag*
- *Alle skoler med yrkesfag må ha minst to utdanningsprogram på yrkesfag eller minst to paralleller på ett yrkesfag*
- *Alle skoler må ha tilbud på Vg1 for å kunne ha tilbud på Vg2 innenfor samme utdanningsprogram»*

Skolene i Innlandet fordeler seg slik på de to ulike kategoriene.

Kategori 1	Kategori 2
Nord-Gudbrandsdal	Hamar katedralskole
Nord-Østerdal	Storhamar
Storsteigen	Ringsaker
Vinstra	Gjøvik
Dokka	Lillehammer
Trysil	Elverum
Solør	Sentrum
Valdres	Øvrebyen
Jønsberg	Hadeland
Lena-Valle	
Raufoss	
Gausdal	
Skarnes	
Stange	

Forklaringer:

ST=Studiespesialisering gir generell studiekompetanse i et 3-årig skoleløp

SF=Studieforberedende tilbud som gir generell studiekompetanse i et 3-årig skoleløp (herunder Idrettsfag, Kunst, design og arkitektur, Medier og kommunikasjon og Musikk/dans/drama)

SK=Et treårig løp med alternativ fag og timefordeling innenfor yrkesfag, som gir generell studiekompetanse i et 3-årig skoleløp

I utarbeidelsen av forslagene til ny skole- og tilbudsstruktur er det tatt utgangspunkt i det vedtatte kriteriesettet. I tillegg er det gjort helhetlige vurderinger.

5. Utvikling i søkertall over tid

Antall søkere med ungdomsrett til Vg1 (pr. 1. mars) 2020-2024:

Utdanningsprogram	2020	2021	2022	2023	2024	%-andel søkere 2024	%-vis endring i perioden
Idrettsfag	454	437	487	500	555	11	22
Kunst, design og arkitektur	88	120	131	109	104	2	18
Musikk, dans og drama	161	121	144	151	131	3	-19
Medier og kommunikasjon	140	121	172	94	96	2	-31
Studiespesialisering	1454	1351	1164	1194	1276	25	-12
Sum studieforbereende	2297	2150	2098	2048	2162	42	
Bygg- og anleggsteknikk	335	360	422	408	364	7	9
Håndverk, design og produktutvikling	8	16	10	12	10	0	25
Elektro og datateknologi	385	365	403	380	449	9	17
Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign	78	85	74	88	99	2	27
Helse- og oppvekstfag, ordinært	588	570	514	500	519	10	-12
Helse- og oppvekstfag, 3-årig studiek.	273	235	267	184	256	5	-6
IT og medieproduksjon	105	116	98	110	108	2	3
Naturbruk	189	205	202	193	199	4	5
Restaurant- og matfag	157	142	136	133	169	3	8
Salg, service og reiseliv	139	152	190	263	267	5	92
Teknologi- og industrifag	431	510	596	555	518	10	20
Sum yrkesfag	2688	2756	2912	2826	2958	58	
Totalt	4985	4906	5010	4874	5120		

Tabellen viser hva søkere med ungdomsrett i Innlandet har prioritert som sitt førsteønske i søknaden pr. mars det enkelte år. Økningen i totalt antall søkere i 2024 skyldes både et større elevkull fra ungdomsskolene, samtidig som vi har fått nye søkere fra Ukraina som er blitt bosatt i Innlandet.

Det har vært en dreining mot en stadig større andel som velger et yrkesfaglig utdanningsprogram. Prosentfordelingen er nå 58% på yrkesfag og 42% på studieforbereende tilbud. I 2020 var tilsvarende fordeling 54% og 46%.

Blant de studieforbereende utdanningsprogrammene i perioden har Musikk, dans og drama, Medier og kommunikasjon og Studiespesialisering hatt en negativ utvikling i andel søkere, samtidig som Idrettsfag og Kunst, design og arkitektur har hatt en positiv utvikling.

Når det gjelder de yrkesfaglige utdanningsprogrammene, er det kun helse og oppvekstfag som har hatt en negativ utvikling.

Antall søkere til våre videregående skoler i perioden 2020-2024:

	Mars 2020		Mars 2021		Mars 2022		Mars 2023		Mars 2024		Endring i perioden	
	Ung. rett	Totalt	Ung. rett	Totalt	Ung. rett	Totalt	Ung. rett	Totalt	Ung. rett	Totalt	Ung. rett	Totalt
Nord-Østerdal videregående skole	441	488	409	455	385	440	381	452	419	466	-22	-22
Storsteigen videregående skole	94	111	113	131	112	136	96	124	100	114	6	3
Nord-Gudbrandsdal vgs, avd. Dombås	44	44	60	60	51	51	35	37	20	21	-24	-23
Nord-Gudbrandsdal vgs, avd. Lom	104	106	107	109	98	101	103	103	85	86	-19	-20
Nord-Gudbrandsdal vgs, avd. Otta	309	349	309	342	281	311	243	275	224	259	-85	-90
Vinstra videregående skule	378	403	344	367	375	408	334	350	338	358	-40	-45
Trysil videregående skole	144	174	154	191	149	188	143	172	147	182	3	8
Gausdal videregående skole	286	294	290	293	236	239	263	267	254	255	-32	-39
Lillehammer videregående skole	1063	1214	1065	1221	1088	1204	1037	1170	1080	1223	17	9
Valdres videregående skule	456	506	430	464	421	445	416	438	402	427	-54	-79
Ringsaker videregående skole	720	788	729	813	781	845	760	840	809	878	89	90
Elverum videregående skole	963	1089	1034	1137	964	1046	999	1106	953	1057	-10	-32
Dokka videregående skole	215	240	217	238	221	236	207	224	227	264	12	24
Hamar katedralskole	1247	1351	1241	1302	1234	1310	1251	1321	1256	1350	9	-1
Gjøvik videregående skole	1249	1313	1177	1206	1120	1160	1094	1138	1032	1118	-217	-195
Storhamar videregående skole	480	581	474	591	495	603	441	533	545	653	65	72
Jønsberg videregående skole	142	195	143	186	154	207	182	223	175	220	33	25
Stange videregående skole	426	449	418	434	410	420	415	430	404	417	-22	-32
Raufoss videregående skole	397	537	370	498	379	488	412	533	417	574	20	37
Lena-Valle videregående skole	591	649	601	648	602	640	626	653	634	663	43	14
Solør videregående skole	521	608	561	619	512	577	501	560	482	531	-39	-77
Hadeland videregående skole	895	975	895	962	856	923	804	854	825	886	-70	-89
Skarnes videregående skole	188	219	172	198	181	204	173	201	152	174	-36	-45
Øvrebyen videregående skole	423	446	410	427	362	378	352	378	414	440	-9	-6
Sentrum videregående skole	579	635	604	656	593	644	556	603	516	568	-63	-67
SUM	12355	13764	12327	13548	12060	13204	11824	12985	11910	13184	-445	-580

Tabellen viser antall søkere med ungdomsrett og søkere totalt til våre skoler pr. mars i perioden 2020-2024. Siste to kolonner viser endringer i perioden. Som det fremgår av tabellen, har søkerantallene gått ned i perioden 2020-2023, mens det øker med ca. 200 søkere i 2024. Dette skyldes et større kull fra ungdomsskolene i Innlandet, samt ukrainske flyktninger i aldersgruppa 16-18 år, som er blitt bosatt i Innlandet og søker om skoleplass.

6. Dagens skole- og tilbudsstruktur

Nedenfor følger en oversikt over skole – og tilbudsstrukturen slik den er inneværende skoleår. Fremstillingen gir en oversikt over hvilke utdanningsprogram de ulike skolene har. Oversikten fremstilles pr region, med utgangspunkt i den regioninndelingen som brukes ved inntak til videregående opplæring i dag.

I tabellene er det tatt med elevtall pr 01.10.2023. Det er også tatt med beregnet oppfyllingsgrad, dvs. forholdet mellom antall plasser i igangsatte tilbud og faktisk elevtall pr 01.10.23. Videre er det i oversikten tatt med estimert elevtall i regionen i 2038 på bakgrunn av fremskrevet elevtallsutvikling. I estimering av elevtallet benyttes erfaringstall hvor vi ser på elevstatistikk, og forholdsregner dette opp mot GSI-tallene. Dette fordi noen regioner, på bakgrunn av sine utdanningstilbud, får tilførsel av flere elever enn avgangskullene i regionen tilsier, mens andre regioner vil få en mindre andel av kullene. For eksempel har Solør vgs landslinjetilbud hvor nærmere 100 av elevene ikke kommer fra Kongsvingerregionen.

Utdanningstilbud som er markert med gult i oversiktene innfrir ikke det vedtatte kriteriesettet.

6.1 Nord-Østerdalsregionen

Skolenavn	Utd. type	Utd.prog.	Nivå	Klasser	Plasser	Elever pr 01.10.23	Oppfyllingsgrad	Sum plasser skole	Sum elever skole	Sum oppf. grad skole	SUM Plasser region	SUM Elever region	SUM oppf. grad region	Est. elevtall region 2038	Est. oppf. grad region 2038
Nord-Østerdal videregående skole	-	Grunnskole	0	1,0	23	20	87,0	509	396	77,8	655	507	77,4	377	57,6
	PB	Påbygging	3	1,0	30	17	56,7								
	SF	Idrettsfag	1	1,0	30	30	100,0								
			2	1,0	30	13	43,3								
			3	1,0	30	29	96,7								
	SF	Musikk, dans og drama	1	0,5	17	17	100,0								
			2	0,5	15	9	60,0								
			3	0,5	15	8	53,3								
	SF	Studiespesialisering	1	1,0	30	25	83,3								
			2	1,0	30	21	70,0								
			3	2,0	60	36	60,0								
	YF	Bygg- og anleggsteknikk	1	1,0	20	19	95,0								
			2	1,0	13	13	100,0								
		Elektro og datateknologi	1	1,0	18	18	100,0								
			2	1,0	16	16	100,0								
		Helse- og oppvekstfag	1	2,0	32	27	84,4								
			2	1,0	18	16	88,9								
Restaurant- og matfag		1	1,0	17	8	47,1									
		2	1,0	15	4	26,7									
Teknologi- og industrifag	1	1,0	30	30	100,0										
	2	1,0	20	20	100,0										
Storsteigen videregående skole	PB	Påbygging	3	0,5	15	6	40,0	146	111	76,0					
	YF	Naturbruk	1	2,0	46	40	87,0								
			2	2,0	35	27	77,1								
			3	2,0	35	24	68,6								
	Restaurant- og matfag	1	0,0	5	4	80,0									
Teknologi- og industrifag	1	0,0	10	10	100,0										

Nord-Østerdalsregionen består av to skoler; Nord-Østerdal vgs og Storsteigen vgs.

Nord-Østerdal vgs har inneværende år 396 elever og en oppfyllingsgrad på 77,8 % basert på dagens tilbudsstruktur. Skolen har i utgangspunktet større kapasitet enn antall plasser som vises i tabellen. Det har tidligere vært to paralleller på studiespesialisering. Skolen tilbyr pr. i dag fem ulike utdanningsprogram innen yrkesfag. I tillegg har skolen tilbud innenfor studiespesialisering, idrettsfag og musikk, dans, drama (MDD). Innenfor MDD gis det kun tilbud innenfor musikk, og igangsatte klasser har redusert størrelse (15 elever pr. klasse i stedet for 30 som er standard).

Storsteigen vgs har inneværende skoleår 146 elever og en oppfyllingsgrad på 76%. Skolen består av to skolesteder; skolested Storsteigen og skolested Nordstumo. Det er internat knyttet til begge skolestedene.

Skolested Storsteigen tilbyr Naturbruk yrkesfag og også Vg3 studieforbereende Naturbruk. Skolested Storteigen tilbyr også påbygg til studiespesialisering.

Skolested Nordstumo har tilbud til elever med ekstra tilretteleggingsbehov og tilbyr i dag kun Vg1. Det tilbys Vg1 innenfor 3 ulike yrkesfag. Skolen har plass til 27 elever og har elever fra hele fylket.

6.2 Sør-Østerdalsregionen

Skolenavn	Utd. type	Utd.prog.	Nivå	Klasser	Plasser	Elever pr 01.10.23	Oppfyltingsgrad	Sum plasser skole	Sum elever skole	Sum oppf. grad skole	SUM Plasser region	SUM Elever region	SUM oppf. grad region	Est. elevtall region 2038	Est. oppf. grad region 2038
Elverum videregående skole	-	Grunnskole	0	1,0	17	17	100,0	1066	979	91,8	1314	1147	87,3	848	64,5
	PB	Påbygging	3	3,5	90	73	81,1								
	SF	Idrettsfag	1	1,0	30	28	93,3								
			2	1,0	30	29	96,7								
			3	1,0	30	30	100,0								
	SF	Kunst, design og arkitektur	1	1,0	20	12	60,0								
			2	1,0	20	19	95,0								
			3	1,0	20	14	70,0								
	SF	Studiespesialisering	1	5,0	150	146	97,3								
			2	5,0	150	140	93,3								
			3	5,0	150	139	92,7								
	YF	Bygg- og anleggsteknikk	1	1,0	15	15	100,0								
			2	1,5	16	16	100,0								
		Elektro og datateknologi	1	2,0	32	32	100,0								
			2	1,0	17	17	100,0								
		Helse- og oppvekstfag	1	4,0	60	52	86,7								
			2	4,0	60	55	91,7								
3			1,0	15	8	53,3									
Salg, service og reiseliv	1	2,5	51	51	100,0										
	2	2,0	30	24	80,0										
	1	2,0	33	33	100,0										
Teknologi- og industrifag	2	2,0	30	29	96,7										
	1	1,0	30	22	73,3										
Trysil videregående skole	SF	Idrettsfag	2	1,0	30	16	53,3	248	168	67,7					
			3	1,0	30	19	63,3								
			1	1,0	35	31	88,6								
	Studiespesialisering	2	1,0	30	12	40,0									
		3	1,0	30	14	46,7									
		1	1,0	18	18	100,0									
	YF	Bygg- og anleggsteknikk	2	1,0	15	11	73,3								
			1	1,0	15	11	73,3								
Helse- og oppvekstfag		2	1,0	15	14	93,3									

Sør-Østerdalsregionen består av to skoler: Elverum vgs og Trysil vgs.

Elverum vgs har inneværende skoleår 979 elever og en oppfyltingsgrad på 91,8%. Skolen tilbyr pr i dag fem ulike utdanningsprogrammer innenfor yrkesfag. I tillegg har skolen tilbud innenfor idrettsfag, Kunst, design og arkitektur (KDA) og studiespesialisering. Skolen tilbyr også et fireårig løp innenfor Salg, service og reiseliv hvor man etter endt utdanning oppnår både fagbrev og generell studiekompetanse. Skolen tilbyr også International Baccalaureate (IB)-linje, et studieforbereende løp med egne læreplaner hvor undervisningen foregår på engelsk. Det er kun Elverum vgs og Gjøvik vgs som har dette tilbudet i Innlandet.

Trysil vgs har inneværende skoleår 168 elever og en oppfyltingsgrad på 67,7%. Skolen tilbyr to yrkesfag, samt idrettsfag og studiespesialisering. Trysil vgs har også Fylkesdekkende senter for nettundervisning, som er tett koblet til skolens øvrige drift. Fylkesdekkende senter for nettundervisning tilbyr nettbaserte kurs innen fellesfag for yrkeskompetanse og påbygging til generell studiekompetanse og kurs innen helse- og oppvekstfag. Tilbudet gis både til søkere med ungdomsrett som ikke kan følge vanlig undervisning, og til voksne. Tilbudet som gis innen nettundervisning er ytterligere utdypet i avsnittet om nettskole.

6.3 Kongsvingerregionen

Skolenavn	Utd. type	Utd.prog.	Nivå	Klasser	Plasser	Elever pr 01.10.23	Oppfyllingsgrad	Sum plasser skole	Sum elever skole	Sum oppf. grad skole	SUM Plasser region	SUM Elever region	SUM oppf. grad region	Est. elevtall region 2038	Est. oppf. grad region 2038
Øvrebyen videregående skole	-	Grunnskole	0	2,0	30	23	76,7	394	349	88,6					
	PB	Påbygging	3	1,0	30	17	56,7								
	SF	Idrettsfag	1	1,0	30	30	100,0								
			2	1,0	30	30	100,0								
			3	1,0	30	29	96,7								
		Studiespesialisering	1	3,0	91	91	100,0								
			2	2,0	60	51	85,0								
	3	2,0	61	59	96,7										
	YF	Salg, service og reiseliv	1	1,0	17	14	82,4								
2			1,0	15	5	33,3									
Sentrum videregående skole	PB	Påbygging	3	3,0	45	44	97,8	671	553	82,4	1792	1550	86	1257	70,1
	SF	Kunst, design og arkitektur	1	1,0	30	17	56,7								
			2	1,0	30	24	80,0								
			3	1,0	30	21	70,0								
		Medier og kommunikasjon	1	1,0	30	17	56,7								
			2	1,0	30	21	70,0								
	3	1,0	30	16	53,3										
	YF	Elektro og datateknologi	1	2,0	32	32	100,0								
			2	2,0	30	25	83,3								
		3	1,0	15	6	40,0									
		Frisør, blomst, int, eksp. design	1	1,0	16	9	56,3								
	Helse- og oppvekstfag	1	6,0	95	88	92,6									
		2	6,0	95	93	97,9									
		IT og medieproduksjon	1	1,0	17	16	94,1								
			2	1,0	16	15	93,8								
		Restaurant- og matfag	1	1,0	28	22	78,6								
	2		1,0	15	6	40,0									
Teknologi- og industrifag	1	4,0	56	51	91,1										
	2	2,0	31	30	96,8										
Skarnes videregående skole	PB	Påbygging	3	1,5	30	26	86,7	225	192	85,3					
	SF	Studiespesialisering	1	1,0	30	18	60,0								
			2	1,0	36	36	100,0								
			3	1,0	30	27	90,0								
	YF	Bygg- og anleggsteknikk	1	2,0	36	30	83,3								
			2	2,0	31	27	87,1								
		Elektro og datateknologi	1	1,0	17	17	100,0								
Frisør, blomst, int, eksp. design	2	1,0	15	11	73,3										
Solør videregående skole	PB	Påbygging	3	2,0	38	28	73,7	502	456	90,8					
	SF	Studiespesialisering	1	1,0	35	31	88,6								
			2	1,0	30	27	90,0								
			3	1,0	30	27	90,0								
	YF	Bygg- og anleggsteknikk	1	1,0	15	13	86,7								
			2	5,0	75	75	100,0								
		Elektro og datateknologi	1	1,0	16	16	100,0								
			2	1,0	16	16	100,0								
		Helse- og oppvekstfag	1	1,0	19	19	100,0								
			2	2,0	30	23	76,7								
		Naturbruk	1	1,0	15	14	93,3								
			2	2,0	39	27	69,2								
			3	0,5	8	8	100,0								
Teknologi- og industrifag	1	2,0	30	29	96,7										
	2	4,0	61	58	95,1										
3	4,0	45	45	100,0											

Kongsvingerregionen består av fire videregående skoler; Øvrebyen vgs, Sentrum vgs, Skarnes vgs og Solør vgs. I tillegg er det et privat skoletilbud i regionen – Norges Toppidrettsgymnas, avd. Kongsvinger (NTG Kongsvinger).

Øvrebyen vgs har inneværende skoleår 349 elever og en oppfyllingsgrad på 88,6%. Skolen har hovedvekten av tilbudet sitt innenfor studieforberedende utdanningsprogram og har studiespesialisering, idrettsfag og påbygg. I tillegg har de et yrkesfaglig utdanningstilbud innen Salg, service og reiseliv. Øvrebyen vgs innfrir ikke kriteriesettet innenfor salg, service og reiseliv, da dette er det eneste yrkesfaget skolen har tilbud om, og det kun er en klasse på hhv. vg1 og vg2.

Sentrum vgs har inneværende skoleår 553 elever og en oppfylingsgrad på 82,4%. Skolen har hovedvekten av tilbudet sitt innenfor yrkesfaglige utdanningsprogram, og har i dag tilbud innenfor seks ulike yrkesfaglige utdanningsprogrammer. I tillegg har skolen tilbud innenfor medier og kommunikasjon, kunst, design og arkitektur (KDA) og påbygg (for helse- og oppvekstfag, SK-løp). Skolen tilbyr også helsefagarbeider og barne- og ungdomsarbeider med studiekompetanse, i tillegg til ordinært helse- og oppvekstfag. Sentrum vgs innfrir ikke kriteriesettet innenfor Frisør, blomst, interiør og eksponeringsdesign, da de kun har tilbud på vg1 innen dette utdanningsprogrammet.

Skarnes vgs har inneværende skoleår 192 elever og en oppfylingsgrad på 85,3%. Skolen har tilbud innenfor tre yrkesfag, samt studiespesialisering og påbygg. Skarnes vgs innfrir ikke kriteriesettet innenfor Frisør, blomst, interiør og eksponeringsdesign, da de kun har tilbud på vg2 innen dette utdanningsprogrammet. De innfrir heller ikke kriteriesettet knyttet til studiespesialisering, da de kun har en klasse/parallellell på hvert trinn.

Solør vgs har inneværende skoleår 426 elever og en oppfylingsgrad på 90,3%. Solør har tre skolesteder; Skolested Flisa, Skolested Våler og Skolested Sønsterud.

Skolested Flisa har tilbud innenfor studiespesialisering og Elektro- og datateknologi. Skolen innfrir ikke kriteriesettet knyttet til studiespesialisering, med kun en klasse/parallellell på hvert trinn.

Skolested Sønsterud tilbyr Naturbruk yrkesfag og også Vg3 studieforbredende Naturbruk. I tillegg har Sønsterud tilbud om påbygg. Skolested Sønsterud har internat. Internatet har elever som både går på skolested Våler og skolested Sønsterud.

Skolested Våler har tilbud innenfor tre yrkesfag; bygg- og anleggsteknikk, teknologi- og industrifag og helse- og oppvekstfag. Skolested Våler har tilbud om vg2 ambulansesfag som en av to skoler i Innlandet.

Skolested Våler har tre landslinjetilbud. Skolen har to landslinjetilbud innenfor Teknologi og industrifag: Vg3 yrkessjåfør og Vg3 anleggsmaskinmekaniker. De har også landslinjetilbud innenfor Bygg og anleggsteknikk med Vg2 anleggsteknikk.

6.4 Hamarregionen

Skolenavn	Utd. type	Utd.prog.	Nivå	Klasser	Plasser	Elever pr 01.10.23	Oppfyllingsgrad	Sum plasser skole	Sum elever skole	Sum oppf. grad skole	SUM Plasser region	SUM Elever region	SUM oppf. grad region	Est. elevtall region 2038	Est. oppf. grad region 2038
Hamar katedralskole	-	Grunnskole	0	4,0	61	55	90,2	1307	1242	95,0	3370	3108	92	2945	87,4
	PB	Påbygging	3	1,0	10	8	80,0								
	SF	Kunst, design og arkitektur	1	1,0	30	29	96,7								
			2	1,0	30	30	100,0								
			3	1,0	30	30	100,0								
			1	1,0	30	29	96,7								
		Medier og kommunikasjon	2	1,0	30	26	86,7								
			3	1,0	31	26	83,9								
			1	6,0	191	191	100,0								
		Studiespesialisering	2	7,0	210	197	93,8								
			3	7,0	210	201	95,7								
			1	3,0	45	44	97,8								
	YF	Elektro og datateknologi	2	2,0	30	30	100,0								
			3	1,0	15	15	100,0								
			1	2,0	30	27	90,0								
		Frisør, blomst, int, eksp. design	2	2,0	35	28	80,0								
			3	1,0	20	19	95,0								
			1	1,0	15	13	86,7								
		Håndverk, design, produktutv.	2	1,0	15	10	66,7								
			1	2,0	30	30	100,0								
2			2,0	30	30	100,0									
Salg, service og reiseliv		1	3,0	48	48	100,0									
	2	2,0	30	27	90,0										
	1	4,0	56	56	100,0										
Teknologi- og industrifag	2	3,0	45	43	95,6										
	Jønsberg videregående skole	PB	Påbygging	3	3,0	80	45	56,3	259	209	80,7	3370	3108	92	2945
YF		Naturbruk	1	4,0	61	51	83,6								
			2	3,0	41	41	100,0								
			3	1,0	27	23	85,2								
Teknologi- og industrifag	1	2,0	30	29	96,7										
	2	1,0	20	20	100,0										
Ringsaker videregående skole	PB	Påbygging	3	4,0	92	80	87,0	817	770	94,2	3370	3108	92	2945	87,4
	SF	Studiespesialisering	1	3,0	90	78	86,7								
			2	3,0	92	92	100,0								
			3	3,0	90	81	90,0								
	YF	Bygg- og anleggsteknikk	1	3,0	45	44	97,8								
			2	3,0	46	46	100,0								
		Elektro og datateknologi	1	2,0	31	31	100,0								
			2	3,0	45	45	100,0								
			3	1,0	15	15	100,0								
		Helse- og oppvekstfag	1	5,0	87	86	98,9								
			2	5,0	77	70	90,9								
			3	1,0	16	14	87,5								
	Salg, service og reiseliv	1	2,0	30	29	96,7									
		2	1,0	16	16	100,0									
1		2,0	30	30	100,0										
Teknologi- og industrifag	2	1,0	15	13	86,7										
	Stange videregående skole	SF	Idrettsfag	1	1,0	30	27	90,0	493	419	85,0	3370	3108	92	2945
2				1,0	30	25	83,3								
3				1,0	30	17	56,7								
1			2,0	61	56	91,8									
2			2,0	62	54	87,1									
3			2,0	60	38	63,3									
Studiespesialisering		1	1,0	39	35	89,7									
		2	1,0	31	25	80,6									
		3	1,0	30	30	100,0									
YF	Bygg- og anleggsteknikk	1	4,0	60	60	100,0									
		2	4,0	60	52	86,7									
Storhamar videregående skole	PB	Påbygging	3	3,0	90	88	97,8	494	468	94,7	3370	3108	92	2945	87,4
	SF	Idrettsfag	1	2,0	50	48	96,0								
			2	1,0	31	31	100,0								
			3	1,0	30	30	100,0								
	Studiespesialisering	1	0,0	11	11	100,0									
		1	6,0	92	87	94,6									
	YF	Helse- og oppvekstfag	2	5,0	82	81	98,8								
			3	1,0	15	10	66,7								
1			3,0	62	52	83,9									
Restaurant- og matfag	1	3,0	62	52	83,9										
	2	2,0	31	30	96,8										

Hamarregionen består av i alt fem videregående skoler; Hamar katedralskole, Jønsberg vgs, Ringsaker vgs, Stange vgs og Storhamar vgs. I tillegg har regionen et privat skoletilbud – Wang toppidrett.

Hamar katedralskole har inneværende skoleår 1242 elever og en oppfylingsgrad på 95%. Skolen tilbyr pr i dag seks ulike utdanningsprogrammer innenfor yrkesfag. Skolen er den eneste skolen i Innlandet som har tilbud innenfor utdanningsprogrammet «Håndverk, design og produktutvikling». Skolen har også mange elever innenfor studieforbereende utdanningsløp, og tilbyr Medier og kommunikasjon og Kunst, design og arkitektur, i tillegg til studiespesialisering.

Jønsberg vgs har inneværende skoleår 209 elever og en oppfylingsgrad på 80,7%. Skolen tilbyr to yrkesfaglige utdanningsprogrammer, og er en av fire naturbruksskoler i Innlandet. I tillegg har de påbygg. Skolen har internat.

Ringsaker vgs har inneværende skoleår 770 elever og en oppfylingsgrad på 94,2%. Skolen tilbyr pr i dag fem ulike utdanningsprogrammer innenfor yrkesfag. I tillegg har de tilbud innenfor studiespesialisering og påbygg. Skolen tilbyr også helsefagarbeider og barne- og ungdomsarbeider med studiekompetanse, i tillegg til ordinært helse- og oppvekstfag.

Stange vgs har inneværende skoleår 419 elever og en oppfylingsgrad på 85%. Skolen har hovedvekten av tilbudet sitt innenfor studieforbereende utdanningsprogram og tilbyr idrettsfag, musikk, dans, drama (MDD) og studiespesialisering. Stange vgs er den eneste skolen i Innlandet som har et fullverdig tilbud innenfor MDD. Skolen tilbyr ett yrkesfaglig utdanningsprogram, med et forholdvis bredt tilbud innenfor bygg- og anleggsteknikk.

Storhamar vgs har inneværende skoleår 468 elever og en oppfylingsgrad på 94,7%. Skolen tilbyr to yrkesfaglige utdanningsprogrammer; helse- og oppvekstfag og restaurant og matfag. I tillegg tilbyr de idrettsfag og påbygg. Skolen tilbyr også helsefagarbeider med studiekompetanse, i tillegg til ordinært helse- og oppvekstfag.

6.5 Nord-Gudbrandsdalsregionen

Skolenavn	Utd. type	Utd.prog.	Nivå	Klasser	Plasser	Elever pr 01.10.23	Oppfyllings-grad	Sum plasser skole	Sum elever skole	Sum oppf. grad skole	SUM Plasser region	SUM Elever region	SUM oppf. grad region	Est. elevtall i region 2038	Est. oppf. grad region 2038
Nord-Gudbrandsdal vgs, avd. Dombås	SF	Studiespesialisering	1	1,0	30	6	20,0	90	32	35,6					
			2	1,0	30	14	46,7								
			3	1,0	30	12	40,0								
Nord-Gudbrandsdal vgs, avd. Lom	SF	Studiespesialisering	1	1,0	30	18	60,0	121	96	79,3					
			2	1,0	30	25	83,3								
			3	1,0	30	24	80,0								
	YF	Bygg- og anleggsteknikk	1	1,0	16	16	100,0								
			2	1,0	15	13	86,7								
Nord-Gudbrandsdal vgs, avd. Otta	-	Grunnskole	0	1,0	15	15	100,0	369	258	69,9	580	386	66,6	298	51,4
	PB	Påbygging	3	1,0	30	18	60,0								
	SF	Idrettsfag	1	1,0	30	17	56,7								
			2	1,0	30	21	70,0								
			3	1,0	30	14	46,7								
	SF	Studiespesialisering	1	1,0	31	15	48,4								
			2	1,0	30	15	50,0								
			3	1,0	30	21	70,0								
	YF	Helse- og oppvekstfag	1	2,0	30	29	96,7								
			2	2,0	30	23	76,7								
		Restaurant- og matfag	1	1,0	10	6	60,0								
			2	0,0	1	1	100,0								
		Salg, service og reiseliv	1	1,0	10	6	60,0								
			2	2,0	31	31	100,0								
	Teknologi- og industrifag	1	2,0	31	31	100,0									
2		2,0	31	26	83,9										

Regionen har en videregående skole, Nord-Gudbrandsdal vgs.

Nord-Gudbrandsdal vgs har inneværende skoleår 386 elever og en oppfyllingsgrad på 66,6% Skolen har tre skolesteder; avdeling Dombås, avdeling Lom og avdeling Otta.

Skolested Otta har pr i dag tilbud innenfor fire yrkesfag. I tillegg har de tilbud innenfor studiespesialisering og idrettsfag.

Skolested Dombås har pr. i dag tilbud innenfor studiespesialisering. Med kun en klasse/parallell pr. trinn innfris ikke kriteriesettet.

Skolested Lom har pr. i dag tilbud innenfor studiespesialisering og bygg og anleggsteknikk. Med en klasse/parallell pr. trinn innfris ikke kriteriesettet på noen av tilbudene.

6.6 Midt-Gudbrandsdalsregionen

Skolenavn	Utd. type	Utd.prog.	Nivå	Klasser	Plasser	Elever pr 01.10.23	Oppfyllings-grad	Sum plasser skole	Sum elever skole	Sum oppf. grad skole	SUM Plasser region	SUM Elever region	SUM oppf. grad region	Est. elevtall i region 2038	Est. oppf. grad region 2038
Vinstra videregående skule	PB	Påbygging	3	1,0	30	20	66,7	474	342	72,2	474	342	72,2	305	64,3
			1	1,0	30	10	33,3								
	SF	Musikk, dans og drama	2	1,0	30	9	30,0								
			3	1,0	28	12	42,9								
			1	1,0	30	21	70,0								
	SF	Studiespesialisering	2	2,0	60	39	65,0								
			3	2,0	60	45	75,0								
			1	2,0	31	30	96,8								
	YF	Bygg- og anleggsteknikk	2	2,0	30	20	66,7								
			1	2,0	30	30	100,0								
		Elektro og datateknologi	2	2,0	30	22	73,3								
			1	1,5	25	25	100,0								
		Helse- og oppvekstfag	2	1,0	15	15	100,0								
			1	2,0	30	29	96,7								
	Teknologi- og industrifag	2	1,0	15	15	100,0									

Regionen har en videregående skole, Vinstra vgs.

Vinstra vgs har inneværende skoleår 342 elever og en oppfylingsgrad på 72,2%. Skolen tilbyr fire utdanningsprogrammer innen yrkesfag. I tillegg har skolen tilbud innenfor studiespesialisering og musikk, dans drama (MDD). Vinstra har landslinje for folkemusikk, som følger modellen for MDD. Skolens øvrige tilbud innenfor MDD er musikk.

6.7 Lillehammerregionen

Skolenavn	Utd. type	Utd.prog.	Nivå	Klasser	Plasser	Elever pr 01.10.23	Oppfylingsgrad	Sum plasser skole	Sum elever skole	Sum oppf. grad skole	SUM Plasser region	SUM Elever region	SUM oppf. grad region	Est. elevtall region 2038	Est. oppf. grad region 2038
Gausdal videregående skole	SF	Idrettsfag	1	2,0	60	59	98,3	299	233	77,9					
			2	2,0	60	53	88,3								
			3	2,0	60	55	91,7								
		3	1,0	30	5	16,7									
		Studiespesialisering	1	1,0	30	19	63,3								
			2	1,0	30	13	43,3								
3	1,0		29	29	100,0										
Lillehammer videreg skole	PB	Påbygging	3	4,0	110	85	77,3	1143	1029	90,0	1442	1262	87,5	1171	81,2
	-	Grunnskole	0	1,0	15	14	93,3								
	SF	Kunst, design og arkitektur	1	1,0	20	16	80,0								
			2	1,0	20	11	55,0								
		Studiespesialisering	1	5,0	150	150	100,0								
			2	5,0	150	138	92,0								
			3	6,0	180	159	88,3								
	Bygg- og anleggsteknikk	1	3,0	48	48	100,0									
		2	3,0	45	40	88,9									
	IT og medieproduksjon	1	1,0	17	17	100,0									
		2	1,0	15	15	100,0									
	Restaurant- og matfag	1	1,0	15	14	93,3									
		2	2,0	30	20	66,7									
	YF	Salg, service og reiseliv	1	1,0	15	15	100,0								
			1	2,0	32	32	100,0								
		Elektro og datateknologi	1	2,0	30	30	100,0								
			2	2,0	30	30	100,0								
		Frisør, blomst, interiør og eksponeringsdesign	1	1,0	17	17	100,0								
		Helse- og oppvekstfag	1	4,0	73	68	93,2								
			2	5,0	80	65	81,3								
Restaurant- og matfag		1	0,0	4	4	100,0									
		1	0,0	2	1	50,0									
Salg, service og reiseliv	1	3,0	45	44	97,8										
	2	2,0	30	26	86,7										

Lillehammerregionen består av to skoler: Lillehammer vgs og Gausdal vgs. I tillegg har regionen to private skoler; Create og Norges Toppidrettsgymnas avd. Lillehammer.

Gausdal vgs har inneværende skoleår 233 elever og en oppfylingsgrad på 77,9%. Skolen har ingen yrkesfaglige utdanningsprogrammer. Skolen har tilbud innenfor idrettsfag og studiespesialisering. Skolen har tidligere hatt et tilbud innenfor Medier og kommunikasjon. Dette tilbudet er i ferd med å bli faset ut, og inneværende skoleår gis det tilbud kun på vg3 for at elevene skal få mulighet til å fullføre utdanningsløpet.

Lillehammer vgs har inneværende skoleår 1029 elever og en oppfylingsgrad på 90%. Skolen har to skolesteder, Lillehammer avd. nord og Lillehammer avd. sør.

Lillehammer vgs, avd. sør tilbyr tre utdanningsprogram innenfor yrkesfag; Salg, service og reiseliv, IT og medieproduksjon og Restaurant og matfag. Avdelingen har også tilbud innenfor studiespesialisering og kunst, design og arkitektur.

Lillehammer vgs avd.nord tilbyr kun yrkesfaglige utdanningsprogram, i tillegg har de påbygg. Avd nord har tilbud innenfor helse- og oppvekstfag, teknologi- og industrifag, elektro- og datateknologi, frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign og bygg- og anleggsteknikk.

6.8 Gjøvikregionen

Skolenavn	Utd. type	Utd.prog.	Nivå	Klasser	Plasser	Elever pr 01.10.23	Oppfylingsgrad	Sum plasser skole	Sum elever skole	Sum oppf. grad skole	SUM Plasser region	SUM Elever region	SUM oppf. grad region	Est. elevtall region 2038	Est. oppf. grad region 2038
Dokka videregående skole	PB	Påbygging	3	1,0	30	25	83,3	282	221	78,4					
	SF	Studiespesialisering	1	1,0	31	16	51,6								
			2	1,0	30	14	46,7								
			3	1,0	30	18	60,0								
	YF	Bygg- og anleggsteknikk	1	1,0	18	17	94,4								
			2	1,0	15	14	93,3								
		Elektro og datateknologi	1	1,0	16	16	100,0								
			2	1,0	16	16	100,0								
		Helse- og oppvekstfag	1	2,0	32	32	100,0								
			2	2,0	30	21	70,0								
Teknologi- og industrifag	1	1,0	17	17	100,0										
	2	1,0	17	15	88,2										
Gjøvik videregående skole	PB	Påbygging	3	1,0	20	20	100,0	1160	1056	91,0	2568	2274	89	1839	71,6
		Kunst, design og arkitektur	1	0,5	17	15	88,2								
			2	0,5	15	14	93,3								
			3	0,5	18	18	100,0								
	SF	Medier og kommunikasjon	1	1,0	30	30	100,0								
			2	1,0	30	29	96,7								
			3	1,0	31	26	83,9								
		Musikk, dans og drama	1	1,5	46	41	89,1								
			2	1,5	45	31	68,9								
			3	2,0	45	27	60,0								
	YF	Studiespesialisering	1	5,0	151	137	90,7								
			2	5,0	150	143	95,3								
			3	5,0	150	147	98,0								
			1	3,0	45	45	100,0								
		Bygg- og anleggsteknikk	2	3,0	45	43	95,6								
			1	2,0	30	27	90,0								
		Frisør, blomst, int, eksp. design	2	1,0	15	13	86,7								
			1	5,0	81	81	100,0								
		Helse- og oppvekstfag	2	5,0	80	65	81,3								
			3	1,0	15	13	86,7								
1			1,0	20	19	95,0									
IT og medieproduksjon		2	1,0	16	16	100,0									
		1	2,0	35	34	97,1									
Salg, service og reiseliv		2	2,0	30	22	73,3									
	3	1,0	20	17	85,0										
Lena-Valle videregående skole	PB	Påbygging	3	1,0	20	17	85,0	652	595	91,3					
	SF	Idrettsfag	1	2,0	61	49	80,3								
			2	2,0	60	60	100,0								
			3	2,0	60	48	80,0								
		Studiespesialisering	1	1,0	31	31	100,0								
			2	1,0	30	29	96,7								
			3	1,0	30	27	90,0								
	YF	Bygg- og anleggsteknikk	2	1,0	15	15	100,0								
			1	2,0	31	31	100,0								
		Helse- og oppvekstfag	2	2,0	36	33	91,7								
			1	5,0	82	80	97,6								
		Naturbruk	2	4,0	61	53	86,9								
			3	2,0	45	38	84,4								
Teknologi- og industrifag	1	2,0	31	31	100,0										
	2	4,0	59	53	89,8										
Raufoss videregående skole	-	Grunnskole	0	2,0	32	29	90,6	474	402	84,8					
	PB	Påbygging	3	5,0	135	106	78,5								
	YF	Elektro og datateknologi	1	2,0	30	29	96,7								
			2	3,0	45	39	86,7								
			3	2,0	29	8	27,6								
		Helse- og oppvekstfag	1	2,0	31	27	87,1								
			2	2,0	30	29	96,7								
			1	2,0	32	32	100,0								
			2	1,0	17	17	100,0								
	Teknologi- og industrifag	1	3,0	45	45	100,0									
2		3,0	48	41	85,4										

Gjøvikregionen består av fire skoler; Dokka vgs, Gjøvik vgs, Lena-Valle vgs og Raufoss vgs.

Dokka vgs har inneværende skoleår 221 elever og en oppfylingsgrad på 78,4%. Skolen tilbyr pr i dag fire ulike utdanningsprogrammer innenfor yrkesfag. I tillegg har skolen

studiespesialisering og påbygg. Dokka vgs innfrir ikke vedtatt kriteriesett, da de kun har en klasse/parallell innenfor studiespesialisering.

Gjøvik vgs har inneværende skoleår 1056 elever, og en oppfylingsgrad på 91%. Skolen tilbyr pr. i dag fem utdanningsprogrammer innenfor yrkesfag. Innenfor studieforberedende løp har de både kunst, design og arkitektur (KDA), Medier og kommunikasjon og Musikk, dans, drama (MDD). Innenfor KDA er det igangsatt klasser med redusert størrelse. Innenfor MDD tilbys drama og musikk. I tillegg tilbyr skolen helse- og oppvekstfag med studiekompetanse, i tillegg til ordinært helse- og oppvekstfag. Skolen har også flere paralleller innenfor studiespesialisering, inkludert tilbudet International Baccalaureate (IB) som følger en egen læreplan og hvor undervisningen foregår på engelsk. Det er kun Gjøvik vgs og Elverum vgs som har dette tilbudet i Innlandet.

Lena-Valle vgs har inneværende skoleår 595 elever og en oppfylingsgrad på 91,3%. Skolen har to skolesteder, Lena og Valle, som ligger rett ved siden av hverandre. Skolen tilbyr pr i dag fire utdanningsprogrammer innenfor yrkesfag, og er en av fire naturbruksskoler i Innlandet. I tillegg til naturbruk yrkesfag har skolen også tilbud om Vg3 studieforberedende Naturbruk som gir studiekompetanse. Skolen har også tilbud innenfor studiespesialisering, påbygg og idrettsfag. Lena-Valle vgs er den eneste skolen som har tilbud innenfor Vg2 anleggsgartner. Skolen har internat.

Raufoss vgs har inneværende skoleår 402 elever og en oppfylingsgrad på 84,8%. Skolen tilbyr pr i dag fire utdanningsprogrammer innenfor yrkesfag. Skolen har ingen tilbud innenfor ordinære studieforberedende/studiespesialiserende løp, men har påbygg. I tillegg har skolen et «TAF-tilbud» innenfor teknologi- og industrifag. Dette er et fireårig skoleløp hvor eleven etter endt utdanning oppnår både fagbrev og studiekompetanse med fordypning i realfag. Raufoss vgs er en av to skoler som har tilbud innenfor vg2 ambulansesfag.

6.9 Hadelandsregionen

Skolenavn	Utd. type	Utd.prog.	Nivå	Klasser	Plasser	Elever pr 01.10.23	Oppfyllingsgrad	Sum plasser skole	Sum elever skole	Sum oppf. grad skole	SUM Plasser region	SUM Elever region	SUM oppf. grad region	Est. elevtall region 2038	Est. oppf. grad region 2038
Hadeland videregående skole	PB	Påbygging	3	2,0	50	39	78,0	886	725	81,8	886	725	81,8	594	67,0
			1	1,0	30	30	100,0								
	SF	Idrettsfag	2	1,0	35	35	100,0								
			3	1,0	30	22	73,3								
			1	0,5	15	11	73,3								
		Medier og kommunikasjon	2	0,5	15	14	93,3								
			3	0,5	16	16	100,0								
			1	0,5	15	7	46,7								
	Musikk, dans og drama	2	0,5	15	11	73,3									
		3	0,5	15	8	53,3									
		1	3,0	90	79	87,8									
	Studiespesialisering	2	3,0	90	72	80,0									
		3	3,0	90	75	83,3									
		1	2,0	30	27	90,0									
	YF	Bygg- og anleggsteknikk	2	1,0	19	19	100,0								
			1	2,0	30	25	83,3								
		Elektro og datateknologi	2	2,0	30	23	76,7								
			1	3,0	50	39	78,0								
		Helse- og oppvekstfag	2	3,0	45	35	77,8								
			1	1,0	15	4	26,7								
		Restaurant- og matfag	2	1,0	15	6	40,0								
			1	3,0	45	38	84,4								
		Salg, service og reiseliv	2	3,0	45	41	91,1								
1			2,0	30	30	100,0									
Teknologi- og industrifag	2	2,0	26	19	73,1										

Regionen har en videregående skole - Hadeland vgs.

Hadeland vgs har inneværende skoleår 725 elever og en oppfyllingsgrad på 81,8%. Skolen tilbyr pr. i dag seks utdanningsprogram innenfor yrkesfag. Skolen har også et bredt tilbud innenfor studieforberedende utdanningsprogram. Innenfor musikk, dans, drama (MDD) tilbys kun musikk og med redusert klassestørrelse. Utdanningsprogrammet medier og kommunikasjon har også redusert klassestørrelse. Skolen tilbyr også helsefagarbeider med studiekompetanse, i tillegg til ordinært helse- og oppvekstfag.

6.10 Valdresregionen

Skolenavn	Utd. type	Utd.prog.	Nivå	Klasser	Plasser	Elever pr 01.10.23	Oppfyllingsgrad	Sum plasser skole	Sum elever skole	Sum oppf. grad skole	SUM Plasser region	SUM Elever region	SUM oppf. grad region	Est. elevtall region 2038	Est. oppf. grad region 2038
Valdres videregående skule	PB	Påbygging	3	1,0	30	26	86,7	465	401	86,2	465	401	86,2	292	62,8
			1	1,0	30	30	100,0								
	SF	Idrettsfag	2	1,0	30	29	96,7								
			3	1,0	30	14	46,7								
			1	1,0	32	32	100,0								
		Studiespesialisering	2	1,0	30	26	86,7								
			3	2,0	60	42	70,0								
			1	2,0	30	29	96,7								
	YF	Bygg- og anleggsteknikk	2	1,0	20	20	100,0								
			1	1,0	16	16	100,0								
		Elektro og datateknologi	2	1,0	15	11	73,3								
			1	2,0	30	24	80,0								
		Helse- og oppvekstfag	2	2,0	30	27	90,0								
			1	1,0	21	15	71,4								
		Restaurant- og matfag	1	2,0	31	31	100,0								
			2	2,0	30	29	96,7								

Regionen har en videregående skole – Valdres vgs.

Valdres vgs har inneværende skoleår 401 elever og en oppfyllingsgrad på 86,1%.

Skolen tilbyr fem ulike utdanningsprogram innenfor yrkesfag. Innenfor studieforbereidende løp har de idrettsfag og studiespesialisering, i tillegg til påbygg.

Vurdering

7. Overordnede vurderinger som er lagt til grunn i forslagene til ny skole- og tilbudsstruktur

Tre helhetlige alternativer

På bakgrunn av vedtatt kriteriesett og helhetlige vurderinger legger fylkeskommunedirektøren frem tre alternativer til ny skole- og tilbudsstruktur.

I utredningsarbeidet er det tatt utgangspunkt i den forventede elevtallsnedgangen, og at dette gir strammere økonomiske rammebetingelser for fylkeskommunen. Med en strammere økonomi som bakteppe, er det tatt utgangspunkt i at de endringene som foreslås ikke skal utløse et stort behov for omfattende investeringer i form av nye skolebygg, selv om enkelte forslag likevel vil kreve noe nybygg og ombygginger.

Alternativene bygger på hverandre i den forstand at det i alternativ 1 foreslås en del endringer, i alternativ 2 foreslås det mer omfattende endringer og i alternativ 3 enda større endringer. Det som foreslås i alternativ 1 er også med i alternativ 2. I alternativ 3 er forslagene fra alternativ 1 og 2 inkludert.

I forslagene som er utarbeidet er det tatt utgangspunkt i det vedtatte kriteriesettet. I enkelte av forslagene har man gått utover kriteriesettet, og foreslår endringer utfra helhetlige vurderinger.

I utredningsarbeidet er både skoler og skolesteder vurdert. Fem av de videregående skolene i Innlandet har flere enn ett skolested, og disse er også tatt med inn i de vurderingene som er gjort.

Det er tatt utgangspunkt i at man i en ny skole- og tilbudsstruktur ønsker å sikre en størst mulig bredde i utdanningstilbudet i de ulike regionene eller tiliggende regioner.

Samfunnets behov for kompetanse

Ny opplæringslov presiserer at fylkene skal legge vekt på samfunnets behov for kompetanse i forbindelse med planleggingen av sine opplæringstilbud. Søkertallene til våre opplæringstilbud viser at 58 % av den totale søkermassen til vg1 har et yrkesfaglig utdanningsprogram som førsteønske. Innlandet har et næringsliv som etterspør faglært arbeidskraft, og mange bransjer må i dag rekruttere søkere som mangler ønsket kompetanse. Samtidig vil mange bransjer og bedrifter også ha behov for arbeidstakere med høyere akademisk utdanning.

I det store bildet vil det bli krevende å tilfredsstillere flere bransjers behov sett opp mot den forventede elevnedgangen. I den helhetlige vurderingen må en derfor i størst mulig grad etterstrebe en fornuftig balanse i fordelingen mellom studieforbereidende tilbud og yrkesfag.

I tilfeller der en skole har flere studieforbereidende tilbud og man ønsker å opprettholde flest mulig av yrkesfagene, må en gjøre inngående vurderinger knyttet de studieforbereidende tilbudene. Alle studieforbereidende tilbud gir i utgangspunktet generell studiekompetanse, men det er kun innenfor studiespesialisering man kan ta ekstra fordypning/spesialisering

opp mot spesielle opptakskrav til høyskole og universitet. Dette innebærer at det kan være mest hensiktsmessig totalt sett å beholde studiespesialisering i de tilfeller man ser behov for å redusere tilbud innenfor studieforberedende utdanningsprogram.

Tilpasninger i tilbudsstrukturen

I alternativene som legges frem er det også foreslått en rekke endringer i tilbudsstrukturen. Også tilbudsstrukturen må tilpasses det reduserte elevgrunnlaget. For å kunne ivareta god kvalitet i opplæringen, samtidig som en opprettholder en rasjonell drift, er det viktig at tilbudsstrukturen tar hensyn til både arbeidskraftbehovet og elevgrunnlaget i regionene.

Tilpasninger til redusert elevgrunnlag kan også gjøres ved å redusere antall paralleller innenfor de ulike utdanningsprogram, uten å redusere i antall utdanningsprogram. I arbeidet med å vurdere tilbudsstrukturen er det lagt til grunn at man i første omgang reduserer antall paralleller innenfor ulike utdanningsprogrammer for å opprettholde en størst mulig bredde i utdanningstilbudet. Der hvor man må gjøre ytterligere grep for å tilpasse tilbudet, foreslås det også å ta ut hele utdanningsprogrammer. Tilpasninger gjennom å redusere antall paralleller er ikke synliggjort i den videre fremstillingen. Dette er vurderinger som gjøres administrativt.

Vurderinger spesielt knyttet til utdanningsprogram for Restaurant og matfag

Utdanningsprogrammet for restaurant og matfag har hatt nedgang i søkertall over mange år, selv om en ser en økning i antall søkere til kommende skoleår. Søkertallene ved flere av skolene har vært klart under normtallet 9 i de senere års inntak. Tilbudene har likevel blitt satt i gang med bakgrunn i politiske vedtak. Med utgangspunkt i erfaringene over en lengre tidsperiode, er det i forslaget som legges frem vurdert at det kan være hensiktsmessig å samle dette tilbudet på færre skoler i fylket og forsøke å opprettholde gode og robuste fagmiljøer ved de skolene som har tilbudet.

Flytting av tilbud mellom skoler

Det er gjort inngående vurderinger knyttet til å etablere nye tilbud eller flytte tilbud som et virkemiddel for å øke elevtilfanget til skoler som har et sårbart elevgrunnlag fra før. Det kan også være et tiltak for å motvirke sentralisering av tilbud og/eller skoler. Slike flyttinger har vært forsøkt flere ganger tidligere i både Hedmark og Oppland, uten at man har oppnådd ønsket effekt. Erfaringsmessig prioriterer ofte ungdommene skole foran utdanningstilbud, og da hjelper det ikke å plassere populære tilbud på skoler som de ellers ikke ville valgt. Det er derfor heller ikke hensiktsmessig å flytte et tilbud fra en skole med høyt elevtilfang til en skole som trenger flere søkere. Erfaring viser at det som da skjer er at tilbudet først mister mange søkere og får mangelfull oppfylling, og til slutt ender med å måtte legges ned. Konsekvensen er dermed at tilbudsviften i regionen blir mindre, noe som ikke er ønskelig.

Man kan også som et virkemiddel bevisst redusere kapasiteten på tilbud ved enkelte skoler for å styre søkerne over til tilsvarende tilbud ved øvrige skoler i regionen. Dette kan imidlertid få uheldige konsekvenser med tanke på elevenes motivasjon og resultater, samt øke antall omvalg.

Administrativ sammenslåing av skoler

Det er i utredningsarbeidet også gjort vurderinger knyttet til det å slå sammen to skoler administrativt. Skolestedene opprettholdes da, men med felles rektor og ledelse. Selv om det kan være noen økonomiske innsparinger knyttet til ledelse/administrasjon, vurderes ulempene ved en administrativ sammenslåing å være markant større enn fordelene. En administrativ sammenslåing vurderes å være krevende ledelsesmessig, og det vil også være krevende å skape et felles faglig profesjonsfelleskap. Flere skolesteder gjør det mer

utfordrende å skape og utvikle felles kultur på arbeidsplassen. På denne bakgrunn er ikke dette utredet videre i saksfremstillingen.

8. Personalmessige konsekvenser

8.1 Innledning

Det er et mål ved enhver omstilling at alle ansatte ivaretas best mulig. Prosessene må være forutsigbare og ryddige, og det må sikres medbestemmelse. En endring i skole- og tilbudsstrukturen i Innlandet vil få personellmessige konsekvenser. For å trygge de ansatte, minimere risiko for konflikt og negative påvirkninger på arbeidsmiljøet og sikre rettferdighet ved eventuell overtallighet, er det viktig at rammene for omstillingen er forankret og kommunisert i god tid før hendelsene inntreffer.

Lov- og avtaleverk legger føringer for endring og omstilling som berører ansatte. Det sentrale rettslige rammeverket finnes blant annet i Arbeidsmiljøloven, Hovedavtalen (HA), Hovedtariffavtalen (HTA), Kommuneloven, Forvaltningsloven og Opplæringsloven. Arbeidsgiver, tillitsvalgte og vernetjeneste skal i fellesskap bidra til gode løsninger og sikre gjennomføring av omstillingen.

8.2 Medbestemmelse

Hovedavtalen (HA) § 1-4-1 og § 3-1 sier at arbeidsgiver skal så tidlig som mulig informere, drøfte og ta de tillitsvalgte med på råd ved endringer og omstillinger som berører de ansatte. Arbeidsmiljøloven § 8-2 fremhever også plikten til informasjon og drøfting.

Ved gjennomføring av høring i hhv. Hovedutvalg for utdanning og fylkesutvalget i april, er modellen for ny skolestruktur ennå ikke vedtatt. Det synes derfor fornuftig å drøfte personellmessige konsekvenser på et overordnet nivå, ut fra prinsipper som vil være gyldige uavhengig av hvilken skole – og tilbudsstruktur som blir vedtatt.

Fra dette følger at drøfting gjennomføres mellom arbeidsgiver og de fellestillitsvalgte på dette tidspunktet i prosessen. Videre er det viktig at selve gjennomføringen av omstillingen blir ryddig og saklig i alle ledd.

Arbeidsgiver, de fellestillitsvalgte og fylkeshovedverneombudet (FHVO) har til nå hatt to møter om personellmessige konsekvenser, hvor aktuelle problemstillinger ble diskutert knyttet til blant annet mulig overtallighet og prinsipper for omstilling.

Partene drøftet overordnede prinsipper for utvalgskrets og omstilling i forbindelse med endringer i skole- og tilbudsstruktur i informasjons- og drøftingsmøte den 21. mars. Referat fra drøftingsmøte 9. april følger som vedlegg til saken.

8.3 Prinsipper for omstilling

Innlandet fylkeskommune har som arbeidsgiver også tidligere gjennomført omstillingsprosesser og har utarbeidet en [Veileder for omstilling og](#)

[nedbemanningprosesser i IFK](#). Her settes søkelys på de sentrale steg som er avgjørende for å sikre en forutsigbar, transparent og saklig prosess.

Det anbefales at veilederen så langt som mulig benyttes også i denne omstillingen, med de tilpasninger som vil være nødvendig for å sikre medbestemmelse og de ansattes rettigheter når ny skole- og tilbudsstruktur vedtas.

Utvalgskrets

Fra arbeidsgivers side er det viktig å presisere at det ikke vil være mulig å definere utvalgskretser helt konkret før det er fattet endelig vedtak.

Samtidig ønsker vi å belyse at endringer i skole- og tilbudsstrukturen vil berøre mange ansatte. Flere ulike yrkesgrupper vil bli berørt av denne omstillingen, både undervisningspersonell, ledere og støttefunksjoner.

I en mulig omfattende omorganisering som fylkeskommunens videregående skoler står ovenfor er det viktig med en forutsigbar prosess av hensyn til de ansatte. Det er også viktig for arbeidsgiver i størst mulig grad å skjerme ansatte som ikke direkte blir berørt av omstillingen, for å skape mindre uro og usikkerhet i organisasjonen.

Innlandet fylkeskommune er én arbeidsgiver, og utgangspunktet er at alle arbeidstakerne er ansatt i fylkeskommunen. En begrensning av utvalgskretsen skal være saklig begrunnet. For en fylkeskommune med lange avstander, vil f.eks. geografi være et slikt saklig hensyn. Dersom nedbemanning skal skje i en avgrenset krets av fylkeskommunen, er det også viktig at utvelgelseskretsen ikke blir så liten at oppsigelsesvernet blir markant dårligere for de ansatte.

At det blir endringer i tilbudsstrukturen på bakgrunn av søknadstall det enkelte skoleår er ikke uvanlig. I tidligere omstillingsprosesser som har vært knyttet til endringer i tilbudsstrukturen har Innlandet fylkeskommune som hovedregel vurdert det som saklig å begrense utvalgskretsen til den videregående skolen som opplevde denne endringen.

Alternativene som nå foreslås er omfattende og berører flere videregående skoler og/eller skolesteder. I disse tilfelle mener arbeidsgiver at det kan være nødvendig å utvide utvalgskretsene utover det som har vært tidligere praksis.

Arbeidsgiver mener det kan være hensiktsmessig at utvalgskretsene omfatter skoler/skolesteder som berøres av det politiske vedtaket som fattes, og at dette kan inkludere både skoler som mister og blir tilført tilbud. Med andre ord at skoler der tilbud avvikles og de skolene man ser for seg at elevene flyttes til, kan ses på som samme utvalgskrets.

Utvelgelseskriterier

Ved omorganiseringer og nedbemanning som medfører at stillinger videreføres i mindre omfang enn tidligere, er det arbeidsgiver som avgjør hvem som skal sies opp. Utvelgelsen av ansatte som skal sies opp skal baseres på en individuell og saklig totalvurdering. Det betyr at

det skal være en saklig totalvurdering av virksomhetens behov i nedbemanningsprosessen, sett opp imot arbeidstagernes behov for forutsigbarhet og vern for sin stilling.

Kriterier som skal legges til grunn for eventuell oppsigelse av ansatte og rekkefølgen mellom disse skal drøftes med de tillitsvalgte.

Kriterier som er relevant å legge til grunn med bakgrunn i lov- og avtaleverk er:

- Kompetanse
- Ansiennitet
- Sosiale hensyn

8.4 Organisatorisk og psykososialt arbeidsmiljø ved omstillinger

Det er et omforent mål at ansatte i Innlandet fylkeskommune skal ha et godt organisatorisk og psykososialt arbeidsmiljø. Endring og omstilling er faktorer som kan påvirke arbeidsmiljøet. For å redusere risikoen for negativ påvirkning, vil arbeidsgiver derfor gjennomføre en risiko- og mulighetsanalyse. Formålet er å avdekke risikoer og finne fram til mulige avbøtende tiltak, samtidig som man kartlegger hvilke muligheter denne omstillingen kan gi for de ansatte. Deltakere i arbeidet vil være fellestillitsvalgte og fylkeshovedverneombud sammen med arbeidsgiver, og arbeidet vil gjennomføres som forberedelse til politisk behandling i oktober.

8.5 Om bemanning i de videregående skolene i Innlandet

Erfaring viser at det er få som går av med avtalefestet pensjon (AFP) i Innlandet fylkeskommune. Ansatte i skolene arbeider i stor grad til de er 67 år. Med tanke på at det i de neste årene også vil være naturlig avgang på grunn av pensjon, viser oversikten også hvor mange ansatte vi har i aldersgruppen 65 år og eldre.

Radetiketter	Antall av 65 år og eldre
Dokka vgs	5
Elverum vgs	9
Gausdal vgs	2
Gjøvik vgs	9
Hadeland vgs	2
Hamar katedrals	8
Jønsberg vgs	2
Lena-Valle vgs	9
Lillehammer vgs	8
Nord G-dal vgs	2
N-Østerd. vgs	1
Raufoss vgs	3
Sentrum vgs	2
Skarnes vgs	4
Solør vgs	3
Stange vgs	5
Storhamar vgs	7
Storsteigen vgs	3
Valdres vgs	2
Vinstra vgs	2
Øvrebyen vgs	4
Totalsum	92

9. Konsekvenser for elevene

Avvikling av skoler og skolesteder slik som foreslått i alternativene til ny skole- og tilbudsstruktur, vil føre til at flere elever får lengre reisevei, og at flere elever vil måtte flytte på hybel.

Med en økning i antall hybelboere blir det viktig at skolene opprettholder og videreutvikler de tiltakene man har for hybelboere, slik at man sikrer tett og god oppfølging av denne elevgruppen. I enkelte regioner kan det bli aktuelt å vurdere etablering av internat.

Dersom et skolested eller en skole blir avviklet vil elevene ha rett til å fullføre det utdanningsløpet de har startet på, men ikke nødvendigvis ved samme skole.

Lengre reisevei og en økning i antall hybelboere er ulemper ved endringene. Samtidig vurderes det som riktig og nødvendig for å bevare kvalitet i utdanningstilbudet for alle elever, og sikre gode og mangfoldige skolemiljøer.

Endringene gir et viktig grunnlag for å skape et stabilt og forutsigbart tilbud til elevene. Også for å sikre et godt og konstruktivt samarbeid med nærings- og arbeidsliv er det en viktig forutsetning at utdanningsprogrammene er stabile. Dette gir grunnlag for levedyktige tilbud.

Gjennom kriteriesettet ivaretas en minimumsbredde og volum i utdanningsprogrammene. En kan forvente at dette sikrer stabile fagmiljøer med god rekruttering.

God oppfylgning (få ledige plasser) i klassene gir skolene stabil og forutsigbar økonomi og sikrer god oppfølging av elevene også utover selve opplæringen. Skolene får større handlefrihet, og større muligheter til å sikre et godt lag rundt elevene. Det består av kontaktlærere og faglærere, men også elevassistenter, spesialpedagoger, miljøpedagoger, helsesykepleiere, oppfølgingstjenesten, karriereveiledere og sosialpedagogiske rådgivere, bibliotek, kantine og skolens ledelse mfl. Laget rundt eleven i de videregående skolene i Innlandet skal bidra til at ungdom i størst mulig grad får realisert sitt læringspotensial.

Forebyggende arbeid rundt skolemiljøene, og oppfølging av saker om skolemiljø (§9-A-saker) krever at alle skoler har mange forebyggende tiltak gjennom året for at elevene skal oppleve en trygg skolehverdag. Her er samspillet mellom de ulike rollene i skolen viktig for å tilrettelegge for slike aktiviteter. De fleste av disse aktivitetene er det ikke lærere som gjennomfører, men alle som arbeider med laget rundt elevene.

Skolene våre erfarer at flere ungdommer i dag står i krevende livs- og helseutfordringer. Ungdommens psykiske uhelse og større sårbarhet kommer bla til uttrykk i stort fravær og de fleste skolene har erfaringer med skolevegring. Samtidig blir oftere skolemiljø utfordret. Dette er nasjonale utfordringer, og ikke spesifikt for Innlandet, men det må løses på den enkelte skole og i den enkelte fylkeskommune. I dette perspektivet blir det viktig å sikre at skolene har ressurser til å sikre et godt lag rundt elevene, noe som vurderes som ivaretatt i forslaget til ny skole- og tilbudsstruktur.

10. Vurdering av økonomiske konsekvenser

10.1 Innledning

I dette avsnittet beskrives nærmere hva slags vurderinger som er lagt til grunn når de økonomiske konsekvensene av forslagene er vurdert.

De økonomiske konsekvensene av de forskjellige alternativene som legges frem vil bli nærmere beskrevet under pkt. 11.2.

10.2 Konsekvenser av varig og midlertidig karakter

I vurderingen av de økonomiske konsekvensene er det de økonomiske konsekvensene for fylkeskommunen det blir sett på. Økonomiske konsekvenser for elever og samfunnsøkonomiske konsekvenser belyses ikke.

Kostnader og besparelser knytter seg både til varige økonomiske endringer og til omstillingskostnader. Varige endringer er for eksempel knyttet til tilbudets sammensetning og plassering, drift av skoler og bygninger og skoleskyss. Omstillingskostnader dreier seg for eksempel om ombygginger av skolebygg og eventuell omstillingsavtale med de ansatte.

Det er fra fylkestingets side en målsetting at endringene skal implementeres fra høsten 2025. Dette har også betydning for vurderingen av konsekvenser.

Det er viktig å se på hvor mange elever man antar kan bli berørt av de foreslåtte endringene. Hvor mange elever som berøres av de ulike tiltakene er vanskelig å si nå, da søkemønsteret er ukjent for skoleåret 2025/2026.

Utfordrende beregninger

Det er komplekst å beregne økonomiske konsekvenser av en omlegging av skolestruktur. Det vil parallelt med høringen bli jobbet med å gjøre mer grundige økonomiske vurderinger til saken som legges frem til fylkestinget i oktober.

«Sunk cost»

Det som skal vurderes/beregnes er forslagene til ny skolestruktur sammenlignet med dagens – altså økonomiske konsekvenser av foreslåtte endringer.

«Sunk cost» er et begrep som brukes i økonomisk teori. Sunk cost er pådratte kostnader som ikke kan gjenopprettes eller reverseres. Poenget med å identifisere disse, er at når kostnader har påløpt og ikke kan reverseres, så er de irrelevante i videre økonomiske analyser, vurderinger og beslutninger og skal ikke tas med.

Eksempler på dette er kostnader til for eksempel lange husleieavtaler uten oppsigelsesmulighet og tidligere investeringer for bygg som ikke påvirker salgsverdien i særlig grad. Dette er kostnader man har uavhengig av om man benytter bygningen videre eller ikke. Kostnadene skal da ikke tas med i beregningen av konsekvenser av endringen.

10.3 Vurderinger av de foreslåtte endringene

Vurdering av de økonomiske konsekvensene er delt inn i fem områder:

- Kapasitet
- Konsekvenser for drift
- Alternativ bruk av bygninger
- Behov for ombygging
- Skoleskyss

Kapasitet

Ved samling av tilbud på færre skoler/skolesteder, kan det bli besparelser knyttet til pedagogisk personale ved at man fyller opp tilbud og klasser i større grad og det blir behov for lærekrefter på færre steder. Dersom tilbud flyttes/samles og tilbudets samlede størrelse er det samme, vil behovet for pedagogisk personale antagelig være det samme og det kan ikke forventes en innsparing.

Ved nedlegging av skoler eller skolesteder og/eller flytting av tilbud, vil det medføre at elevene må gå andre steder. Det er gjort vurderinger knyttet til kapasitet, altså hvorvidt det er plass til elevene ved andre skoler eller skolesteder innenfor de tilbudene som foreslås nedlagt. Dersom det er plass til elevene andre steder og dette ikke krever ombygginger eller andre bygningsmessige endringer, medfører dette besparelser for fylkeskommunen. Man vil da kunne få høyere oppfyllingsgrad i eksisterende tilbud og det kan bli besparelser ift. personale.

Dersom det ikke er kapasitet på kort sikt, og man ved å nedlegge en skole/skolested fra høsten 2025 vil måtte bli værende i dagens lokaler, vil dette ikke gi besparelser på kort sikt.

Besparelser drift

Besparelser drift knytter seg til drift av skoler og skolesteder, herunder administrasjon, kantine, renhold, vaktmestertjenester, energiutgifter, kommunale avgifter mv. En samling av tilbud på færre lokasjoner (skoler eller skolesteder) vil normalt medføre lavere driftsutgifter samlet sett og dermed besparelser.

Alternativ bruk av bygninger

Dersom skoler eller skolesteder legges ned, må det vurderes om det finnes alternativ bruk av bygningene.

Dersom lokalene er leid, må det vurderes om leieavtalen kan sies opp, fremleies eller om lokalene kan brukes til annen fylkeskommunal aktivitet. Dersom lokalene er eid, må det vurderes om lokalene kan selges, leies ut eller brukes til annen fylkeskommunal aktivitet.

Behov for ombygging

Dersom tilbud flyttes til en skole eller skolested der det ikke er tilsvarende tilbud i dag, kan dette medføre at man får kostnader til ombygging/nybygg eller tilpasning av lokalene. I noen tilfeller kan dette være store kostnader dersom det kreves nye bygg eller store ombygginger. Leie av lokaler kan også måtte vurderes som et midlertidig alternativ til ombygging eller nybygg for flytting av skole, skolested eller tilbud.

Skoleskyss

Ved nedleggelse av skoler, skolesteder og/eller tilbud og samling av tilbud på færre steder, vil antall elever som trenger skoleskyss og omfanget av skyssbehov ventelig øke. Dette vil bidra til en kostnadsøkning. Hvor stor denne konsekvensen blir, er vanskelig å estimere. Det avhenger av hvor mange elever det dreier seg om, hvor langt de må reise, om det går busstruter/skoleskyss på samme strekninger i dag osv. Elevmassen som trenger skoleskyss endres også hvert år, med minst 1/3 av elevene. I tillegg går elevtallet betydelig ned mange steder i årene fremover. Det er også vanskelig å vite hvor elevene vil søke og hvilke tilbud som er populære noen år frem i tid.

Andelen elever i videregående skole som mottar skoleskyss i Innlandet fylke overstiger 50 %, og dette er den høyeste andelen blant alle fylkene i Norge.

Konsekvensene vil avhenge av flere faktorer, inkludert om elevene velger de alternative skolene som fylkeskommunen tror de vil velge, om de pendler daglig eller flytter på hybel, antall elever som trenger spesialskyss med bakgrunn i sykdom/funksjonsnedsettelse, og antall elever som bor mer enn 3 km fra den nærmeste kollektivtransportholdeplassen.

Når skolereiser overstiger 90-120 minutters reisetid hver vei mellom hjem og skole, reiser dette spørsmål om forsvarligheten overfor elevene.

Grensen for å få borteboerstipend er en reisevei som overstiger 4 mil en vei eller over 3 timers reisevei. Mange vil velge å flytte på hybel, samtidig er det elever som av ulike grunner ikke kan bo alene når de er 16 år.

Hvis reisetiden går utover det som er forsvarlig reisetid med kollektivtransport, vil det i mange tilfeller være et alternativ med drosje på deler eller hele distansen. Lengre avstander mellom hjem og skole som kan føre til vesentlig økning av drosjekostnader, kan gi store

utfordringer med kapasiteten til drosjene. I de økonomiske vurderingene er det til nå ikke gjort vurderinger av økte kostnader knyttet til spesialskyss/drosje.

Samlet sett er det grunn til å anta at kostnadene øker, men det er festet betydelig usikkerhet knyttet til hvordan kostnadsbildet vil se ut ved de ulike alternativene.

Vurdering av alternativene opp mot punktene over

De økonomiske konsekvensene vil kommenteres nærmere for de ulike alternativene under pkt.11.2. Siden det ikke er mulig å gi beregninger av de økonomiske konsekvensene på dette tidspunktet, er de økonomiske konsekvensene vurdert ut fra følgende skala for å forsøke å vise en nivellering av nivå.

Skala
Stor økonomisk besparelse
Middels økonomisk besparelse
Liten økonomisk besparelse
Små/ubetydelige økonomiske konsekvenser
Mindre/noe økte kostnader
Middels økte kostnader
Store økte kostnader

11 Forslag til ny skole- og tilbudsstruktur for videregående opplæring

11.1 Tre helhetlige alternativer til ny skole- og tilbudsstruktur – overordnet presentasjon

Nedenfor følger en overordnet presentasjon av de tre alternativene til ny skole- og tilbudsstruktur i Innlandet fylkeskommune. Den overordnede presentasjonen synliggjør kun de endringene som foreslås i skolestrukturen. De tre alternativene vil bli utdypet nærmere, og forslag til endringer i tilbudsstrukturen blir også beskrevet. En utdypende beskrivelse av forslagene gjøres pr region.

Overordnet kan de tre forslagene til ny skolestruktur presenteres slik:

Alternativ 1: En skole og fire skolesteder avvikles

Alternativ 1: Skoler og skolesteder som foreslås avviklet
Skarnes vgs
Skolested Nordstumoen (Storsteigen vgs)
Skolested Dombås (Nord-Gudbrandsdal vgs)
Skolested Lom (Nord-Gudbrandsdal vgs)
Skolested Flisa (Solør vgs)

Alternativ 2: To skoler og fem skolesteder avvikles

Tillegg til alternativ 1 er markert med gult:

Alternativ 2: Skoler og skolesteder som foreslås avviklet
Skarnes vgs
Dokka vgs
Skolested Nordstumo (Storsteigen vgs)
Skolested Dombås (Nord-Gudbrandsdal vgs)
Skolested Lom (Nord-Gudbrandsdal vgs)
Skolested Flisa (Solør vgs)
Skolested Sønsterud (Solør vgs).

Alternativ 3: Fire skoler og fem skolesteder avvikles

Tillegg til alternativ 2 er markert med gult.

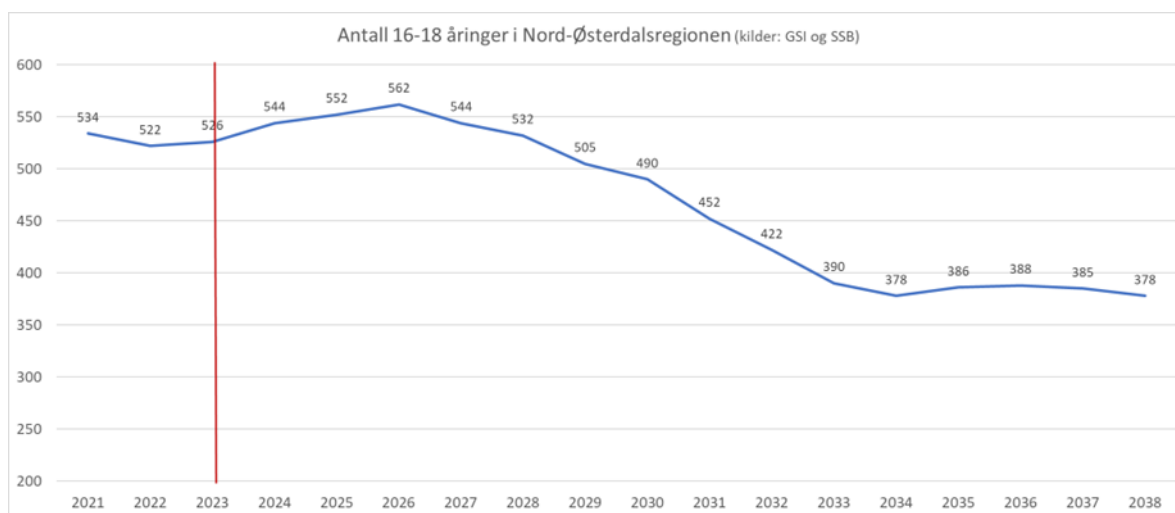
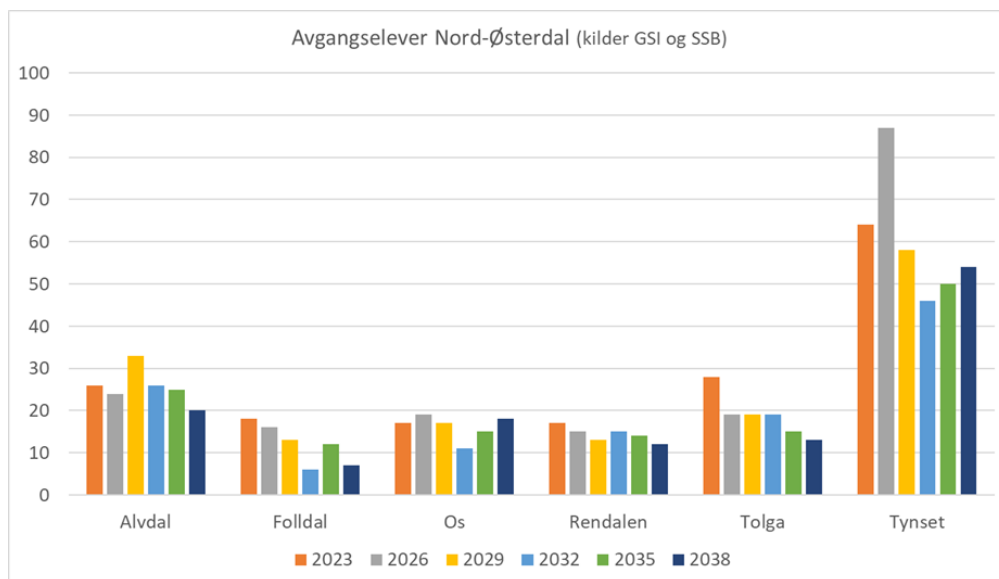
Alternativ 3: Skoler og skolesteder som foreslås avviklet
Skarnes vgs
Dokka vgs
Trysil vgs
Gausdal vgs
Skolested Nordstumo (Storsteigen vgs)
Skolested Dombås (Nord-Gudbrandsdal vgs)
Skolested Lom (Nord-Gudbrandsdal vgs)
Skolested Flisa (Solør vgs)
Skolested Sønsterud (Solør vgs)

11.2 Fremtidig skole- og tilbudsstruktur – regionvis fremstilling

Nedenfor vil alternativene til ny skole- og tilbudsstruktur bli beskrevet regionvis. De foreslåtte endringene beskrives nærmere med fokus på hva slags tilbud som berøres og hvor man ser for seg at elevene kan få et annet tilbud. Bygningsmessige og økonomiske konsekvenser, samt konsekvenser for skoleskyss blir også beskrevet.

Nord-Østerdalsregionen

Forventet elevtallsutvikling

Nord-Østerdalsregionen vil ha en forventet elevnedgang på 27% fra 2023 frem til 2038.

Forslag til ny skole- og tilbudsstruktur i regionen

Konsekvensene for Nord-Østerdalsregionen er de samme i alle de tre forslagene til ny skole- og tilbudsstruktur.

Det vurderes som viktig å opprettholde både Nord-Østerdal vgs og Storsteigen vgs i denne regionen, men ut fra en helhetlig vurdering foreslås det at skolested Nordstumo, som er en del av Storsteigen vgs, avvikles. I tillegg foreslås det endringer i tilbudsstrukturen i regionen.

Oppsummert kan forslagene fremstilles slik (tilbud som foreslås lagt ned er markert med rosa):

Skolenavn	Utd.type	Utd.program
Nord-Østerdal videregående skole	-	Grunnskole
	PB	Påbygging
	SF	Idrettsfag
		Musikk, dans og drama
		Studiespesialisering
	YF	Bygg- og anleggsteknikk
		Elektro og datateknologi
		Helse- og oppvekstfag
		Restaurant- og matfag
		Teknologi- og industrifag
Storsteigen videregående skole	PB	Påbygging
	YF	Naturbruk
Storsteigen vgs. avd. Nordstumo	YF	Naturbruk
		Restaurant- og matfag
		Teknologi- og industrifag

Avvikling av skolested Nordstumo (Storsteigen vgs):

Skolested Nordstumo har tilbud til elever med ekstra behov og tilbyr kun Vg1. Det tilbys Vg1 restaurant- og matfag, teknologi og industrifag og naturbruk. Det gis tilrettelagt undervisning med overordnet mål om grunnkompetanse.

Skolested Nordstumo har et heldøgns botilbud for elever med behov for individuelt tilrettelagt opplæring. Internatet ved Nordstumo har botilbud til totalt 27 plasser. Ungdommer fra hele fylket kan søke seg til dette tilbudet. Fra skoleåret 2023/2024 må elevene ved Nordstumo som benytter seg av botilbudet betale månedsleie på kr 4.500 for botilbudet. Utgiften kan dekkes av borteboerstipend som elevene kan søke om i Statens lånekasse for utdanning.

Alle elever som søker seg til Nordstumo må søke individuelt. De fleste søkere har fritak for vurdering i flere fag, men de fleste har noen karakterer i valgfag og tilvalgsfag fra grunnskole. Historisk har elevgruppen ved Nordstumo vært mer preget av kognitive utfordringer. Dagens bilde er at elevgruppens utfordringer dreier seg mer mot psykiske utfordringer.

I 1992 ble de statlige spesialskolene enten nedlagt, overført til annet forvaltningsnivå eller omdannet til spesialpedagogiske kompetansesentre. En av begrunnelsene for Hedmark fylkeskommune med å overta skolen fra staten i 1991, var behovet for et vernet botilbud for elever med bistandsbehov, jf. dagens inntaksparagraf 6-17.

Ingen av dagens elever som går på Nordstumo har dette som sin nærscole. Dette samsvarer også i stor grad med tidligere skoleår.

Dagens heldøgnstilbud er ikke lovpålagt, og elevgruppens sammensetning er endret i retning mindre ressurskrevende elever enn det som i utgangspunktet var intensjonen ved studiestedet. Dersom elevene ikke hadde gått på Nordstumo ville de fått tilpasset

opplæring/spesialundervisning på nærskolen/skole nærmere bosted, på linje med øvrige elever med tilsvarende behov. Det er heller ingen finansieringsordning fra de kommunene som har elever på skolen, i de tilfeller hvor kommunene ville hatt et ansvar for ungdommene dersom de hadde bodd i hjemkommunen.

Det er ingen tvil om at elevene har et godt tilbud på Nordstumboen, både gjennom opplæringen, men og gjennom botilbudet. Fylkeskommunens lovpålagte oppgave er imidlertid å sikre at elevene får et *opplæringstilbud* som er tilpasset den enkelte elev sine behov.

Fylkeskommunedirektøren ser det som vanskelig å kunne fortsette å finansiere et ikke-lovpålagt heldøgntilbud, samtidig som det må foretas reduksjoner i opplæringstilbudet totalt sett, og tilbudet som gis elevene ved studiested Nordstumboen kan dekkes av den enkelte nærskole. På bakgrunn av dette foreslås det å avvikle skolested Nordstumboen.

Bygningsmessige og økonomiske konsekvenser knyttet til avvikling av Nordstumboen

Nordstumboen var opprinnelig ett gårdsbruk som er omgjort til undervisningsformål med internat. Eldste bygg er fra 1792 og vernet, også andre bygg har vernestatus. Hovedbygget er opprinnelig fra 1890, delvis renovert i nyere tid. Kartlegging av bygningsmassen konkluderer med at det er behov for vesentlig oppgradering av store deler av bygningsmassen. Generelt er bygningsmassen lite egnet til undervisningsformål i dag. Skolen har store arealer, i hovedsak jord- og skogparseller. Gårdsbruk kan ansees som attraktive og det vurderes at det kan selges på eiendomsmarkedet. Eiendommen anses å være middels lett omsettelig i eiendomsmarkedet.

Elevene ved Nordstumboen kommer fra hele fylket og dersom de ikke skal gå på Nordstumboen vil de få plass på en annen videregående skole. Det vurderes at det er plass til disse elevene på andre skoler.

Det blir en innsparing i forhold til drift ved at skolestedet og internatet legges ned. Besparelsen på drift er vurdert som en stor økonomisk besparelse.

Hvorvidt det blir økte kostnader til skoleskyss, er vanskelig å estimere. Det er relativt få elever og hvorvidt de trenger skoleskyss avhenger av hvor de bor og hvilken skole de søker seg til, og hvor stort behov det er for spesialskyss. Alternativet er derfor vurdert å ha en ubetydelig økonomisk konsekvens knyttet til skoleskyss.

Øvrige forslag til endringer i tilbudsstrukturen

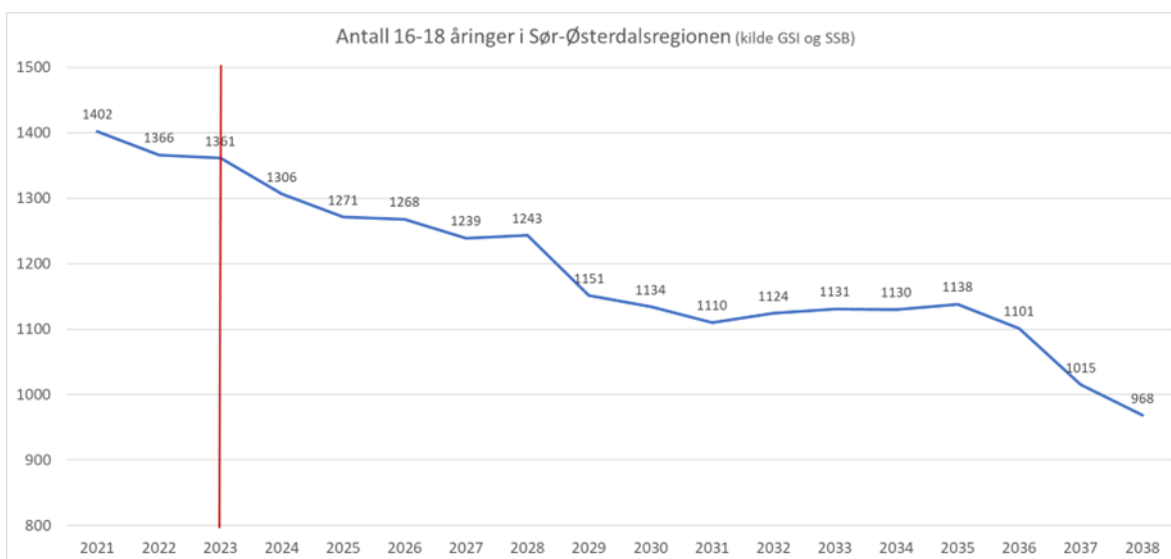
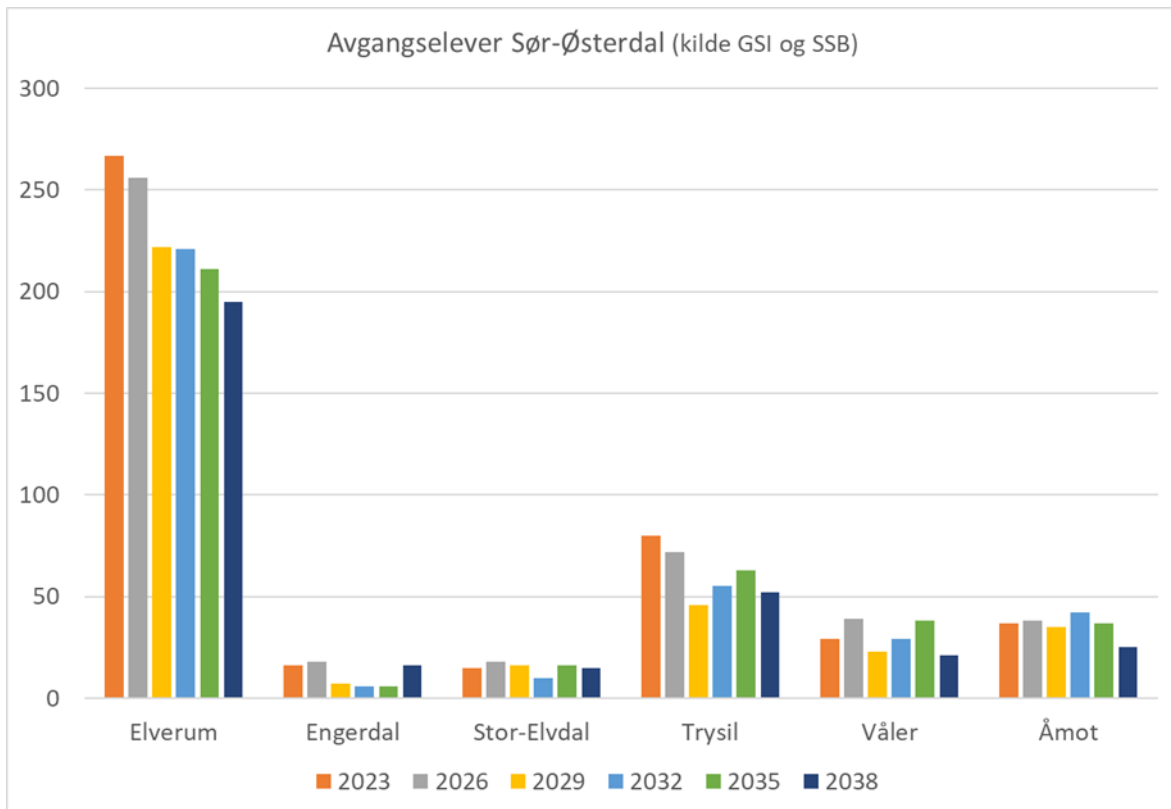
Nord-Østerdal videregående skole har pr. i dag en oppfylingsgrad på 77,8%, og med forventet elevnedgang er det nødvendig å vurdere de utdanningsprogrammene skolen tilbyr. Det foreslås å legge ned skolens tilbud innen Musikk, dans, drama. Skolen gir tilbud innenfor musikk og med reduserte klassestørrelse og lav innsøking. Tilbudet gir studiekompetanse, noe som fortsatt er mulig å oppnå ved skolen gjennom idrettsfag og Studiespesialisering. Selv om tilbudet er attraktivt og viktig i et helhetlig kulturperspektiv, anses viktigheten av å ivareta arbeidslivets kompetansebehov og bransjene i regionen som sterkere når man må prioritere mellom tilbud.

Regionen har uttrykt sterkt behov for rekruttering innenfor restaurant og matfag, samtidig som ungdommen i liten grad søker dette tilbudet. De senere årene har tilbudet hatt oppfylling under normtall, men likevel blitt startet opp. Det medfører at vg1-tilbudet ikke har full klasse. I

tillegg vil det erfaringsvis falle av noen elever i løpet av vg1 eller i overgangen til vg2, som medfører at oppfyllingen på vg2 blir enda dårligere. I stedet for å ta ut hele utdanningsprogrammet fra tilbudet, foreslås det å opprettholde vg1, men ta ut vg2-nivået. En mulighet er at elevene i stedet kan benytte en alternativ opplæringsmodell, hvor resten av den praktiske opplæringen foregår i bedrift.

Sør-Østerdalsregionen

Forventet elevtallsutvikling

Sør-Østerdalsregionen vil ha en forventet elevnedgang på 29% fra 2023 til 2038.

Forslag til ny skole- og tilbudsstruktur i regionen

For Sør-Østerdalsregionen er forslagene i de to første alternativene identiske. I alternativ 1 og 2 foreslås det ingen endringer i skolestrukturen, kun i tilbudsstrukturen. I alternativ 3 foreslås det i tillegg å avvikle Trysil vgs.

Nærmere om alternativ 1 og 2

Tilbud som foreslås lagt ned er merket med rosa:

Skolenavn	Utd. type	Utd.program
Elverum videregående skole	-	Grunnskole
	PB	Påbygging
	SF	Idrettsfag
		Kunst, design og arkitektur
		Studiespesialisering
	YF	Bygg- og anleggsteknikk
		Elektro og datateknologi
		Helse- og oppvekstfag
		Salg, service og reiseliv
		Teknologi- og industrifag
Trysil videregående skole	SF	Idrettsfag
		Studiespesialisering
	YF	Bygg- og anleggsteknikk
		Helse- og oppvekstfag

I alternativ 1 og 2 foreslås det å legge ned utdanningstilbudet Kunst, design og arkitektur. Utdanningsprogrammet har hatt lave søkertall over tid. Utdanningstilbudet finnes fortsatt på Hamar.

Nærmere om alternativ 3:

Tilbud som foreslås lagt ned er merket med rosa:

Skolenavn	Utd.type	Utd.program
Elverum videregående skole	-	Grunnskole
	PB	Påbygging
	SF	Idrettsfag
		Kunst, design og arkitektur
		Studiespesialisering
	YF	Bygg- og anleggsteknikk
		Elektro og datateknologi
		Helse- og oppvekstfag
		Salg, service og reiseliv
		Teknologi- og industrifag
Trysil videregående skole	SF	Idrettsfag
		Studiespesialisering
	YF	Bygg- og anleggsteknikk
		Helse- og oppvekstfag

Trysil vgs innfrir i utgangspunktet kriteriesettet, men tilbudet ved skolen vil være sårbart på sikt på grunn forventet nedgang i elevtallet. Skolen har i dag tilbud om Idrettsfag, Studiespesialisering, Bygg- og anleggsteknikk og Helse- og oppvekstfag. Alle utdanningsprogrammene finnes også på Elverum vgs. Med forventet elevnedgang er det vurdert at det vil være kapasitet til alle elevene på Elverum vgs.

Ved å samle alle fagtilbud på Elverum vil man sikre et mer robust fagmiljø og mulighet til å opprettholde bredden i fagtilbudet i regionen. Trysil sitt mest særegne tilbud er Idrettsfag med alpin-disipliner. Dette tilbudet blir ikke mulig å erstatte, men det har også vært utfordrende å fylle dette tilbudet de senere årene, selv om det tas inn søkere fra andre fylker.

Dersom Trysil vgs legges ned vil det innebære lengre reisevei for elevene. Det vil også medføre en økning av antall elever som må bo på hybel.

Selv om forventet elevtallsnedgang i regionen er relativt stor, vil det trolig ikke være plass til alle elevene fra Trysil vgs ved Elverum vgs i 2025. Dette vil utredes nærmere i løpet av høringsperioden.

Bygningsmessige og økonomiske konsekvenser knyttet til avvikling av Trysil vgs

Trysil vgs ble bygget i 1978 og består av 2 bygninger; Trysilhallen og selve skolebygget. En kartlegging av bygningsmassen konkluderer med at det er behov for oppgraderinger av bygningsmassen. Bygningsmassen som benyttes i dag er godt egnet til formålet. En del av skolen er i dag ikke i bruk.

Det er usikkert hvor omsettelig eiendommen vil være i markedet. Fylkeskommunal tannklinikk er plassert i eget bygg på eiendommen. Det kan være aktuelt å skille ut deler av eiendommen for salg.

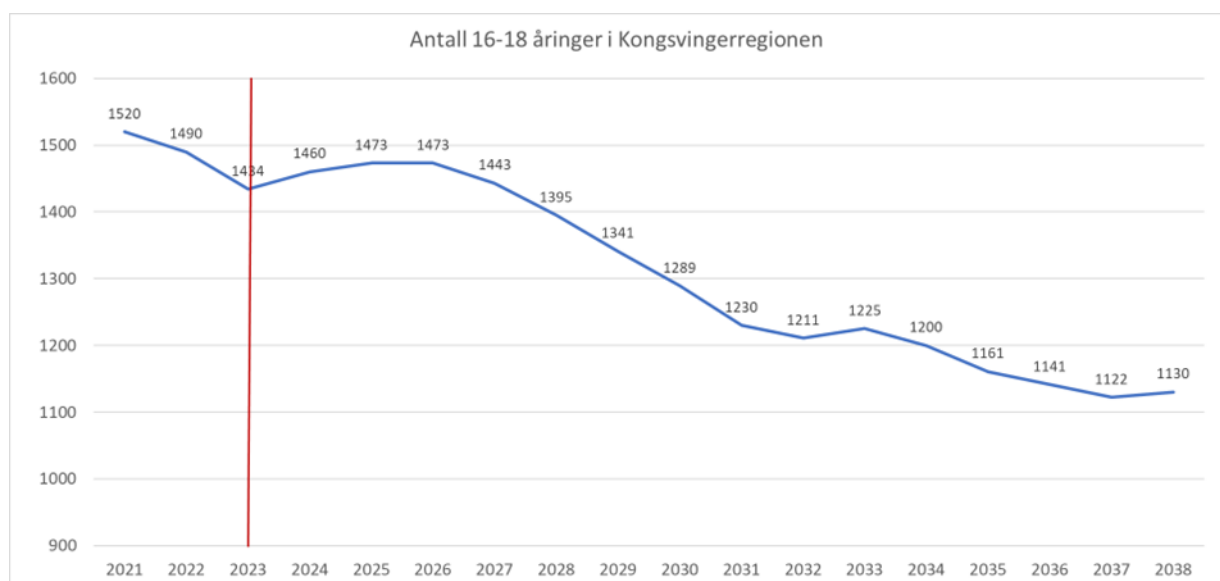
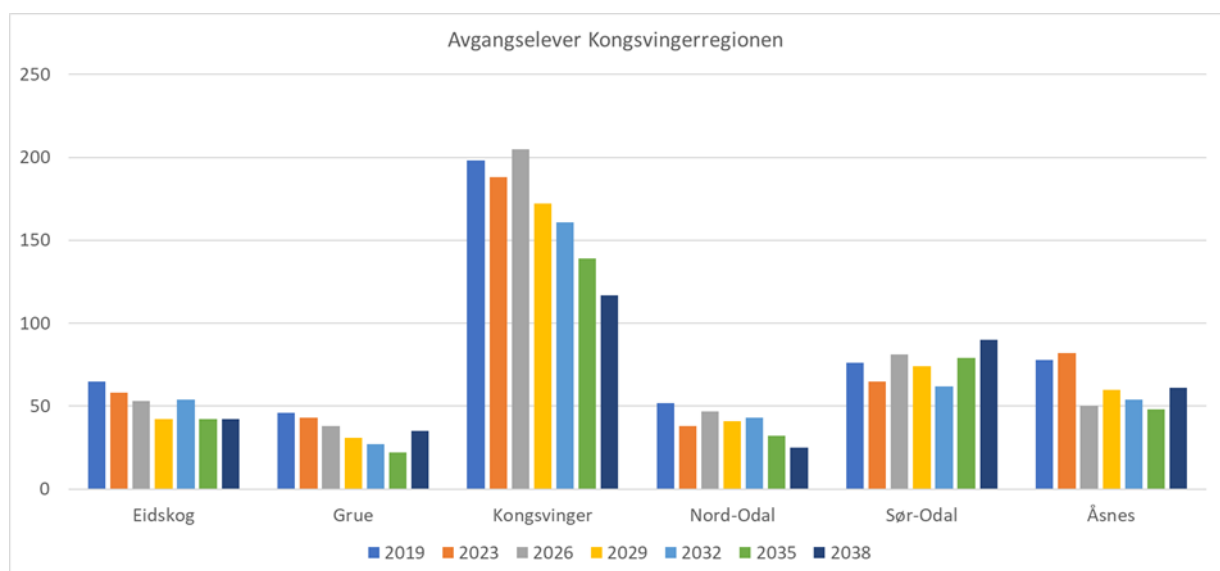
Driftsmessig vil det bli besparelser ved å drifte færre skolesteder, sammenlignet med dagens situasjon og det vurderes at dette gir en mindre økonomisk besparelse.

Det må tas høyde for noe ombygging for skoleanlegg hvor elever flyttes til. Det kan også være aktuelt å vurdere midlertidige løsninger de nærmeste årene grunnet høy utnyttelse av eksisterende lokaler. Alternativet er derfor vurdert å ha noe økte kostnader knyttet til ombygging.

Det vil bli flere elever som blir avhengige av skoleskyss. Det er store avstander, og for de elevene som bor lengst unna Trysil i dag (for eksempel i Engerdal kommune) vil det være mest aktuelt med hybel. Alternativet er vurdert å innebære middels økte kostnader til skoleskyss.

Kongsvingerregionen

Forventet elevtallsutvikling

Kongsvingerregionen vil ha en forventet elevnedgang på 21% fra 2023 til 2038.

Forslag til ny skole- og tilbudsstruktur i regionen

For Kongsvinger-regionen er forslagene i de tre alternativene forskjellig. I alternativ 1 foreslås det å avvikle Skarnes vgs og skolested Flisa ved Solør vgs. I alternativ 2 og 3 foreslås det i tillegg å avvikle skolested Sønsterud ved Solør vgs.

Nærmere om alternativ 1:

Tilbud som foreslås lagt ned er merket med rosa. Tilbud som flyttes til en skole er merket grønt.

Skolenavn	Utd. type	Utd.program
Øvrebyen videregående skole	-	Grunnskole/kombinasjonsklasse
	PB	Påbygging
	SF	Idrettsfag
		Studiespesialisering
YF	Salg, service og reiseliv	
Sentrum videregående skole	PB	Påbygging
	SF	Kunst, design og arkitektur
		Medier og kommunikasjon
	YF	Bygg- og anleggsteknikk
		Elektro og datateknologi
		Frisør, blomst, int, eksp. design
		Helse- og oppvekstfag
		IT og medieproduksjon
		Restaurant- og matfag
		Salg, service og reiseliv
Teknologi- og industrifag		
Skarnes videregående skole	PB	Påbygging
	SF	Studiespesialisering
	YF	Bygg- og anleggsteknikk
		Elektro og datateknologi
	Frisør, blomst, int, eksp. design	
Solør vgs. avd. Sønsterud	PB	Påbygging
	YF	Naturbruk
Solør vgs. avd. Flisa	SF	Studiespesialisering
	YF	Elektro og datateknologi
Solør vgs. avd. Våler	YF	Helse- og oppvekstfag

Avvikling av Skarnes vgs

Skarnes har tilbud innenfor ST og påbygg, Bygg- og anleggsteknikk, Elektro- og datateknologi og Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign (FBIE). Skarnes vgs innfrir ikke kriteriesettet innenfor Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign, da de kun har tilbud

på vg2 innen dette utdanningsprogrammet. De innfrir heller ikke kriteriesettet knyttet til studiespesialisering, da de kun har en klasse/parallell på hvert trinn.

Det har vært vurdert å flytte utdanningsprogram fra andre skoler i regionen for å sikre et mer robust skole- og fagmiljø ved Skarnes vgs. Etter en helhetlig vurdering har man valgt å ikke gå videre med dette alternativet, da det vurderes som lite bærekraftig på sikt. Det foreslås derfor å avvikle Skarnes vgs.

På grunn av elevnedgangen og kapasitet på de øvrige skolene i regionen vil det være plass til elevene på de øvrige skolene:

- Studiespesialisering og påbygg flyttes til Øvrebyen vgs, som kan øke kapasiteten/antall paralleller.
- Elektro- og datateknologi flyttes til Sentrum vgs, som har dette tilbudet fra før.
- Bygg- og anleggsteknikk flyttes til Sentrum vgs, som ikke har dette tilbudet fra før. Dette vil kreve nye lokaler, enten ved at man leier eller bygger nytt. Fylkeskommunen har tomt ved siden av Sentrum vgs som det eventuelt kan bygges på.
- Vg2 Frisør avvikles på grunn av flere forhold. Det har over tid vært lave søkertall og diskusjoner omkring igangsetting av tilbudet. Videre vil det kreve ekstra ressurser å eventuelt flytte dette tilbudet til Sentrum vgs, så lenge det kreves spesielt egnede lokaler. Sentrum vgs har vg1 tilbud innenfor FBIE, og for å innfri kriteriesettet, foreslås det at Sentrum vgs gjenoppretter vg2 Interiør og eksponeringsdesign, som de har hatt tidligere, i stedet for at de tilføres Vg2 Frisør. Så lenge interiør er et tre-årig skoleløp, må det også vurderes vg3 Interiør. Alternativt kan eventuelt Hamar katedralskole ha kapasitet til å ta imot flere elever enn sine egne på samme Vg3.

Dersom Skarnes vgs avvikles vil flere elever få lengre reisevei, men det er likevel lite sannsynlig at det vil medføre flere hybelboere.

Siden Sentrum vgs ikke har Bygg- og anleggsteknikk vil det ikke være mulig å flytte alle elevene høsten 2025. Det foreslås derfor å opprettholde tilbudet i lokalene på Skarnes i en overgangsperiode inntil det er klare lokaler ved Sentrum vgs.

Skarnes vgs er tillagt ansvar for fengselsundervisning i Kongsvingerregionen. Dersom skolen avvikles, må dette ansvaret legges til en annen skole i regionen.

Bygningsmessige og økonomiske konsekvenser ved avvikling av Skarnes vgs

Skarnes vgs ble bygget i 1989 og består av flere adskilte bygg, seneste nybygg fra 2006. Hovedbygget ble delvis rehabilitert i 2019. Bygningsmassen er i hovedsak i god tilstand og er godt egnet til bruken.

Driftsmessig vil det bli besparelser ved å drifte færre skolesteder, sammenlignet med dagens situasjon. Besparelsen på drift vurderes å ha middels økonomiske besparelser.

De eide lokalene på Skarnes ligger sentralt plassert og ansees som omsettelig, spesielt ved en omregulering. Det kan også være mulig å flytte annen fylkeskommunal virksomhet inn i deler av eiendommen. Alternativet er derfor gradert med liten økonomisk besparelse knyttet til punktet om alternativ bruk av bygningene.

Det må tas høyde for et større nybygg ifm. flytting av bygg- og anleggsteknikk. Noe ombygging kan også forekomme for flytting av øvrige tilbud. Det vurderes at alternativet vil innebære store økte kostnader knyttet til behov for nye lokaler.

Nedleggelse av Skarnes vgs vil innebære økte skysskostnader. Hva som blir netto økning er usikkert, da Skarnes vgs. i dag har tilbud som ikke finnes på Sentrum vgs. eller Øvrebyen vgs. Alternativet er vurdert til å gi middels økte kostnader knyttet til skoleskyss.

Avvikling av Solør vgs, skolested Flisa

Solør vgs innfrir ikke kriteriesettet innenfor ST, som ligger på skolested Flisa. Skolested Flisa har tilbud innenfor Studiespesialisering (ST) og Elektro- og datateknologi, med en klasse/parallell på begge tilbudene. Med bakgrunn i elevtallsutviklingen i regionen foreslås det å avvikle skolested Flisa.

Tilbudet innenfor studiespesialisering kan flyttes til Øvrebyen vgs, som har kapasitet til fire paralleller. Elever som bor lengst nord i regionen, vil ha Elverum vgs. som nærmeste skole. Ved en slik endring, vil en styrke fagtilbudet ved de gjenstående tilbudene betydelig. Antall programfag til valg og mulighet til å spesialisere seg innen språkfag og realfag vil bli større, sammenlignet med å ha en klasse/parallell pr. nivå.

Elektro- og datateknologi legges ned på skolested Flisa. Utdanningsprogrammet finnes på Sentrum vgs innenfor regionen, og trolig vil noen elever også søke seg til Elverum vgs.

Dersom skolested Flisa avvikles vil flere elever få lengre reisevei. Avstanden vurderes likevel ikke så stor at det vil medføre en vesentlig økning i antall hybelboere.

Bygningsmessige og økonomiske konsekvenser knyttet til avvikling av skolested Flisa

Skolested Flisa består av tre bygg: administrasjonsbygget fra 1942, undervisningsbygg fra 1961 og kantinebygg fra 2008. Den bygningsmessige kartleggingen konkluderer med at det er behov for større oppgraderinger av bygningsmassen. Skolen vurderes som egnet for formålet, men fremstår som lite tidsmessig og har mange nivåforskjeller. Det er usikkert hvor omsettelig eiendommen vil være markedet. Deler av bygningsmassen kan vurderes til annen bruk, f.eks. tannklinikk.

Siden alternativet vil innebære at det er behov for å opprette nye klasser på Øvrebyen er alternativet vurdert til å ha små økonomiske konsekvenser knyttet til kapasitet.

Driftsmessig vil det bli besparelser ved å drifte færre skolesteder, sammenlignet med dagens situasjon. Besparelsen på drift er vurdert til å gi middels økonomiske besparelser.

Det vurderes at det *kan* være noe behov for ombygging av andre skoler for å ta imot disse elevene, men at dette er i mindre omfang og med liten økonomisk konsekvens.

Dette alternativet medfører økt skyssbehov for elevene. Alternativet er vurdert til å ha noe økte kostnader knyttet til skoleskyss.

Forslag til øvrige endringer i tilbudsstrukturen

Øvrebyen vgs innfrir ikke kriteriesettet innenfor Salg, service og reiseliv siden dette er det eneste yrkesfaget skolen tilbyr og det er kun en parallell på hvert trinn. Det foreslås å flytte salg, service og reiseliv fra Øvrebyen til Sentrum vgs. Øvrebyen har selv uttrykt bekymring for å kun ha ett yrkesfaglig utdanningsprogram med en klasse på vg1 og en klasse på vg2, når resten av tilbudet er studieforberevende utdanningsprogram. Et så smalt yrkesfaglig tilbud er

sårbart, særlig når det ikke er fulle klasser. Det er nettopp derfor kriteriesettet også innehar et minimumskrav på dette.

Det foreslås i tillegg å legge ned tilbudet innenfor Kunst, design og arkitektur (KDA) ved Sentrum vgs. Tilbudet har over tid hatt lavere søkning enn ønsket, og utløser ledig kapasitet på alle nivåer. KDA er et studieforbereidende utdanningsprogram, med 30 elevplasser i hver klasse, til sammen 90 plasser.

Nærmere om alternativ 2 og 3:

I tillegg til det som foreslås i alternativ 1, foreslås det i alternativ 2 og 3 å avvikle skolested Sønsterud.

Tilbud som foreslås lagt ned er merket med rosa. Tilbud som flyttes til en skole er merket grønt

Skolenavn	Utd.type	Utd.program
Øvrebyen videregående skole	-	Grunnskole/kombinasjonsklasse
	PB	Påbygging
	SF	Idrettsfag
		Studiespesialisering
YF	Salg, service og reiseliv	
Sentrum videregående skole	PB	Påbygging
	SF	Kunst, design og arkitektur
		Medier og kommunikasjon
	YF	Bygg- og anleggsteknikk
		Elektro og datateknologi
		Frisør, blomst, int, eksp. design
		Helse- og oppvekstfag
		IT og medieproduksjon
		Restaurant- og matfag
		Salg, service og reiseliv
Teknologi- og industrifag		
Skarnes videregående skole	PB	Påbygging
	SF	Studiespesialisering
	YF	Bygg- og anleggsteknikk
		Elektro og datateknologi
Solør vgs. avd. Sønsterud	PB	Påbygging
	YF	Naturbruk
Solør vgs. avd. Flisa	SF	Studiespesialisering
	YF	Elektro og datateknologi
Solør vgs. avd. Våler	YF	Helse- og oppvekstfag
		Bygg- og anleggsteknikk
		Teknologi- og industrifag

Avvikling av Solør vgs, skolested Sønsterud

Skolested Sønsterud innfrir kriteriesettet, men foreslås avvirket etter en helhetlig vurdering i alternativ 2 og 3.

Naturbruk er det mest kostnadskrevenne tilbudet i tilbudsstrukturen, og om Sønsterud legges ned har fylket fortsatt tre naturbruk-skoler som ligger geografisk spredt. Sønsterud har tilbud innenfor Naturbruk og tilbyr i dag vg1 Naturbruk, vg2 Landbruk og gartnærning, friluftsliv og vg2 Skogbruk. Skolen har også tilbud innenfor vg3 Naturbruk med studiespesialisering.

Med bakgrunn i begrenset antall læreplasser innenfor skogfaget, variert søkning over tid og ønske om mer robuste fagmiljø, foreslås det å legge ned Sønsterud. Tilbudet innenfor vg2 Skogbruk i Innlandet vil da bli samlet på Lena-Valle vgs. Skolested Sønsterud har internat til elevene som går Naturbruk. Dersom kapasiteten utnyttes maksimalt, har internatet ca. 70 plasser. Internatet kan også benyttes av elever som går på skolested Våler, og erfaringsmessig er det ca. av 10 elevene på internatet som går på Våler.

Dersom det vurderes som ønskelig å fortsatt ha vg2 Skogbruk på to skoler er et annet alternativ å flytte vg2 Skogbruk til Jønsberg vgs. Jønsberg har i dag et stabilt tilbud innenfor naturbruk, og vil med dette alternativet få en bredere tilbudsvifte på vg2. Jønsberg vgs. har også internat. Konsekvensene av dette alternativet må eventuelt utredes videre.

Dersom det er ønskelig å opprettholde fire naturbruk-skoler i Innlandet, foreslås det som et tredje alternativ å flytte skolested Sønsterud til skolested Våler. Dersom tilbudet flyttes til Våler og skolested Flisa legges ned, vil Solør vgs være samlet på ett skolested.

Bygningsmessige og økonomiske konsekvenser ved avvikling av skolested Sønsterud

Skolested Sønsterud ble bygget i 1961 med administrasjonsbygg og internat, og senere utvidet med verkstedbygg. En kartlegging av bygningsmassen konkluderer med at det er behov for vesentlig oppgradering av store deler av bygningsmassen. Skolebyggene vurderes som egnede for formålet, men fremstår som lite tidsmessig og har mange nivåforskjeller.

Vurderingen av de økonomiske konsekvensene ved avvikling av skolested Sønsterud har tatt utgangspunkt i primæralternativet som er at skolested Sønsterud avvikes, og at tilbudet ikke flyttes til andre skoler/skolested. Konsekvenser av en eventuell flytting av tilbud til Jønsberg vgs eller til skolested Våler må utredes nærmere.

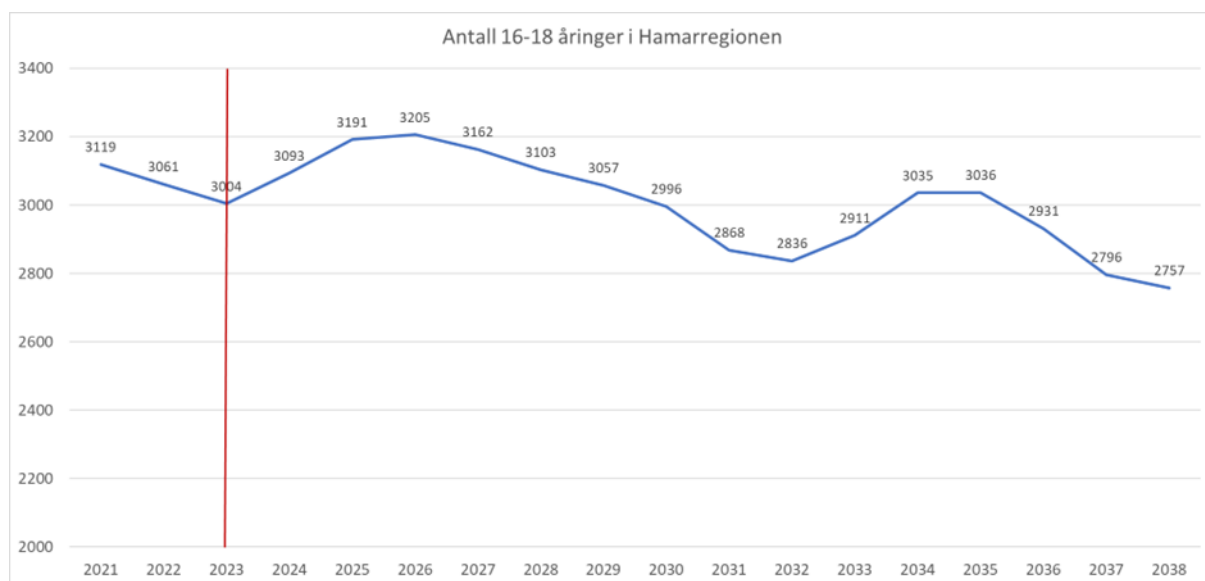
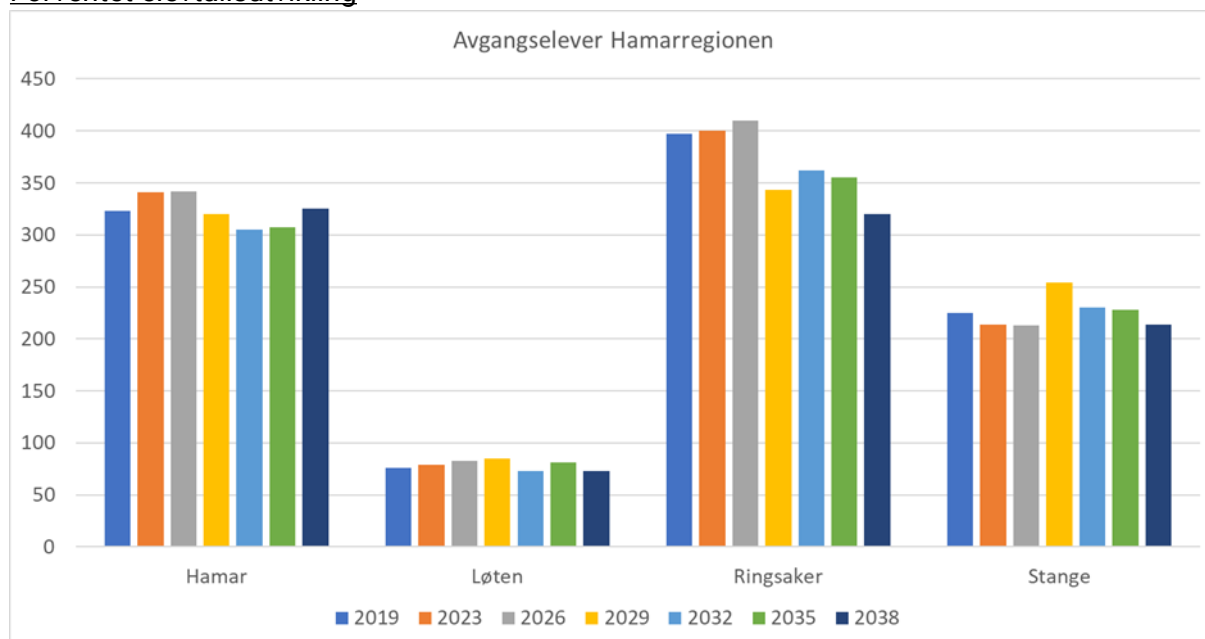
Driftsmessig vil det bli besparelser ved å drifte færre skolesteder, sammenlignet med dagens situasjon. Alternativet er vurdert å ha middels økonomisk besparelse knyttet til besparelser på drift.

Fylkeskommunen eier bygget på Sønsterud. Det er sannsynlig at eiendommen vil være vanskelig omsettelig i markedet. Alternativet er derfor vurdert med nøytral/mindre driftskostnad knyttet til punktet om alternativ bruk av bygningene.

Det er usikkert hvor mye større kostnadene til skoleskyss blir. Det er ikke så mange elever og de elevene som går på naturbruk bor i stor grad på hybel eller internat. Det vurderes at det er ubetydelige økonomiske konsekvenser.

Hamarregionen

Forventet elevtallsutvikling

Hamarregionen har en forventet elevnedgang på 8% fra 2023 til 2038. De første årene forventes det at elevtallet øker noe. Nedgangen i elevtallet forventes å inntreffe først i 2029.

Forslag til ny skole- og tilbudsstruktur i regionen

Forventet elevnedgang i Hamarregionen er liten, samtidig som dagens oppfylingsgrad ved de fem skolene inneværende skoleår er den høyeste i Innlandet, med 92 %. På bakgrunn av forventet elevtallsutvikling og dagens oppfylingsgrad på skolene i regionen, foreslås det ikke å gjøre endringer i skole- og tilbudsstrukturen. Tilpasninger til endret elevgrunnlag kan gjøres ved å nedskalere antall paralleller på enkelte utdanningstilbud.

I de tre forslagene foreslås dagens utdanningstilbud videreført i regionen:

Skolenavn	Utd. type	Utd.program
Hamar katedralskole	-	Grunnskole
	PB	Påbygging
	SF	Kunst, design og arkitektur
		Medier og kommunikasjon
		Studiespesialisering
	YF	Elektro og datateknologi
		Frisør, blomst, int, eksp. design
		Håndverk, design, produktutv.
		IT og medieproduksjon
		Salg, service og reiseliv
	Teknologi- og industrifag	
Jønsberg videregående skole	PB	Påbygging
	YF	Naturbruk
		Teknologi- og industrifag
Ringsaker videregående skole	PB	Påbygging
	SF	Studiespesialisering
	YF	Bygg- og anleggsteknikk
		Elektro og datateknologi
		Helse- og oppvekstfag
		Salg, service og reiseliv
	Teknologi- og industrifag	
Stange videregående skole	SF	Idrettsfag
		Musikk, dans og drama
		Studiespesialisering
	YF	Bygg- og anleggsteknikk
Storhamar videregående skole	PB	Påbygging
	SF	Idrettsfag
		Studiespesialisering
	YF	Helse- og oppvekstfag
Restaurant- og matfag		

Underveis i utredningen er det vurdert om det faktisk er gjennomførbart å gjøre endringer i skolestrukturen i regionen. Konkret er det gjort vurderinger om det er mulig å avvikle Stange vgs. På grunn av høy oppfyllingsgrad og liten elevtallsnedgang vil det ikke være mulig å gjøre endringer i skolestrukturen i Hamarregionen, uten at dette vil ha store økonomiske konsekvenser i form av økte kostnader til nybygg/større ombygginger.

I et scenario hvor Stange vgs eventuelt avvikles kan man se for seg at følgende vil skje med tilbudene:

- Studiespesialisering vil kunne flyttes til Hamar katedralskole. De vil ha kapasitet til å øke med en parallell. Dette vil være den enkleste endringen.
- Musikk, dans, drama (MDD) må enten legges ned i regionen eller flyttes til en annen skole i regionen. Det vil i så fall kreve tilgang på arealer som er tilpasset dette

utdanningsprogrammet, noe de andre skolene ikke har i dag. Stange vgs er den eneste skolen i Innlandet som har et fullverdig tilbud innen MDD. Det vurderes som viktig å videreføre dette tilbudet, og det er sannsynlig at utdanningsprogrammet vil få noe større søkning på bakgrunn at man foreslår å avvikle MDD ved andre skoler i fylket.

- Idrettsfag: Hallkapasiteten i Hamar er sprengt, og det vil ikke være mulig å øke tilbudet på en av Hamarskolene uten at det bygges ny idrettshall i Hamar. Idrettsfag er et meget populært tilbud blant ungdommene, og dersom man reduserer omfanget på tilbudet i regionen, risikerer man også at flere søker seg over til privat skole i regionen.
- Bygg- og anleggsteknikk: Ringsaker vgs har tilsvarende tilbud, men mangler to av programområdene på Vg2 som Stange har. Ringsaker har pr. i dag fylt opp sin kapasitet med 3 paralleller, som det nye skolebygget der ble dimensjonert for. Stange vgs har i dag 4 paralleller i sitt tilbud, som er det største i fylket. Dersom det ikke bygges ut ytterligere for dette utdanningsprogrammet ved Ringsaker vgs eller ved annen skole i regionen, vil tilbudet i regionen reduseres betydelig. Dette vil være uheldig, både med tanke på den totale plasskapasiteten i regionen og regionens behov for kompetanse.

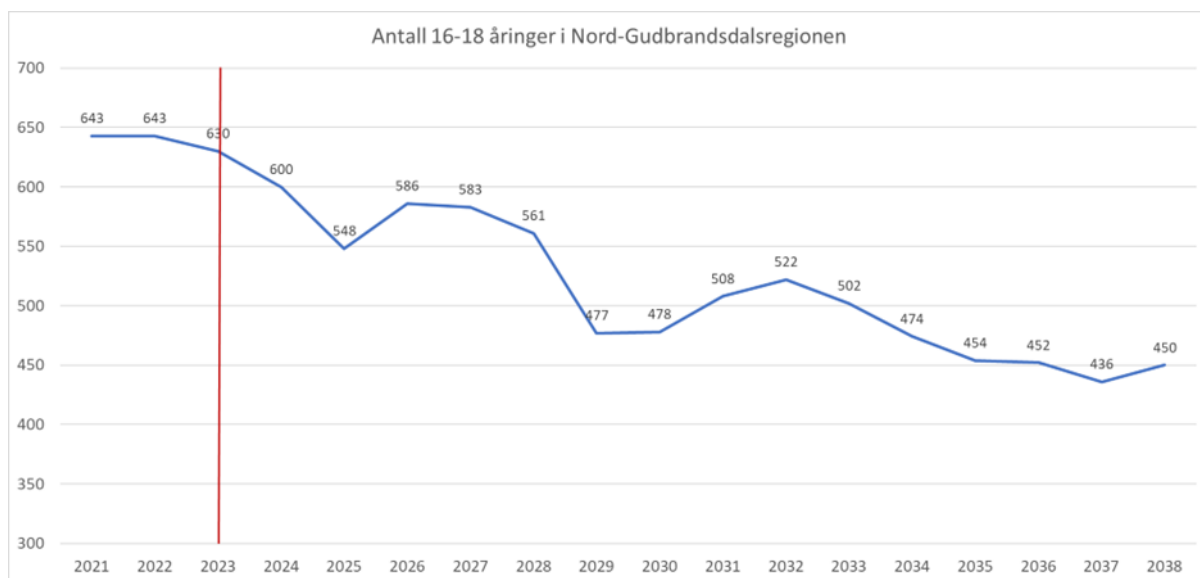
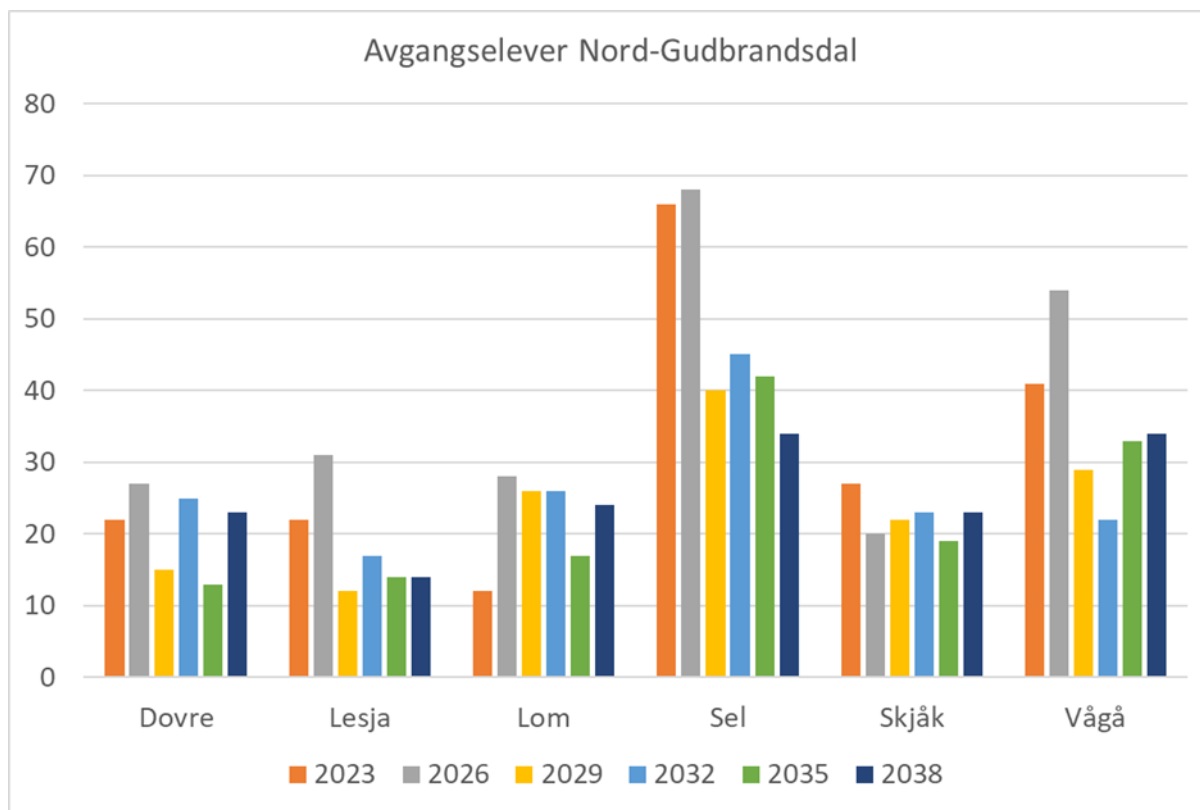
Konklusjon fra vurderingene som er gjort er at det vil ikke være mulig å legge ned Stange vgs eller en annen skole i regionen, uten å måtte ta høyde for større ombygginger og stort nybygg for skoleanlegg ved en eller flere av de øvrige skolene, for å sikre nok skoleplasser til elevene. Dette vil gi store økte kostnader.

En avvikling av Stange vgs vil også medføre økte skysskostnader, og når elevomfanget er høyt vil det bli store økte kostnader til skoleskyss.

På bakgrunn av dette tilrås det ikke å gjøre endringer i skolestrukturen i Hamarregionen, og det foreslås at tilpasninger til endret elevgrunnlag gjøres ved å nedskalere antall paralleller.

Nord-Gudbrandsdalsregionen

Forventet elevtallsutvikling

Forventet elevnedgang i Nord-Gudbrandsdalsregionen er på 26% fra 2023 til 2038.

Forslag til ny skole- og tilbudsstruktur i regionen

I vurderingen av ny skole- og tilbudsstruktur for Nord-Gudbrandsdalsregionen har man i utredningsarbeidet vurdert Nord-Gudbrandsdalregionen sammen med Midt-Gudbrandsdalregionen. Målsettingen er å opprettholde et bredest mulig skoletilbud samlet sett i Gudbrandsdalen.

Det er relativt stor avstand mellom de ulike skolestedene ved Nord-Gudbrandsdal vgs, avstanden mellom Otta og Dombås er på ca. 45 km, og avstanden mellom Otta og Lom er på ca. 60 km. På grunn av avstanden er kriteriesettet lagt til grunn på de ulike skolestedene tilknyttet Nord-Gudbrandsdal vgs, slik at hvert skolested er vurdert som en skole.

Skolested Dombås og skolested Lom innfrir ikke det vedtatte kriteriesett. Nord-Gudbrandsdal vgs (med alle tre skolesteder) har inneværende skoleår en oppfylingsgrad på 66,6%, herav har skolested Dombås en oppfylingsgrad på 35,6%. På grunn av lav oppfylingsgrad og ytterligere elevnedgang de kommende årene har man for de tre skolestedene i Nord-Gudbrandsdal vgs ikke foreslått flytting av utdanningstilbud til henholdsvis skolested Lom og skolested Dombås for å øke fagtilbudet på disse to skolestedene. I stedet foreslås det å avvike skolested Dombås og skolested Lom, slik at Nord-Gudbrandsdal vgs blir samlet på Otta.

Skolested Dombås og skolested Lom foreslås avvirket i alle de tre alternativene til ny skole- og tilbudsstruktur. I tillegg foreslås det å gjøre justeringer i utdanningstilbudet ved skolested Otta.

Oppsummert kan forslagene fremstilles slik (tilbud som foreslås lagt ned er markert med rosa):

Skolenavn	Utd. type	Utd.program
Avd. Dombås	SF	Studiespesialisering
Avd. Lom	SF	Studiespesialisering
	YF	Bygg- og anleggsteknikk
Avd. Otta	-	Grunnskole
	PB	Påbygging
	SF	Idrettsfag
		Studiespesialisering
	YF	Helse- og oppvekstfag
		Restaurant- og matfag
		Salg, service og reiseliv
Teknologi- og industrifag		

Avvikling av skolested Dombås (Nord-Gudbrandsdal vgs)

Skolested Dombås har tilbud på Vg1–Vg3 innenfor Studiespesialisering med 90 elevplasser totalt sett. Inneværende skoleår er det til sammen 32 elever på Dombås fordelt på tre klassetrinn. Søkertall for kommende skoleår viser at 22 elever har skolested Dombås som sitt førstevalg. Etter fylkeskommunedirektørens vurdering blir skole- og klassemiljøet på Dombås så lite at det vil være krevende å opprettholde et godt opplæringstilbud. Ved en avvikling av skolested Dombås, vil det være plass til alle elevene ved skolested Otta.

Dette vil innebære lengre reisevei for elever fra Dovre og Lesja som ønsker å gå på studiespesialisering.

Bygningsmessige og økonomiske konsekvenser knyttet til avvikling av skolested Dombås

Innlandet fylkeskommune leier undervisningsrom og idrettshall av Dovre kommune til skolested Dombås. Byggets tilstand er vurdert som god og lokalene er godt egnet til formålet.

Dersom elevene i stedet søker seg til skolested Otta, vil dette øke oppfylingsgraden der, og dette vurderes å gi en liten positiv økonomisk besparelse knyttet til kapasitet.

Driftsmessig vil det også bli besparelser ved å drifte færre skolesteder, sammenlignet med dagens situasjon.

Fylkeskommunen leier skolebygget i dag. Dette vurderes som en «sunk cost» i og med at dette er en lang leieavtale uten oppsigelsesadgang i leieperioden. Det bør selvsagt vurderes om det kan inngås en avtale om fremleie eller et utkjøp av leieavtalen.

Skoleskysskostnadene vil øke fordi flere må ta buss til skolen, men det er ikke snakk om mange elever. Alternativet er vurdert til å gi mindre økte kostnader knyttet til skoleskyss.

Avvikling av skolested Lom (Nord-Gudbrandsdal vgs)

Skolested Lom har tilbud innenfor Bygg- og anleggsteknikk (Vg1 og Vg2) og Studiespesialisering (Vg1-Vg3) med henholdsvis 30 og 90 elevplasser. Det er inneværende skoleår til sammen 96 elever som går i Lom. Årets søkertall viser 86 søkere til skolested Lom, noe som er ca. 20 lavere enn i de foregående årene.

På bakgrunn av kriteriesettet og forventet elevnedgang, foreslås det å avvikle studiespesialisering i Lom og samle all studiespesialisering i regionen ved skolested Otta. I beste fall vil det bli nok elever til å utvide til 2 paralleller på Otta, noe som vil ha betydning for programfagstilbudet til elevene. Dette vil gi mulighet for et bredere fagtilbud på vg2 og vg3.

Skolested Lom har også tilbud innenfor Bygg- og anleggsteknikk med en klasse på hhv vg1 og vg2. Dette gir et lite fag- og skolemiljø for elever og lærere. Det foreslås derfor å avvikle Bygg- og anleggsteknikk ved Lom. Skolested Otta har ikke tilbud innenfor Bygg- og anleggsteknikk, så ved å legge ned skolested Lom mister Nord-Gudbrandsdalsregionen dette tilbudet.

Imidlertid har Vinstra vgs tilbud om Bygg- og anleggsteknikk, og noen elever vil naturlig søke seg hit. Pr. i dag har Vinstra to paralleller innenfor Bygg- og anleggsteknikk, og har kapasitet til å utvide sitt tilbud. Med forventet elevtallsnedgang vurderes det at Vinstra vgs vil dekke behovet innenfor dette utdanningsprogrammet for begge regionene.

Avvikling av skolested Lom vil føre til lengre reisevei og at flere elever må bo på hybel.

Bygningsmessige og økonomiske konsekvenser knyttet til avvikling av skolested Lom

Avdeling for byggfag har tilhold i eide lokaler, bygget i 1981. I tillegg leier skolen undervisningsrom og idrettshall av kommunen i flerbrukshuset «Utgard» for elevene som går på studiespesialisering. Kartlegging av bygningsmassen konkluderer med at det ikke er behov for større utbedringer i lokalene fylkeskommunen selv eier, og at de leide lokalene er i god stand. Både leide og eide lokaler vurderes å være godt egnet til formålet.

Lokalene fylkeskommunen eier antas å være middels lett omsettelig i eiendomsmarkedet.

Det er plass til elevene fra skolested Lom på skolested Otta (studiespesialisering) og på Vinstra videregående skole (bygg- og anleggsteknikk). Ved at elevene flyttes til andre skoler, øker dette oppfylingsgraden der elevene starter, dersom man ikke behøver å etablere flere

paralleller. Forslaget vurderes pr. nå å ha små økonomiske konsekvenser med tanke på kapasitet.

Driftsmessig vil det også bli besparelser ved å drifte færre skolesteder, sammenlignet med dagens situasjon.

Avdeling for byggfag har tilhold i eide lokaler. I tillegg leier skolen undervisningsrom og idrettshall av kommunen. De eide lokalene ligger sentralt plassert i sentrum og ansees som omsettelig. Alternativet er derfor vurdert å gi en liten positiv økonomisk besparelse knyttet til punktet om alternativ bruk av bygningene.

Det vurderes at det kan være behov for ombygging, eventuelt mindre nybygg på andre skoler spesielt for byggfag, for å ta imot disse elevene. Alternativet er derfor vurdert med noe økte kostnader.

Alternativet er vurdert til å ha noe økte kostnader knyttet til skoleskyss fordi skyssbehovet vil øke.

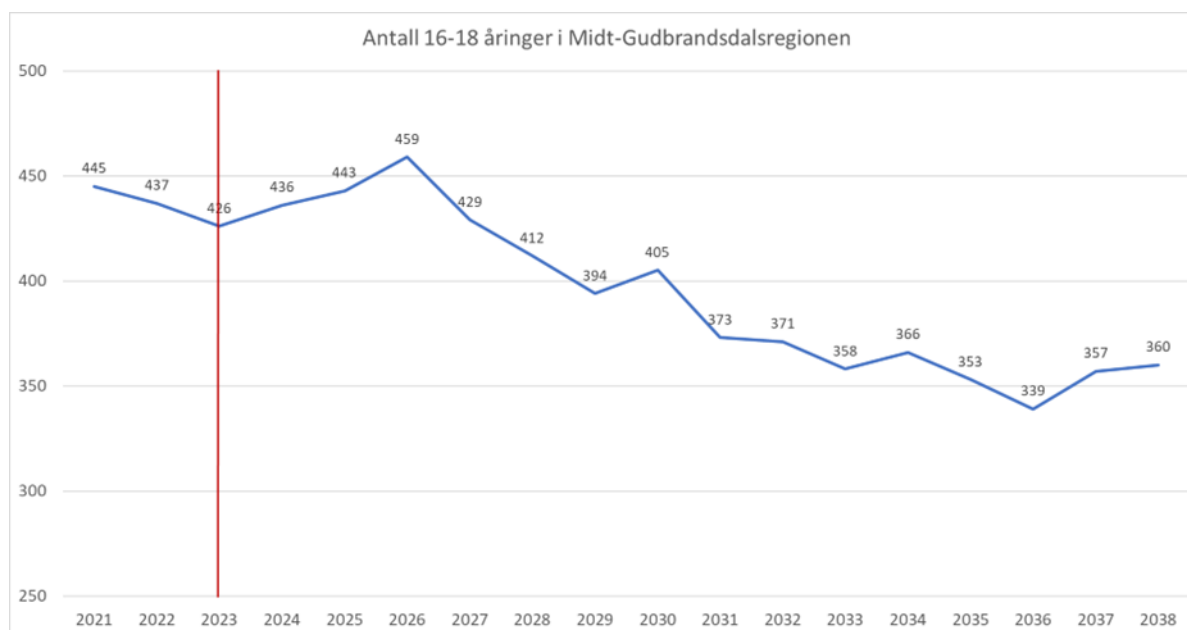
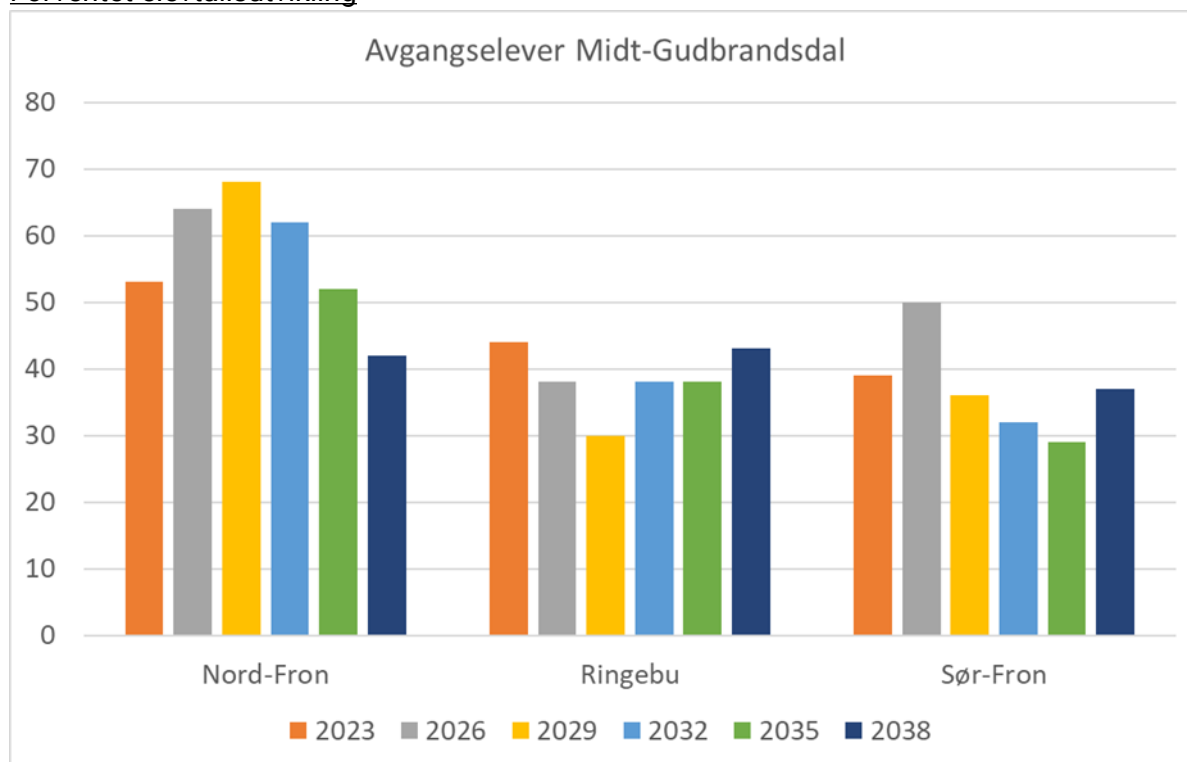
Forslag til øvrige endringer i tilbudsstrukturen

I tillegg til avvikling av skolested Dombås og Lom foreslås det å gjøre endringer i tilbudsstrukturen ved skolested Otta.

Tilbudet innenfor Restaurant- og matfag og Salg, service og reiseliv på Otta foreslås lagt ned. Skolen har kun tilbud på Vg1 innenfor begge disse utdanningsprogrammene. Tilbudet har hatt meget lav søkning over lang tid og ett av tilbudene har heller ikke blitt satt i gang hvert år. Selv om begge tilbudene i dag inngår i en pilot hvor elevene kan gå ut i lærekontrakt direkte etter vg1, tilsier elevgrunnet og elevenes utdanningsvalg at det ikke anses mulig å opprettholde tilbudet. Skolens tilbud er for bredt, sett i forhold til elevgrunnet framover. Ved en avvikling av disse tilbudene, må de fra regionen som ønsker å gå på disse utdanningsprogrammene søke seg til Lillehammer vgs. Det kan samtidig medføre hybtilværelse for disse elevene.

Midt-Gudbrandsdalsregionen

Forventet elevtallsutvikling

Forventet elevnedgang i Midt-Gudbrandsdal er på 15,5% i perioden 2023 til 2038.

Elevtallsutviklingen i regionen ser ut til å være stabil og noe økende frem til og med 2026. Fra og med 2027 går elevtallet i regionen ned.

Forslag til ny skole- og tilbudsstruktur i regionen

Selv om regionen forventes å få nedgang i elevtallet noen år frem i tid, er elevgrunnlaget i regionen fortsatt så stort at det vurderes som riktig å opprettholde den videregående skolen i regionen. I vurderingen av ny skole- og tilbudsstruktur for Nord-Gudbrandsdalsregionen har

man i utredningsarbeidet vurdert Nord-Gudbrandsdalregionen i sammen med Midt-gudbrandsdalregionen. Målsettingen er å opprettholde et bredest mulig utdanningstilbud samlet sett i Gudbrandsdalen.

I de tre alternativene foreslås det at skolen beholder dagens utdanningsprogram:

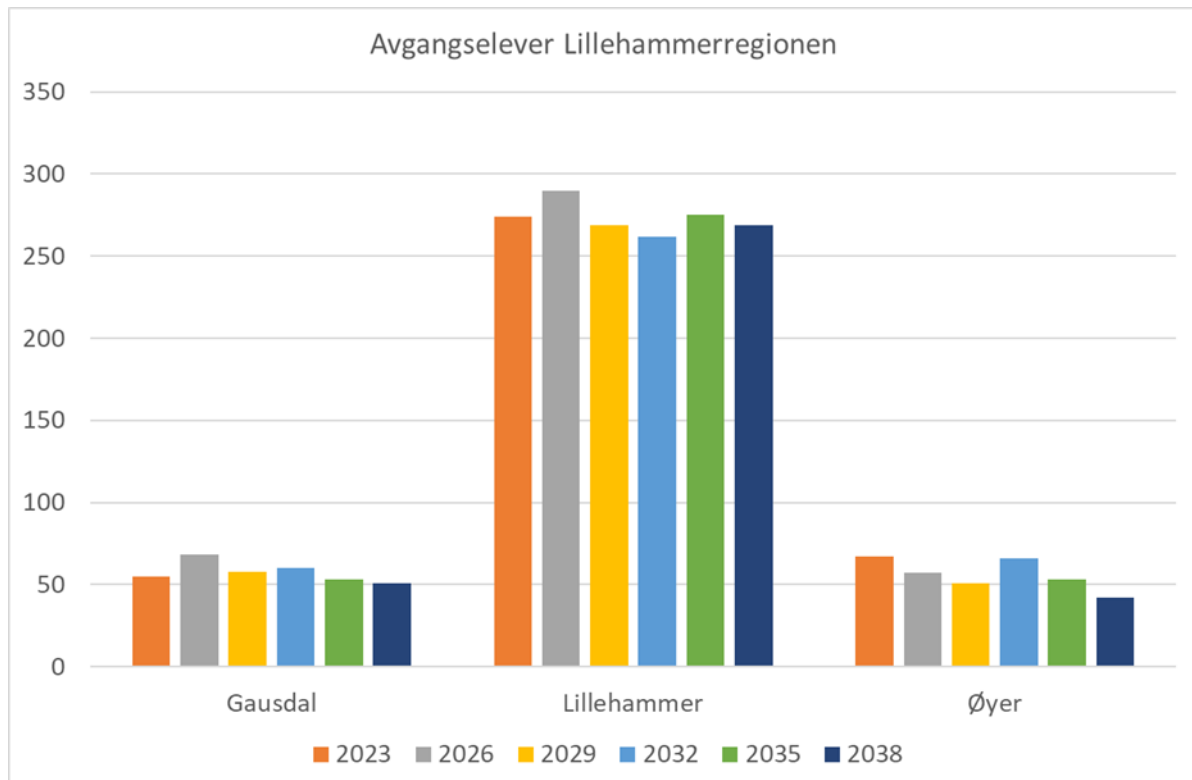
Skolenavn	Utd. type	Utd.program
Vinstra vidaregåande skule	PB	Påbygging
	SF	Musikk, dans og drama
		Studiespesialisering
	YF	Bygg- og anleggsteknikk
		Elektro og datateknologi
		Helse- og oppvekstfag
		Teknologi- og industrifag

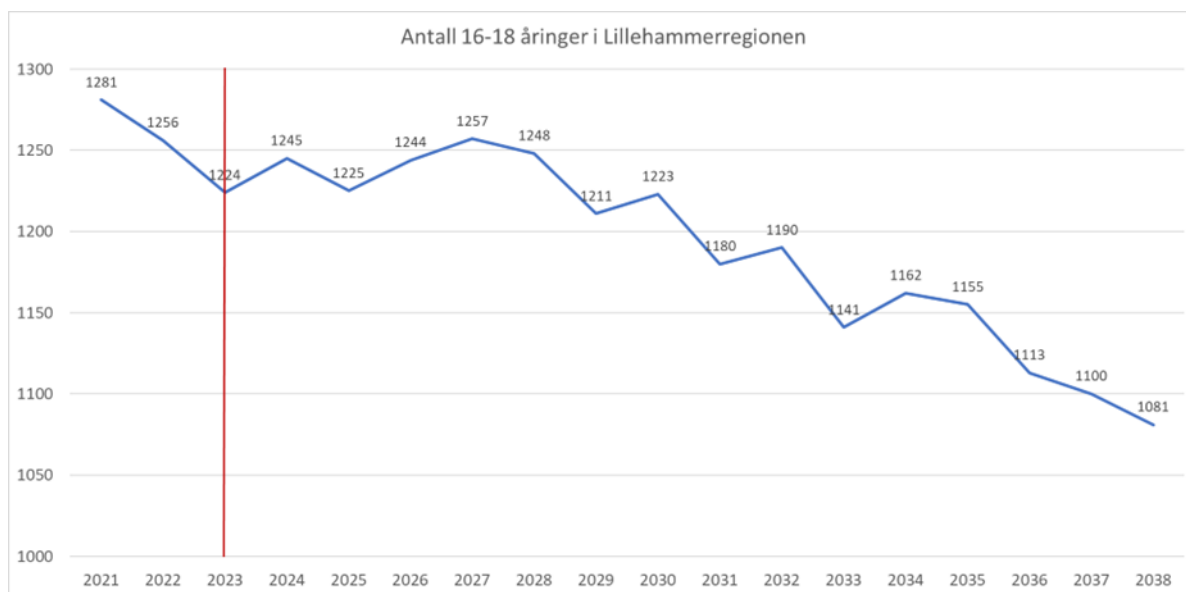
I forbindelse med forslaget om å avvikle skolested Dombås og skolested Lom ved Nord-Gudbrandsdal vgs. forventes det at flere av elevene også vil søke seg til Vinstra vgs. For å sikre et bredt utdanningstilbud i Gudbrandsdalen foreslås det ingen endringer i tilbudsstrukturen ved Vinstra vgs i de tre alternativene. Tilpasninger til endret elevgrunnlag gjøres ved en nedskalering av antall paralleller.

Dersom skolested Lom og skolested Dombås avvikles vil, som nevnt tidligere, flere elever måtte bo på hybel.

Lillehammerregionen

Forventet elevtallsutvikling

Lillehammer-regionen har en forventet elevnedgang på 11,7% fra 2023 til 2038.

Forslag til ny skole- og tilbudsstruktur i regionen

For Lillehammer regionen er forslagene i de tre alternativene forskjellig. I alternativ 1 og 2 foreslås det ingen endringer i skolestrukturen for regionen. I alternativ 3 foreslås det å avvikle Gausdal vgs.

Nærmere om alternativ 1 og 2:

På bakgrunn av forventet elevtallsutvikling og høy oppfylingsgrad pr i dag, foreslås det i alternativ 1 og 2 få endringer i skole- og tilbudsstrukturen i Lillehammer-regionen.

Tilpasninger til endret elevgrunnlag kan i stor grad gjøres ved å nedskalere antall paralleller innenfor enkelte utdanningstilbud.

Tilbud som foreslås lagt ned er merket med rosa. Tilbud som flyttes til en skole er merket grønt.

Skolenavn	Utd. Type	Utd.program
Gausdal videregående skole	PB	Påbygging
	SF	Idrettsfag Studiespesialisering
Lillehammer videreg skole	-	Grunnskole
	PB	Påbygging
	SF	Kunst, design og arkitektur
		Studiespesialisering
	YF	Bygg- og anleggsteknikk
		Elektro og datateknologi
		Frisør, blomst, int, eksp. design
		Helse- og oppvekstfag
		IT og medieproduksjon
Restaurant- og matfag		
Salg, service og reiseliv		
Teknologi- og industrifag		

Gausdal vgs innfrir det vedtatte kriteriesettet, men er likevel en relativt liten skole med et begrenset utdanningstilbud og elevtilfang. Skolen har i dag 270 elevplasser fordelt på studiespesialisering og idrettsfag. For å styrke tilbudet og fagmiljøet ved Gausdal vgs foreslås det i disse to alternativene å flytte deler av påbygg-tilbudet ved Lillehammer vgs til Gausdal vgs. Konkret foreslås det å flytte påbygg-tilbudet knyttet til de elevene som har oppnådd yrkeskompetanse fra Lillehammer til Gausdal. Dette er to klasser, hvorav en klasse er påbygg som gjennomføres på et halvt år. Lillehammer vgs vil etter dette beholde to påbygg-klasser.

Alternativ 3:

I alternativ 3 foreslås Gausdal vgs avviklet, og tilbudet innen idrettsfag foreslås flyttet til Lillehammer vgs.

Tilbud som foreslås lagt ned er merket med rosa. Tilbud som flyttes til en skole er merket grønt.

Skolenavn	Utd.type	Utd.program
Gausdal videregående skole	SF	Idrettsfag
		Studiespesialisering
Lillehammer videreg skole	-	Grunnskole
	PB	Påbygging
	SF	Idrettsfag
		Kunst, design og arkitektur
		Studiespesialisering
	YF	Bygg- og anleggsteknikk
		Elektro og datateknologi
		Frisør, blomst, int, eksp. design
		Helse- og oppvekstfag
		IT og medieproduksjon
		Restaurant- og matfag
		Salg, service og reiseliv
	Teknologi- og industrifag	

Gausdal vgs sitt tilbud innenfor studiespesialisering kan flyttes til Lillehammer vgs, hvor det er kapasitet til å øke med en parallell.

Gausdal vgs har to paralleller innenfor idrettsdag og til sammen 180 elevplasser. Det er noe usikkerhet knyttet til hvorvidt Lillehammer vgs har kapasitet til å ta imot idrettsfag. Dette må utredes nærmere i høringsperioden. Det må blant annet ses på fordelingen av tilbud mellom skolestedene sør og nord.

Bygningsmessige og økonomiske konsekvenser knytte til avvikling av Gausdal vgs
Gausdal vgs ble opprinnelig bygget i 1970, og gjennomgikk et omfattende bygge og rehabiliteringsprosjekt i 2013. Kartlegging av bygningsmassen konkluderer med at bygningsmassen har god tilstand, og at bygningsmassen er godt egnet til formålet. Gausdal vgs leier idrettshall av Gausdal kommune.

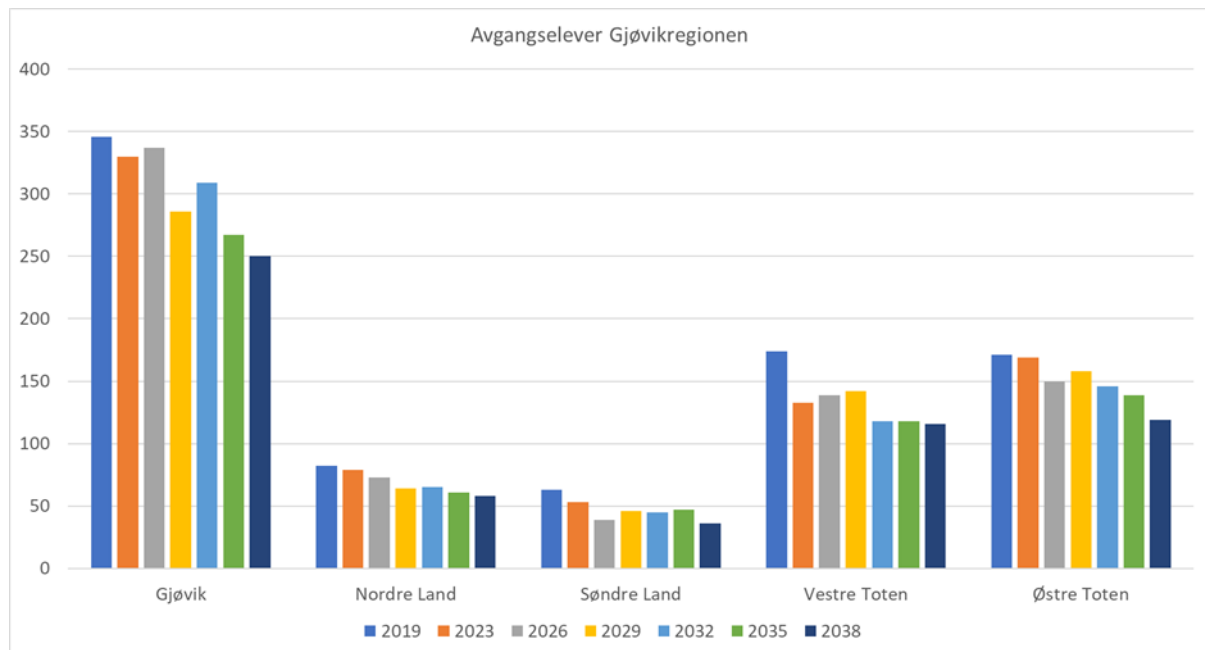
Eiendommen antas å være middels lett omsettelig i markedet.

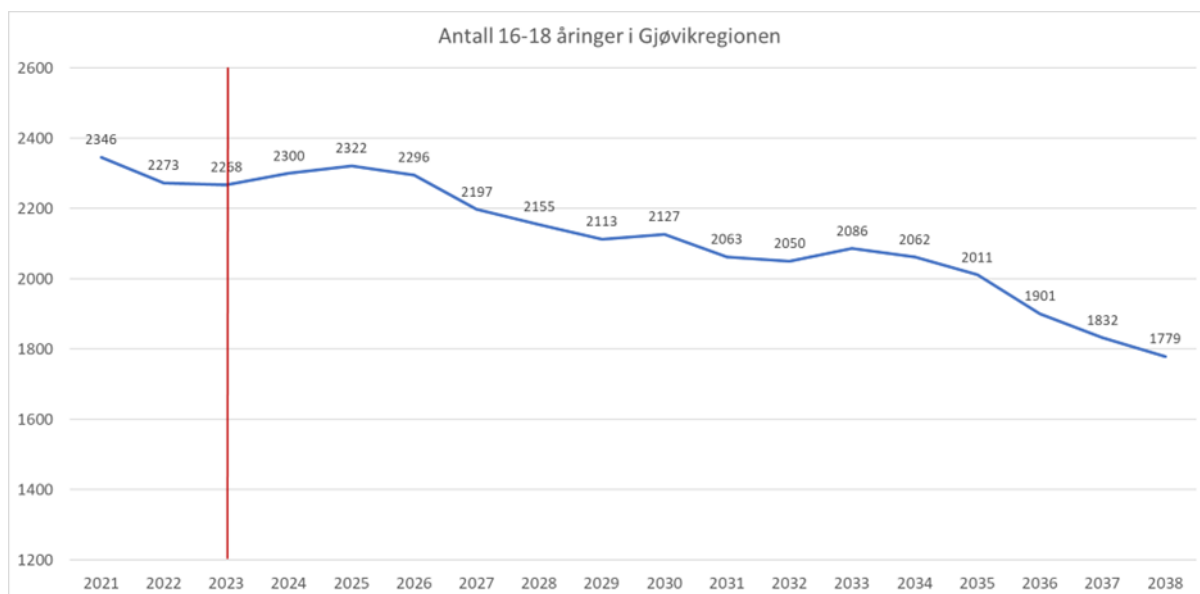
Lillehammer vgs. har ikke i dag hallkapasitet i fylkeskommunale lokaler til å drifte et idrettsfagtilbud. Alternativt må det bygges ny idrettshall på Lillehammer. Kostnadene ved eventuell leie av lokaler er pt. ikke kjent.

Det kan måtte tas høyde for bygging av en større idrettshall, alternativt leie i eksisterende haller dersom det er mulig. Noe ombygging/tilbygg kan også forekomme for flytting av øvrige tilbud. Det vurderes at alternativet vil innebære store økte kostnader knyttet til behov for leie/bygge nye lokaler.

Gjøvikregionen

Forventet elevtallsutvikling

Gjøvikregionen har en forventet elevnedgang på 22% fra 2023 til 2038. Elevgrunnlaget ser ut til å være stabilt de nærmeste årene, større endringer i elevgrunnlaget forventes å inntreffe fra 2027.

Forsalg til ny skole- og tilbudsstruktur i regionen

For Gjøvikregionen er forslagene forskjellige. I alternativ 1 foreslås det ingen endringer i skolestrukturen i regionen. I alternativ 2 og 3 foreslås Dokka vgs avviklet.

Nærmere om alternativ 1:

Tilbud som foreslås lagt ned er merket med rosa:

Skolenavn	Utd. type	Utd.program
Dokka videregående skole	PB	Påbygging
	SF	Studiespesialisering
	YF	Bygg- og anleggsteknikk
		Elektro og datateknologi
		Helse- og oppvekstfag
	Teknologi- og industrifag	
Gjøvik videregående skole	PB	Påbygging
	SF	Kunst, design og arkitektur
		Medier og kommunikasjon
		Musikk, dans og drama
		Studiespesialisering
	YF	Bygg- og anleggsteknikk
		Frisør, blomst, int, eksp. design
		Helse- og oppvekstfag
		IT og medieproduksjon
		Salg, service og reiseliv
Lena-Valle videregående skole	PB	Påbygging
	SF	Idrettsfag
		Studiespesialisering

	YF	Bygg- og anleggsteknikk
		Helse- og oppvekstfag
		Naturbruk
		Teknologi- og industrifag
Raufoss videregående skole	-	Grunnskole
	PB	Påbygging
	YF	Elektro og datateknologi
		Helse- og oppvekstfag
		Restaurant- og matfag
		Teknologi- og industrifag

Dokka vgs innfrir ikke kriteriesettet innenfor studieforbereende utdanningsprogram med bare en parallell innenfor Studiespesialisering (ST). I alternativ 1 foreslås det at tilbudet innenfor ST tas bort ved Dokka, men at skolen beholder sine øvrige yrkesfagtilbud. Dersom ST-tilbudet avvikles vil dette svekke fagmiljøet, men ikke i så stor grad at det ikke er gjennomførbart. Det er plass til ST-elevene ved Gjøvik vgs, som tidligere har hatt en parallell til innenfor ST. Det vil også være kapasitet til flere elever ved Valdres vgs, som kanskje er et bedre alternativ for enkelte. Det foreslås ingen øvrige endringer i tilbudsstrukturen i regionen. Øvrige tilpasninger til det synkende elevgrunlaget kan gjøres ved å justere antall paralleller.

Med denne justeringen, vil Dokka vgs stå tilbake med et mer begrenset tilbud og en elevmasse på om lag 150 elever. Skolens tilbud og videre eksistensgrunnlag vil være sårbart med tanke på svingninger i søkermonster og endringer i elevgrunlaget. Elevtallet forventes å synke i alle kommunene i regionen. Selv om dette er et reelt alternativ, er det likevel et mindre bærekraftig alternativ enn alternativ 2 og 3 med tanke på en mer forutsigbar tilbudsstruktur.

Nærmere om alternativ 2 og 3:

Tilbud som foreslås lagt ned er merket med rosa:

Skolenavn	Utd.type	Utd.program
Dokka videregående skole	PB	Påbygging
	SF	Studiespesialisering
	YF	Bygg- og anleggsteknikk
		Elektro og datateknologi
		Helse- og oppvekstfag
	Teknologi- og industrifag	
Gjøvik videregående skole	PB	Påbygging
	SF	Kunst, design og arkitektur
		Medier og kommunikasjon
		Musikk, dans og drama
		Studiespesialisering
	YF	Bygg- og anleggsteknikk
		Frisør, blomst, int, eksp. design
		Helse- og oppvekstfag
		IT og medieproduksjon
Salg, service og reiseliv		

Lena-Valle videregående skole	PB	Påbygging
	SF	Idrettsfag
		Studiespesialisering
	YF	Bygg- og anleggsteknikk
		Helse- og oppvekstfag
Naturbruk		
Teknologi- og industrifag		
Raufoss videregående skole	-	Grunnskole
	PB	Påbygging
	YF	Elektro og datateknologi
		Helse- og oppvekstfag
		Restaurant- og matfag
Teknologi- og industrifag		

I alternativ 2 og 3 foreslås Dokka vgs avviklet.

I tillegg til Studiespesialisering (ST, som nevnt i alternativ 1) har skolen tilbud om påbygg, samt yrkesfaglige tilbud innenfor Bygg- og anleggsteknikk, Elektro- og datateknologi, Helse- og oppvekstfag og Teknologi- og industrifag. Selv om skolen har et forholdvis bredt tilbud, er det pr. i dag kun 220 elever ved skolen. Synkende elevgrunnlag i hele regionen gjør at det er vurdert å være kapasitet til alle elevene på andre skoler i regionen dersom Dokka avvikles. I tillegg kan både Valdres vgs og Lillehammer vgs være aktuelle skoler å søke til for enkelte av elevene i denne delen av Gjøvikregionen.

Siden det er mange skoler i regionen, og noen elever også vil søke seg til Valdres og Lillehammer, er det vanskelig å si noe om hvilke skoler elevene vil søke seg til dersom Dokka vgs avvikles. Samlet sett er det nok ledig kapasitet i Gjøvik-regionen til å ta imot alle elevene fra Dokka vgs, men det vil kunne medføre noe endring i fordelingen av elever mellom utdanningsprogram, i hvert fall i en overgangsperiode.

Følgende skoler i regionen har samme tilbud som Dokka:

- Både Gjøvik vgs og Lena-Valle vgs har Studiespesialisering og Bygg- og anleggsteknikk.
- Raufoss vgs har Elektro- og datateknologi.
- Raufoss vgs, Gjøvik vgs og Lena-Valle vgs har Helse- og oppvekstfag.
- Raufoss vgs og Lena-Valle vgs har Teknologi- og industrifag.
- Raufoss vgs har påbygging. Påbyggingstilbudene på Gjøvik vgs og Lena-Valle vgs er knyttet til det 3-årig helse- og oppvekstfag som gir studiekompetanse.

Gjøvik vgs skole har tidligere hatt en parallell til innenfor ST, og vil ha kapasitet til å ta imot ST-elevne fra Dokka vgs. Gjøvik vgs har også et tilrettelagt tilbud som vil ha kapasitet til å ta imot elever med slike behov.

Både Lena-Valle vgs og Raufoss vgs har kapasitet til å ta imot flere elever enn det de har pr i dag. Lena-Valle vgs har tidligere hatt opptil 140 flere elevplasser ved skolen, mens Raufoss har tidligere hatt ca. 100 flere elevplasser enn i dag.

I tillegg ser man for seg at elever som bor lengst nord i kommunen vil søke seg til Valdres vgs dersom Dokka legges ned. Valdres vgs har ledig areal/kapasitet til å ta imot flere elever

Erfaringer tilsier at noen elever fra denne delen av regionen også søker seg til Lillehammer vgs.

Dersom Dokka vgs legges ned vil noen elever få lengre reisevei og det kan også føre til at flere elever må flytte på hybel.

Det foreslås ikke ytterligere endringer i tilbudsstrukturen i regionen i alternativ 2 og 3. De øvrige tilpasningene til et lavere elevgrunnlag gjøres ved å nedskalere antall paralleller.

Bygningsmessige og økonomiske konsekvenser knyttet til avvikling av Dokka vgs

Dokka vgs består av flere bygg med forskjellig byggeår, de første ble bygget i 1973. Skolen er delvis rehabilitert de senere årene, sist i 2022. En kartlegging av bygningsmassen konkluderer med at det er behov for noe oppgradering av bygningsmassen. Bygningsmassen vurderes å være godt egnet til bruken.

Det er usikkert hvor omsettelig eiendommen vil være i markedet. Deler av bygget kan vurderes benyttet til ny tannklinikk.

Dersom elevene fra Dokka vgs spres ut til de andre skolene i regionene/tilstøtende regioner vil dette øke oppfylingsgraden på de andre skolene og alternativet er ut fra dette vurdert til å ha en liten økonomisk besparelse knyttet til kapasitet.

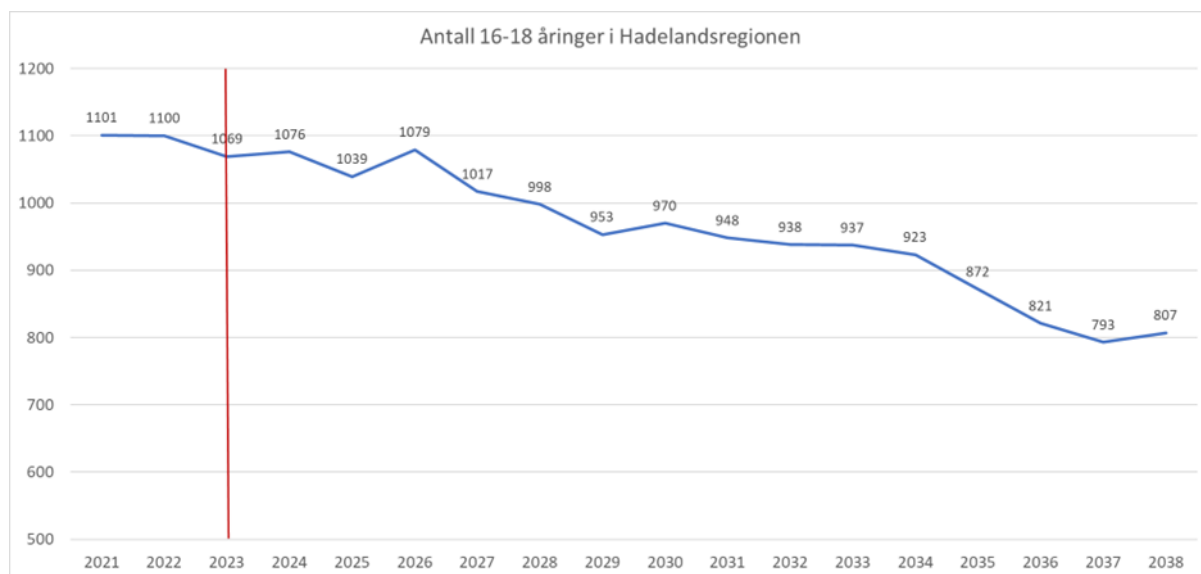
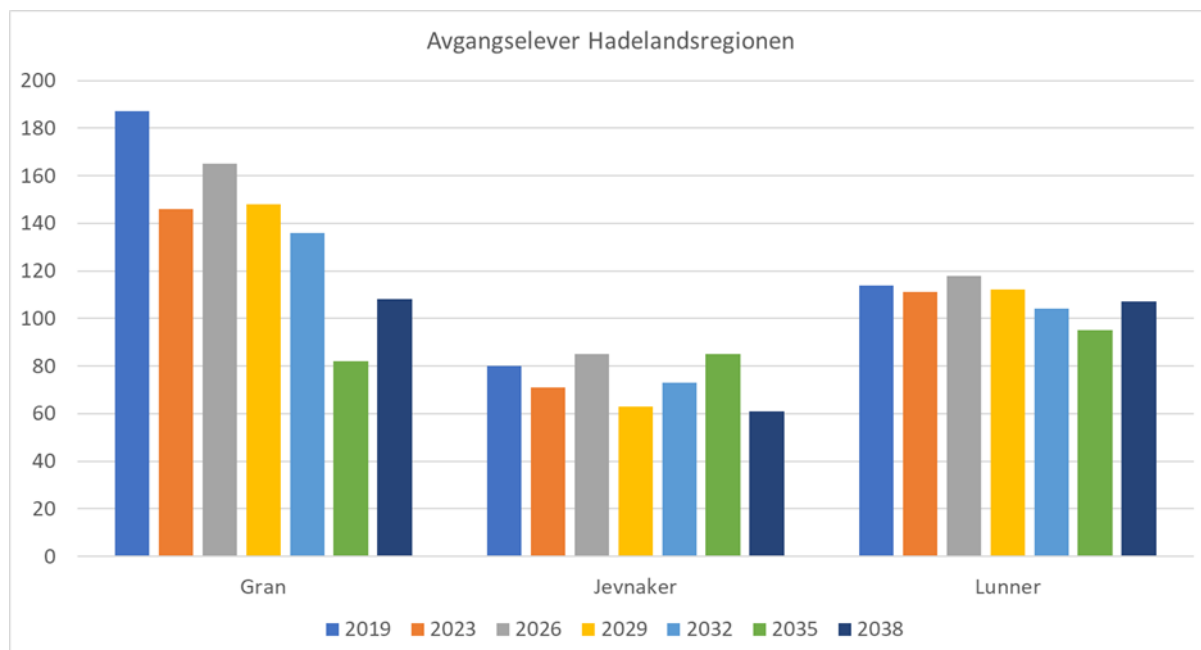
Driftsmessig vil det bli besparelser ved å drifte færre skolesteder, sammenlignet med dagens situasjon. Alternativet er vurdert til å få en mindre besparelse knyttet til drift.

Når det gjelder skolen, er det usikkert hvor omsettelig eiendommen er i markedet. Deler av bygget kan benyttes som tannklinikk. Alternativet er derfor gradert med nøytral/mindre besparelse knyttet til punktet om alternativ bruk av bygningene.

Det må tas høyde for noe ombygging og nybygg for skoleanlegg hvor elever flyttes til.

Hadelandsregionen

Forventet elevtallsutvikling

Hadelandsregionen, inkludert Lunner og Jevnaker, har en forventet elevnedgang på 25% fra 2023 til 2038. Elevgrunnet ser ut til å holde seg relativt stabilt de nærmeste årene, større endringer i elevgrunnet forventes å inntreffe fra 2027.

Forslag til ny skole- og tilbudsstruktur i regionen

Selv om regionen forventes å få en relativt stor elevnedgang fram mot 2038, er elevgrunnet i regionen fortsatt stort, og det bør være en videregående skole i regionen. Hadeland vgs har tilfang av elever fra alle tre Hadelandskommunene; Jevnaker, Lunner og Gran. Kommunestyret i Gran har fattet vedtak om at de ønsker å bli en del av Akershus fylkeskommune. Saken er ikke endelig avgjort og en overgang til Akershus fylkeskommune

vil tidligst skje i 2027. En eventuell overgang til Akershus er derfor ikke hensyntatt i denne saken.

Tilbudsstrukturen i regionen må vurderes og tilpasses det reduserte elevgrunnlaget.

Konsekvensene for Hadelandsregionen er de samme i alle de tre forslagene til ny skole- og tilbudsstruktur. Oppsummert kan forslagene fremstilles slik (tilbud som foreslås lagt ned er markert med rosa):

Skolenavn	Utd. type	Utd.program
Hadeland videregående skole	PB	Påbygging
	SF	Idrettsfag
		Medier og kommunikasjon
		Musikk, dans og drama
		Studiespesialisering
	YF	Bygg- og anleggsteknikk
		Elektro og datateknologi
		Helse- og oppvekstfag
		Restaurant- og matfag
		Salg, service og reiseliv
		Teknologi- og industrifag

Forslag til endringer i tilbudsstrukturen

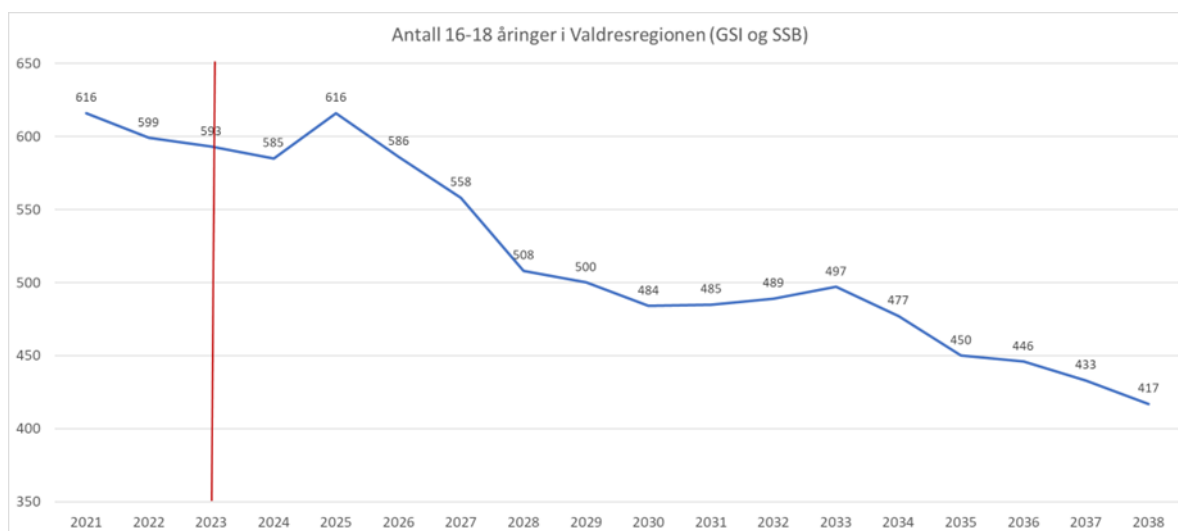
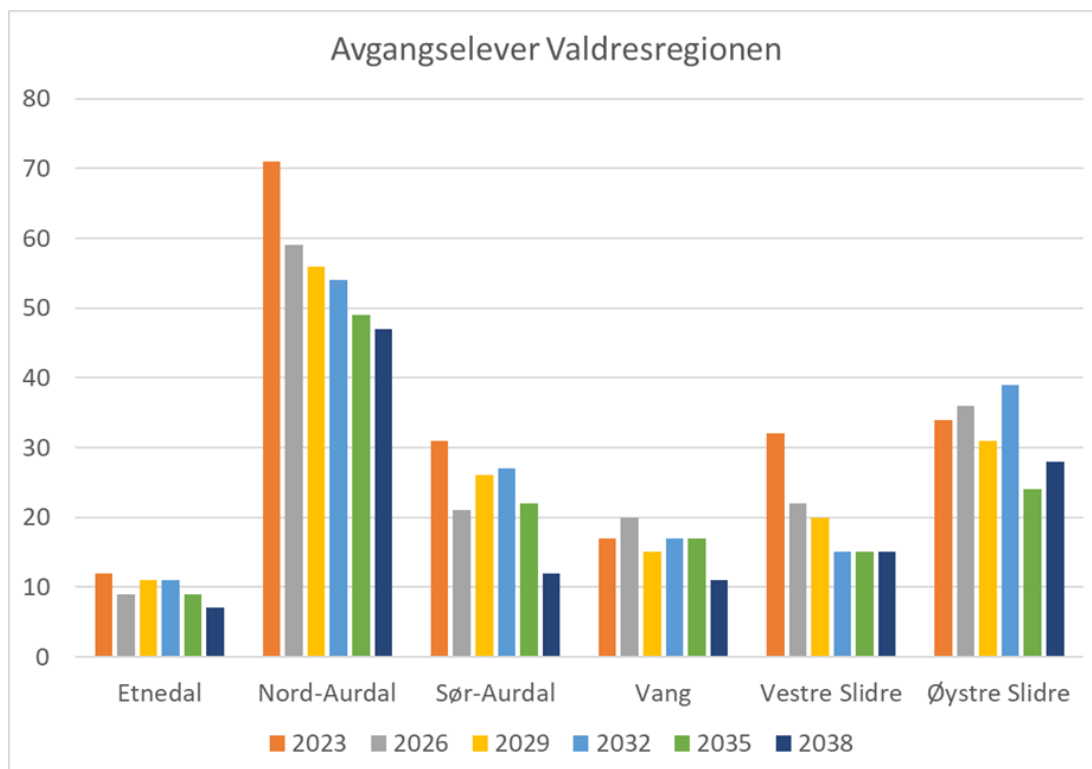
Hadeland vgs har inneværende skoleår en oppfyltingsgrad på 81,8%.

De foreslås å legge ned de studieforbredende tilbudene Musikk, dans, drama og Medier og kommunikasjon. Begge disse tilbudene har i dag reduserte elevtall på bakgrunn av elevnedgangen som allerede har vært, med halve klasser à 15 elevplasser på hvert nivå. Søkertallene har variert noe på begge disse tilbudene, og de som ønsker studiekompetanse har fortsatt to utdanningsprogram å velge mellom på skolen, enten Idrettsfag eller Studiespesialisering.

I tillegg til denne strukturelle endringen, vil det være relevant å gjøre ytterligere tilpasninger ved å redusere antall paralleller.

Valdresregionen

Forventet elevtallsutvikling

Valdresregionen vil ha en forventet elevnedgang på 30% fra 2023 til 2038.

Forslag til ny skole- og tilbudsstruktur i regionen

Selv om regionen forventes å få en relativt stor elevnedgang i årene framover, er elevgrunnlaget i regionen fortsatt så stort at det vurderes som viktig å opprettholde den videregående skolen i regionen. Tilbudsstrukturen må imidlertid vurderes og tilpasses det reduserte elevgrunnlaget.

Konsekvensene for Valdresregionen er identiske i alle tre forslag til ny skole- og tilbudsstruktur. Oppsummert kan forslaget fremstilles slik (tilbud som foreslås lagt ned er markert med rosa):

Skolenavn	Utd.type	Utd.program
Valdres vidaregående skule	PB	Påbygging
	SF	Idrettsfag
		Studiespesialisering
	YF	Bygg- og anleggsteknikk
		Elektro og datateknologi
		Helse- og oppvekstfag
		Restaurant- og matfag
	Teknologi- og industrifag	

Forslag til endringer i tilbudsstrukturen

Valdres vgs har inneværende skoleår en oppfyllingsgrad på 86,2 %, og med forventet elevnedgang er det nødvendig å vurdere utdanningsprogrammene og bredden i tilbudet.

Det foreslås å legge ned utdanningsprogrammet Restaurant og matfag. Bransje og næringsliv har tidligere påpekt viktigheten av å ha et tilbud innenfor dette fagområdet i regionen. Dersom ungdommens valg av utdanning hadde vært annerledes, ville man heller ikke foreslått å legge ned dette tilbudet. Realiteten er at utdanningsprogrammet har hatt lave søkertall over lengre tid, og i en situasjon hvor elevgrunnet synker ytterligere må man ta et valg. De øvrige yrkesfaglige utdanningsprogrammene er også viktige å opprettholde med tanke på regionens behov for kompetanse i tiden framover.

12 Alternative opplæringsmodeller

12.1 Innledning

I vedtaket som ble fattet om å utrede en ny skole – og tilbudsstruktur ga fylkestinget også føringer om å utrede forslag til alternative opplæringsmodeller som skal prøves ut i Innlandet;

«Fylkestinget ber fylkeskommunedirektøren utarbeide en sak om framtidig skolestruktur som sikrer bærekraftig dimensjonering, lokalisering og finansiering basert på nåværende og framskrevne elevtall. Forutsigbarhet, kvalitet og bredde i utdanningstilbudet, alternative opplæringsmodeller i samarbeid med arbeidslivet samt eventuelt nødvendige endringer i inntaksforskriften og normtallsmodellen, skal belyses i saken. Med alternative opplæringsmodeller ønsker vi å etablere piloter og forsøksordninger som utfordrer dagens rammer for videregående opplæring».

Et av målene for delutredningen som utreder alternative opplæringsmodeller er å foreslå alternative opplæringsmodeller som kan ivareta arbeidskraftbehov og kompetansebehov i en situasjon med elevtallsnedgang. Modellene skal ivareta ønsket kvalitet i opplæringen. I henhold til mandatet skal det utarbeides forslag til alternative modeller innenfor både yrkesfaglige og studieforbereende utdanningsprogram.

Det har vært nedsatt en egen arbeidsgruppe som har jobbet med å utrede alternative opplæringsmodeller. Arbeidsgruppen har vært sammensatt av representanter fra Kompetanse og tannhelse, rektorer, tillitsvalgte og to pedagogiske avdelingsledere.

Etablering av en egen nettskole i Innlandet fylkeskommune er arbeidsgruppa sitt forslag til alternativ opplæringsmodell innenfor studieforberevende utdanningsprogram. Hovedutvalg for utdanning vedtok i sak 5/2024 at de støtter etableringen av en nettskole som et supplement til det ordinære tilbudet.

Når det gjelder opplæringsmodeller innenfor yrkesfag er de fleste yrkesfaglige utdanningsløp for ungdom organisert etter hovedmodellen, som er to år i skole etterfulgt av to års læretid i bedrift. Det finnes også andre måter å organisere opplæringstilbudet i yrkesfag på, og pr i dag har Innlandet fylkeskommune allerede 18 ulike alternative opplæringsmodeller innenfor yrkesfag der samarbeid med arbeidslivet står sentralt, i tillegg til hovedmodellen. Ikke alle disse modellene er utlyst i tilbudsstrukturen, eller framstår som søkbare på en søkeportal, da mange av disse krever vedtak om unntak fra den fastsatte opplæringsordningen. Unntaksmodellene gjør det mulig for skolen og arbeidslivet å finne fleksible, individuelle løsninger som er gjennomførbare for både enkeltelever, skolene og bedriftene.

I sak «*Nye opplæringsmodeller på yrkesfaglige utdanningsprogram i videregående opplæring*» (FT 22.02.2022), ble det gjort et omfattende utredningsarbeid, basert på kunnskapsgrunnlag blant annet hentet fra forsknings- og utredningsrapporter og erfaringer fra andre fylkeskommuner. Delutredningen har i arbeidet med alternative opplæringsmodeller innenfor yrkesfag tatt utgangspunkt i denne saken.

Underveis i arbeidet har det også vært dialog med partene i arbeidslivet.

Det er utredet to ulike alternative opplæringsmodeller innenfor yrkesfag. Den ene modellen utfordrer dagens rammer for videregående opplæring i større grad enn den andre. Det er spesielt rammene for fjernundervisning og sikring av kvalitet i opplæringen som her blir utfordret.

I tillegg er det beskrevet to samarbeidsmodeller rettet mot voksne (over 19 år) med henholdsvis NAV og en større entreprenør. I disse modellene åpner man for bruk av flere opplæringsordninger, både ordinært 2+2 løp, «Fagbrev på jobb-kontrakter» og lærekontrakter med vedtak om unntak.

For voksne vil det etter innføring av ny opplæringslov 1.8.2024 bli vurdert hvilke opplæringsmodeller som skal prioriteres, der innføring av modulstrukturerte læreplaner gradvis vil bli gjort tilgjengelig for flere fag og bli en hovedmodell for videregående opplæring for voksne.

Under gis en nærmere beskrivelse av de alternative opplæringsmodellene som er utredet, og som foreslås sendt ut på høring.

12.2 Rammer for fjernundervisning i ny opplæringslov

Alternative opplæringsmodeller vil i større eller mindre grad innbefatte bruk av fjernundervisning. Dette gjelder både et nettskoletilbud som gis innenfor studieforberedende utdanningsprogram og alternative opplæringsmodeller innenfor yrkesfag.

Rammer for bruk av fjernundervisning reguleres i § 14 – 4 i ny opplæringslov. I Prop. 57L (2022-2023) beskrives vilkårene for fjernundervisning nærmere. Paragrafens første ledd setter noen vilkår for når det kan gis fjernundervisning. Disse er «gode grunner» og at det må være «trygt og pedagogisk forsvarleg». Disse vilkårene må være oppfylt i alle tilfeller, også når det vurderes om en elev skal få fjernundervisning andre steder enn på skolen.

Det står i bestemmelsen at «gode grunner» betyr at fordelene for elevene må være større enn ulempene ved å gjennomføre opplæringen som fjernundervisning. En fordel kan for eksempel være at det blir mulig å gi elevene et tilbud de ellers ikke ville fått, eller at det gjør det mulig å tilpasse det faglige nivået til den enkelte på en bedre måte. Fjernundervisning kan ikke tas i bruk for å spare penger.

I bestemmelsen står det videre at tilbudet må være «trygt og pedagogisk forsvarlig». Ved vurderingen av om det vil være trygt og pedagogisk forsvarlig å gi fjernundervisning, skal det tas hensyn til elevenes evne til læring, utvikling, trivsel og sosialt samhold. Hva som er trygt og pedagogisk forsvarlig må baseres på en skjønnsmessig faglig vurdering. Elevenes alder og modenhet er relevant for vurderingen. Fjernundervisning vil derfor være mindre aktuelt i grunnskolen enn i videregående skole. Dersom fjernundervisning skal gis til de yngste elevene må det være mulig å få hjelp til å følge opplæringen av en ansatt på skolen.

Elevene skal få fjernundervisning på skolen, men i spesielle tilfeller kan en elev få fjernundervisning andre steder enn på skolen. Elever i videregående skole kan også få unntak etter avtale med rektor.

Fjernundervisningen skal gjennomføres slik at elevene og læreren kan kommunisere effektivt. De tekniske løsningene som blir brukt, må legge til rette for kommunikasjon i sanntid eller med kort responstid.

Fylkeskommunen velger selv om de ønsker å gi elevene mulighet for fjernundervisning i deler av opplæringen. Fylkeskommunen må da kunne dokumentere at vilkårene for fjernundervisning er oppfylt. Tilsynsmyndighetene kan overprøve om vilkårene er oppfylt.

Det kan komme en forskrift om fjernundervisning som kan inkludere bestemmelser om rapportering og dokumentasjon ved bruk av fjernundervisning.

Kap. 14 i ny Opplæringslov omfatter ikke voksne og temaet er heller ikke omtalt spesifikt i Prop. 57L (2022-2023). Det er derfor grunn til å tro at det vil være romsligere rammer for bruk av fjernundervisning i voksenopplæringen enn i ungdomsopplæringen.

13 Alternative opplæringsmodeller innen yrkesfaglige utdanningsprogram

13.1 Handlingsrom for individuelt tilpassede opplæringsløp

I henhold til dagens opplæringslov § 3-3 kan fylkeskommunen i det enkelte tilfellet godkjenne lærekontrakt eller opplæringskontrakt som avviker fra den fastsette opplæringsordninga. Bestemmelsen er videreført i § 7-2 i den nye opplæringsloven fra 1.8.2024. Fylkeskommunen har i alle år benyttet dette handlingsrommet når man skal finne individuelle løsninger for enkeltelever som av ulike grunner ikke kan/vil følge ordinære løp. Eksempler på slike løp kan

være at eleven tegner lærekontrakt direkte fra grunnskolen (0+4) eller tegner lærekontrakt etter Vg1 (1+3), istedenfor å følge den ordinære 2+2-modellen. Dette er ikke utlyste ordninger, eller ordninger som framstår som søkbare for en elev på en søkeportal. Slike løp kommer alltid i stand ved at skolen, lærebedriften og fylkeskommunen finner fleksible, individuelle løsninger som er gjennomførbare for alle parter. Denne praksisen vil bli videreført også etter innføring av ny opplæringslov.

13.2 Søkbare, alternative opplæringsmodeller

Når vi her utreder alternative opplæringsmodeller på yrkesfag, er dette noe annet enn å benytte handlingsrommet for å finne individuelle og fleksible løsninger for enkeltelever. En alternativ modell bør ha en klar struktur og innhold, og må være søkbar for alle elever i en definert målgruppe.

I fylkestingssak 4/2022 ble det utredet 4 ulike alternative opplæringsmodeller:

Modell 1	(0+4)	Lærlingeløp over 4 år med støtte fra skole
Modell 2	(1+3)	Vg1 i skole, deretter lærlingeløp over 3 år med støtte fra skole
Modell 3	(2+2)	Digital programfagopplæring på Vg1 og Vg2 med støtte fra bedrift
Modell 4	(2+2)	Digital programfagopplæring på Vg2 kombinert med praktisk opplæring bedrift

Modell 1 og 2 bygger på at ungdommen tegner lærekontrakt med en bedrift (vg3) på et tidligere tidspunkt i løpet. Når man inngår lærekontrakt blir utdanningen låst til ett konkret lærefag (sluttkompetanse), og lærebedriften, ikke skolen, får hovedansvaret for opplæringen. Ungdommen får status som lærling, og bedriften inngår arbeidsavtale. Dette betyr at bedriften har full frihet til å velge metoder for opplæringen, og vil for eksempel ikke være bundet av regelverk for fjernundervisning som elever i skole vil komme inn under. Lærlingen har ikke opplæring og sluttvurdering i enkelvis programfag på vg1 eller vg2, men må i stedet bestå en teorieksamen på vg3, tidligere kalt "tverrfaglig eksamen". Ulempen er at man blir låst til et konkret lærefag på et tidlig stadium, valgmulighetene for den enkelte er svært begrenset dersom eleven er usikker på hvilken sluttkompetanse hen ønsker.

Modell 3 og 4 skiller seg vesentlig fra de to første ved at her følges 2+2 modellen fullt ut, men undervisning i programfag gjennomføres på en annen måte enn tradisjonelt. Eleven vil etter vg2 ha de samme valgmulighetene som elever som følger vanlig undervisning i skole. Modellene forutsetter bruk av fjernundervisning på fagområder der dette tidligere ikke har vært brukt, i et omfang som i stor grad vil utfordre nytt regelverk om fjernundervisning.

Fylkestinget vedtok i 2022 å iverksette en pilotering av modell 2 fra denne utredningen. De 3 øvrige alternative modellene ble den gang funnet uaktuelle å iverksette av flere grunner. Graden av spesialisering i fagfornyelsen, usikkerhet rundt gjennomføring av fjernundervisning og krevende organisering, var argumenter som talte imot. På dette tidspunktet var ikke etablering av en fylkeskommunal nettskole for fjernundervisning foreslått utredet.

13.3 Bruk av fjernundervisning i alternative opplæringsmodeller

Det vises til pkt. 12.2 som omhandler rammer for fjernundervisning i ny Opplæringslov. Det er vanskelig å se for seg alternative opplæringsmodeller på yrkesfag som ikke benytter fjernundervisning i større eller mindre grad.

§14-4 i Opplæringsloven gir mulighet for at hele eller deler av fag kan gjennomføres som fjernundervisning. Dersom et helt fag på vg1 eller vg2 skal gis som fjernundervisning, kan det være en løsning å kombinere fjernundervisning med noe fysisk samhandling mellom fjernundervisningslæreren og elevene. En annen løsning kan være tett samarbeid mellom fjernundervisningslæreren og en koordinator som er sammen med elevene på skolen, eller en veileder i en bedrift. Dette forutsetter at koordinatoren på skolen følger opp elevene mellom fjernundervisningsøktene.

Elevene skal i utgangspunktet være på skolen når de får fjernundervisning, slik at elevene får tett oppfølging og et godt fysisk og psykososialt skolemiljø. Elever i videregående skole kan også få fjernundervisning utenfor skolen etter avtale med rektor. Det kan for eksempel være hvis eleven kombinerer nettundervisning med praktiske øvelser og veiledning ute i en bedrift som skolen samarbeider med om opplæringen.

13.4 Virkemiddel for etablering av alternative modeller

Hovedutvalg for utdanning vedtok i sak 5/2024 at det støtter etablering av en nettskole som et supplement til det ordinære tilbudet. Med en nettskole rår man over et virkemiddel som kan bidra til å realisere alternative opplæringsmodeller som kan utvikles i samarbeid med arbeidslivet.

Dersom det vedtas å prøve ut modell 4, vil status for modellene som ble utredet i fylkestingsak 4/2022 være slik:

Modell 1	(0+4)	Lærlingeløp over 4 år med støtte fra skole	Ikke vurdert etablert
Modell 2	(1+3)	Vg1 i skole, deretter lærlingeløp over 3 år med undervisningsstøtte fra skole	Pilot forsøkt igangsatt ved Nord- Gudbrandsdal vgs fra 23/24. Kan utvides
Modell 3	(2+2)	Digital programfagopplæring på Vg1 og Vg2 med støtte fra bedrift	Ikke vurdert etablert
Modell 4	(2+2)	Digital programfagopplæring på Vg2 kombinert med praktisk opplæring bedrift	Vurderes etablert

13.5 Nærmere beskrivelse av modell 2

I en situasjon med elevtallsnedgang og endringer i skole- og tilbudsstrukturen, ser man for seg at det kan bli behov for alternative opplæringsmodeller i flere regioner.

Denne modellen er en variant av et 1+3 løp der eleven først går ordinært vg1 i skole, deretter et lærlingeløp over 3 år i bedrift. I læretiden tar lærlingen to fellesfag fra vg2 som deltidselev på en videregående skole. Det er kun disse to fellesfagene som er obligatoriske fag fra vg2-nivået. Til erstatning for de øvrige programfagene som normalt gis på vg2, må lærlingen bestå en vg3-eksamen i lærefaget i løpet av læretiden. Selv om det normalt er lærebedriften som har formelt ansvar for all opplæring som skal gis i læretiden, legges det i denne

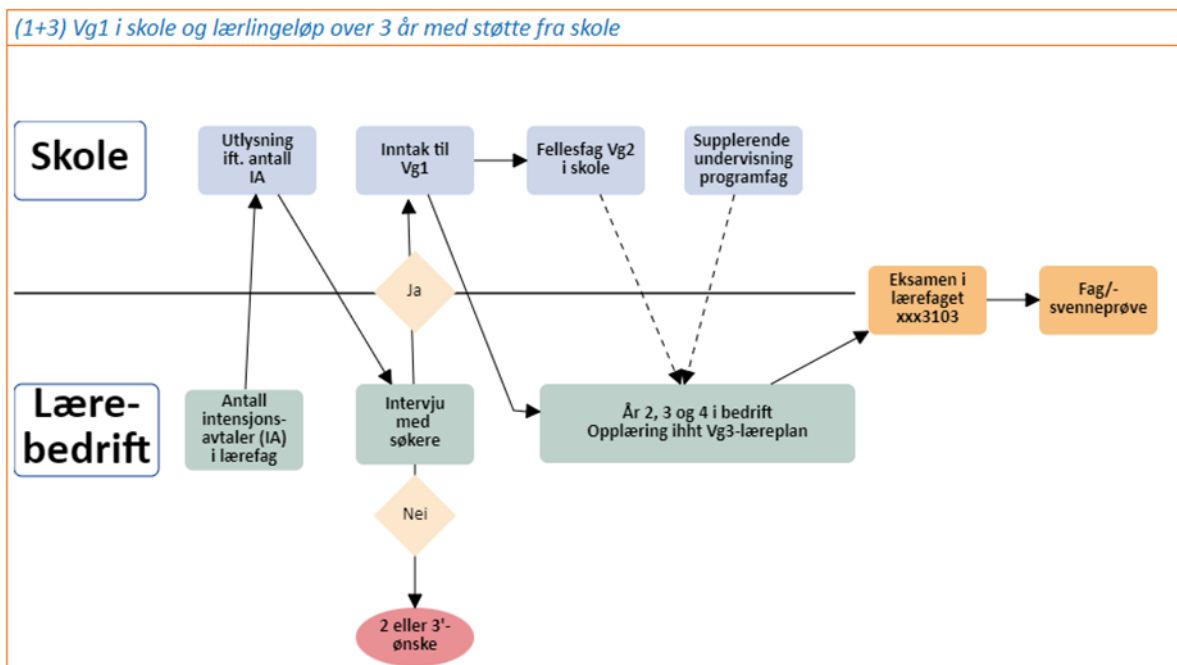
modellen opp til at lærlingen får noe yrkesrettet undervisning i selve lærefaget gjennom fjernundervisning fra nettskole. Dette gjøres også for å understøtte lærebedriften, spesielt i den første fasen av læretiden i bedrift. Det er viktig å huske på at bedriften her får en lærling som både er ett år yngre, og som har fått betydelig mindre undervisning i lærefaget fra skole, enn andre elever som har gått vg2.

Med lærekontrakt får kandidaten status som lærling, og ikke elev. Fordi ungdommen har status som lærling skal det ikke gis undervisning og vurdering i de enkelte prografagene på vg2. Modellen vil derfor ikke komme i konflikt med lovverk knyttet til fjernundervisning som gjelder for elever.

Pilotering av denne modellen var planlagt igangsatt ved Nord-Gudbrandsdal videregående skole fra skoleåret 23/24, men på grunn av manglende søkning fra elevene har det ikke blitt gjennomført til nå.

Modellen kan imidlertid benyttes i større omfang etter hvert som behovene oppstår, spesielt ved skoler som ikke har elevgrunnlag for å igangsette ønsket programområde på vg2. Fylkeskommunedirektøren ser for seg at følgende lærefag kan tilbys som en søkbar, alternativ modell ved flere skoler i Innlandet: Rørleggerfaget, reiselivsfaget, salgsfaget, frisørfaget, kokkfaget, ernæringskokkfaget, baker- konditorfaget samt alle lærefag som bygger på vg2 matproduksjon. Andre egnede lærefag kan også være aktuelle, med den forutsetning at det foreligger et behov i arbeidslivet. Skoler kan ikke tilby slike løp i lærefag som bygger på et vg2 som allerede finnes i regionen, eller tilby lærefag som reelt bidrar til å undergrave elevgrunnlaget for aktuelt vg2 ved andre skoler.

Inntak og samarbeid mellom skole og bedrift ved bruk av modell 2 kan skisseres slik:

Gjennomføring av modell 2 for eleven/lærlingen foregår slik:

(d/u = dager pr. uke)

År 1	År 3
Ordinært Vg1 i skole YFF i lærebedrifter med intensjonsavtale	4,5 d/u lærling i bedrift 0,5 d/u digital supplering/studiedag i programfag (skole)
År 2	År 4 (Verdiskaping)
2 d/u elev i skole i 2 fellesfag Vg2 på nærskolen 0,5 d/u digital supplerende undervisning fra skole i programfag/overordnet del 2,5 d/u lærling i bedrift	5 d/u lærling i bedrift

Økonomi

År 1: Ordinær elevsats til skolen.

År 2,3 og 4: Lærlingtilskudd utbetales til lærebedriften ihht. nasjonale satser for 1+3 løp. Skolen/nettskolen får en avtalt andel av dette tilskuddet for å dekke kostnader for fellesfagundervisning fra vg2 og supplerende programfagundervisning underveis.

Søknad og inntak

Modellen må utlyses i tilbudsstrukturen, og gjøres søkbar for elever som går på vg1. Tilbudet må dimensjoneres ut fra hvor mange bedrifter skolen har inngått samarbeid med. Det må søkes om opprettelse av egen kode for å unngå manuell søknadsbehandling.

Hva kreves av bedriftene som skolen samarbeider med

Igangsetting av en slik modell forutsetter at det finnes tilstrekkelig antall bedrifter som har inngått intensjonsavtale med skolen om å ta inn søkere fra vg1 som lærlinger gjennom 3 år. Bedriftene må legge til rette for at elevene kan følge planlagt progresjon med kombinasjon av dager inne på skolen og ute i bedrift, og de må sørge for at det blir gitt opplæring i relevante kompetansemål for lærefaget fra vg2-læreplanene i tillegg til vg3.

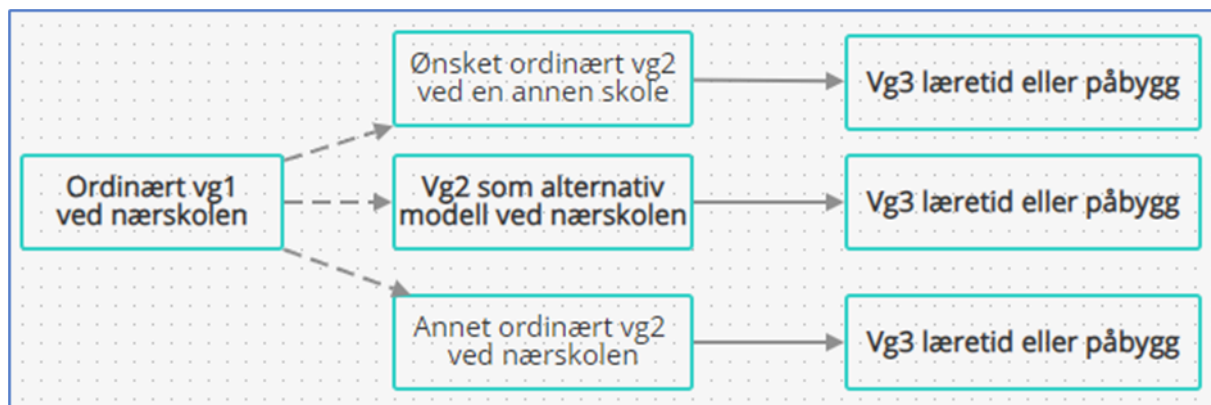
13.6 Nærmere beskrivelse av modell 4

Denne modellen gjør det mulig å gi et lokalt tilbud i et programområde på vg2 som skolen ellers ikke tilbyr. Dette er viktig både for arbeidslivets behov for lokal rekruttering, men ikke minst for elever som dermed kan få et bredere lokalt tilbud som gjør at en kanskje slipper å flytte/bo på hybel for å få ønsket yrkesopplæring.

I denne modellen går elevene 2 år i skole med elevstatus før de går over i normal 2-års læretid i bedrift som lærlinger, eller velger påbygg. Det som skiller denne modellen fra det ordinære 2+2 løpet er at teoridelen av programfagene på vg2 gis som fjernundervisning fra en nettskole, og at elevene får praksisdelen av programfagene som opplæring lokalisert i bedrifter som nærskolen samarbeider med. Skolen har altså ikke egne faglærere og verkstedarealer der elevene får sin programfagopplæring. Modellen baseres på utstrakt bruk av fjernundervisning, men kun i programfagene på vg2. Modellen innebærer bruk av nettundervisning i et omfang og på områder som pr i dag er lite prøvd ut.

Modellen vil i så fall bli utlyst som et søkbart, alternativt vg2-tilbud ved skoler som har vg1 i det yrkesfaglige utdanningsprogrammet, men som ikke tilbyr aktuelt programområde på vg2. Tilbudet må dimensjoneres/begrenses ut fra hvor mange bedrifter skolen har inngått samarbeid med og hvilken kapasitet bedriftene har til å tilby opplæring.

Eleven starter på et ordinært vg1-løp ved nærskolen. Innen 1.mars første skoleår søker eleven på vg2 som alternativ modell ved nærskolen. Eleven står selvsagt fritt til å søke på det samme programområde på vg2 som tilbys ordinært ved en annen skole, eller søke på et annet ordinært vg2 tilbud ved nærskolen som bygger på samme vg1.

I den alternative vg2-modellen blir søkeren tatt inn som elev på nærskolen. Fellesfagene norsk og samfunnskunnskap samt kroppsøving, gjennomføres ordinært på skolen sammen med andre vg2-elever. Undervisning i programfagene gis som fjernundervisning fra nettskolen i sanntid mens eleven befinner seg på skolen og følges opp av en lokal kontaktlærer/koordinator. Fjernundervisning i programfag kan også gjennomføres mens eleven oppholder seg i lærebedriften, dersom rektor åpner for dette. Programfagundervisningen suppleres med praksisopplæring i de samarbeidende bedriftene. Dette løpet fordrer et tett samarbeid mellom lærer på nettskole og veiledere i samarbeidsbedriftene. Faget YFF (utplassering/fordypning i lærefag fra vg3) gjennomføres på tradisjonelt vis i et samarbeid mellom skolen og aktuell bedrift. Det vil være naturlig å tenke at faglærer på nærskolen ivaretar skolens rolle i YFF-faget. Skissen under viser innhold for hvert skoleår:

År 1	Ordinært Vg1 på elevens nærskole	
År 2	Inne på skolen: Fellesfag og kroppsøving fra vg2 gjennomføres ordinært på skolen sammen med andre vg2-elever. Teoridelen av programfagene gis som fjernundervisning i sanntid på elevens nærskole. Elevene følges opp av en lokal kontaktlærer/koordinator	Ute i bedrift: Praksisopplæring i programfag fra vg2 gjennomføres i samarbeid med lokale lærebedrifter. YFF (opplæring fra vg3-læreplan) gjennomføres i sin helhet i ulike bedrifter (dagens praksis følges)
År 3	Ordinær læretid i bedrift eller påbygging til generell studiekompetanse	
År 4	Ordinær læretid i bedrift	

Vurdering fra Vg2

I denne modellen har elevene elevstatus på både vg1 og vg2. Det betyr at det skal gis standpunkt karakterer og gjennomføres eksamen i alle fag som er fastsatt i fag- og timestfordelingen for programområdene. Dette gjelder også for programfagene som gjennomføres delvis som fjernundervisning og delvis som praksis i samarbeidende bedrifter. Lærer på nettskole, faglærer ved nærskolen og veiledere i bedrifter må samarbeide tett om vurdering, slik det gjøres i dag for faget YFF.

Elevens kompetanse etter vg2

Etter gjennomført og bestått vg2 i denne modellen har eleven den samme kompetansen og valgene som andre elever som har fulgt et ordinært vg2-løp. Eleven kan søke ordinær læreplass i bedriften hvor eleven har vært utplassert, eller i andre godkjente lærebedrifter. Eleven kan også velge påbygging til generell studiekompetanse.

Hva kreves av bedriftene som skolen samarbeider med

Igangsetting av en slik modell forutsetter at det finnes tilstrekkelig antall bedrifter som ønsker å ta et utvidet ansvar for opplæring av elever i samarbeid med skolen. Motivene for et slikt engasjement kan være ulike, men mange bransjer og bedrifter har signalisert at de kan og ønsker å bidra mer for å gi opplæring som understøtter lokal rekruttering. I en situasjon med elevtallsnedgang og endringer i skole- og tilbudsstrukturen, ser fylkeskommunedirektøren for seg at det kan bli behov for alternative opplæringsmodeller i flere regioner.

Skolens bedriftsnettverk vil være et utgangspunkt for hvilke bedrifter som benyttes som alternative opplæringsarenaer i en slik modell. En forutsetning er at bedriften på forhånd er godkjent som lærebedrift. Godkjente lærebedrifter har etablert system for å gi opplæring i vg3-læreplan til lærlinger, og de har personer med roller som faglig leder, instruktør og veileder. Selv om bedriften ikke sitter med lærerkompetanse, bør en godkjent lærebedrift ha gode forutsetninger for å kunne gi faglig god opplæring i programfag også til en vg2-elev, dersom opplæringen er godt planlagt og koordinert med programfaglærer på nettskolen.

Det må inngås avtaler som regulerer alle aspekter som skolen og bedriftene må samarbeide om. Ikke minst må bedriften være villig til å avsette tid og ressurser til å følge opp elevene de dagene elevene har programfag i bedrift på sin timeplan.

Økonomi

År 1	Ordinær elevsats til skolen	
År 2	Ordinær elevsats til skolen	<u>Ekstrakostnader:</u> Koordinator ved skolen. Det må også inngås avtale med samarbeidsbedriftene om, ev. hvordan opplæring i programfag skal godgjøres. Kostnader til digital programfagundervisning fra nettskolen må også dekkes inn
År 3 og 4	Lærlingtilskudd utbetales til lærebedriften ihht. nasjonale satser. Dette vil være det samme beløpet som gis for alle lærlinger i ungdomsgruppa som følger et ordinært 2+2 løp	

En elev som følger modell 4 vil utløse full, ordinær elevsats til skolen for vg1 og vg2. For vg2 må skolen i tillegg stille med en koordinator som kan følge opp elevene mens de mottar fjernundervisning fra nettskolen. Koordinator er samtidig bindeledd mellom skole og samarbeidsbedriftene. Fylkeskommunedirektøren ser for seg at hver skole som minimum må avsette midler til å dekke en 50 % ressurs til lokal koordinator. I tillegg vil undervisning fra nettskolen medføre vesentlige kostnader. Hvor store disse kostnadene blir vil avhenge av hvor mange elever som følger undervisningen i hvert programområde. Det vil også være naturlig å tenke at bedriftene som stiller lokaler, materialer og veilederressurser til disposisjon godtgjøres for dette. I sum vil kostnadene pr. elev bli vesentlig høyere enn for elever som følger et ordinært yrkesfaglig tilbud.

Elevers opplevelse

Modellen gir økt fleksibilitet for eleven, eleven får tilgang til en opplæring som man ellers ville måtte flytte for å få tilgang til. Modellen stiller krav til elevens selvstendighet. Eleven vil i større grad enn andre elever måtte styre tid til skolearbeid utenom undervisning selv. Samtidig kan dette også styrke elevens studieteknikker og tidsstyringsevner.

Modellen gir en opplæringsssituasjon i programfag som består av en kombinasjon av praktisk opplæring i bedrift og undervisning i nettskole.

Selv om fjernundervisning spiller en stor rolle, vil kombinasjonen med praktisk opplæring i bedrifter og noen fysiske skoledager sikre at elever har muligheter for sosial interaksjon med medelever, lærere og arbeidsgivere.

For noen elever kan den økte vekten på selvstendig arbeid og fjernundervisning være utfordrende, spesielt hvis de sliter med selvdisiplin eller motivasjon. Dette krever at skolene tilbyr god støtte og oppfølging. Det er viktig at eleven har en person på skolen som følger opp opplæringen og elevens opplæringshverdag.

Selv om fjernundervisning kan tilby stor fleksibilitet, kan noen elever oppleve utfordringer knyttet til tilgang på nødvendige ressurser hjemme, som en stabil internettforbindelse eller et rolig studiemiljø. Det er derfor viktig at nettundervisning tilbys på dagtid i skoletiden sånn at eleven kan utnytte skolens infrastruktur.

Dette tilbudet passer best for motiverte elever som kan jobbe selvstendig og som ønsker en mer praksisrettet opplæring i bedrift, heller enn opplæring gitt bare i skole.

Aktuelle programområder for modell 4

I valg av hvilke programområder på vg2 som kan tilbys i en slik modell spiller flere faktorer inn. Arbeidslivets behov, skolens vg1-tilbud, elevenes ønske og programområdenes kompleksitet og lærefagenes egenart, må vurderes. Dersom modell 4 skal tilbys, vurderer fylkeskommunedirektøren at følgende programområder på vg2 er mest aktuelle:

Bygg- og anleggsteknikk:

- Overflateteknikk
- Betong og mur
- Klima, energi og miljøteknikk
- Anleggsgartner

Elektro- og datateknologi:

- Kulde- og varmepumpeteknikk

Informasjonsteknologi og medieproduksjon:

- Informasjonsteknologi

Restaurant- og matfag:

- Baker og konditor
- Matproduksjon
- Kokk og servitør

Salg, service og reiseliv:

- Salg og reiseliv
- Service, sikkerhet og administrasjon

Teknologi- og industrifag:

- Kjemiprosess og laboratoriefag

14. Andre alternative opplæringsmodeller

14.1 «Skole på byggeplass»

Hedmark fylkeskommune samarbeidet perioden 2018-2021 med en større entreprenør (Veidekke) om et prosjekt kalt «Skole på byggeplass, praksisbasert opplæring i Vg2 byggteknikk», knyttet til byggingen av firefelts E6 på strekningen Arnkværn-Moelv. Prosjektet innebar at en gruppe elever fikk praksisbasert opplæring i byggfag på en arbeidsplass gjennom et tett samarbeid mellom Ringsaker videregående skole og Veidekke. Overordnet målsetting var at elevene fullførte og besto Vg2 byggteknikk, for deretter å fullføre som lærlinger fram til fag- eller svennebrev i Tømrefaget eller Betongfaget.

Målgruppe var:

- Ungdom i aldersgruppen 18-24 år, og som ikke hadde gjennomført videregående opplæring og som heller ikke var i skolen.
- Ungdom som hadde strykkarakterer i fag fra det yrkesfaglige løpet og som dermed ikke har fått lærekontrakt.

Rekrutteringen av ungdom i målgruppen skjedde i et samarbeid mellom Veidekke, oppfølgingstjenesten og NAV.

All opplæring foregikk på arbeidsplassen. Undervisningen i fellesfag ble gjennomført av Ringsaker videregående skole i egen brakkerigg hos Veidekke. Elevene fulgte vanlig

arbeidsuke, fordelt på teori og praktisk arbeid på byggeplass. Elever som manglet fag eller hadde strykkarakterer fra tidligere skolegang fikk hjelp fra skolen med å ta opp igjen fag.

Prosjektet ble avsluttet i 2021. Et nytt engasjement i denne type prosjekt vil betinge en offentlig anbudskonkurranse. Det er fylkeskommunedirektørens vurdering at det kan være flere aktører som kan være aktuelle for et slikt konsept.

Dersom det er politisk vilje til å videreutvikle satsingen på en slik modell, må prosjektet bygges opp på nytt, med forutsigbare premisser med tanke på den praktiske forankringen i bransjen og ressursbehovet knyttet til modellen.

14.2 Alternativ rekruttering og opplæringsmodell i samarbeid med NAV

NAV Innlandet og Innlandet fylkeskommune har nylig skrevet under en avtale som skal få flere personer i jobb og opplæring. Målet er å hindre utenforskap og ledighet, men også å bidra til å dekke opp arbeidslivets behov for arbeidskraft.

Modellen skal tilby fleksible opplæringsløp mot fag- og/eller svennebrev. Den er forbeholdt personer som er registrert hos NAV og er mellom 19 og 30 år.

NAV har ansvar for å velge ut bedrifter og kandidater som kan være aktuelle for deltakelse. Deltakere får møte ulike bedrifter gjennom intervjuer, og aktuelle deltakere gjennomfører en utprøvsperiode i bedrift. Etter 3-6 måneder vil deltakerne bli realkompetansevurdert. Videre opplæringsløp avklares i dialog med fylkeskommunen. Hvilken av opplæringsmodellene «Fagbrev på jobb» og «Lærekontrakt med full opplæring i bedrift» som blir benyttet videre vil avhenge av den enkelte søkers alder og skole/praksisbakgrunn. Løsningene skal synliggjøre fleksibilitet og redusere byråkratiske hindre for å svare opp arbeidskraftbehovet.

15. Vurdering og anbefaling av alternative opplæringsmodeller innenfor yrkesfag

Under foretas en vurdering og anbefaling av de to opplæringsmodellene som er utredet. Det er viktig å presisere at begge de alternative opplæringsmodellene vil ha et begrenset omfang med tanke på antall elever som kan benytte seg dette utdanningsløpet, da man er avhengig av et forpliktende samarbeid med bedriftene.

15.1 Modell 2

Fylkeskommunedirektøren anbefaler at modell 2 utvikles og tilbys som et søkbart tilbud ved flere skoler og i flere lærefag enn i dag. Skoler som har tilbud på vg1, men som har for få elever til å igangsette ordinært vg2 vil være aktuelle for en slik modell. I tillegg kan skoler som har to klasser (30 elever) på vg1 i et utdanningsprogram, men bare fyller opp 1 klasse (15 elever) på et programområde på vg2, ha noen elever som kan få opplæring lokalt i en slik modell, i stedet for å flytte til en annen skole.

Fylkeskommunedirektøren ser for seg at følgende lærefag kan tilbys som en søkbar, alternativ modell ved flere skoler i Innlandet: Rørleggerfaget, reiselivsfaget, salgafaget, frisørfaget, kokkfaget, ernæringskokkfaget, baker- konditorfaget samt alle lærefag som bygger på vg2 matproduksjon. Andre egnede lærefag kan også være aktuelle, med det forutsettes at det foreligger et behov i arbeidslivet. Skoler kan ikke tilby slike løp i lærefag

som bygger på et vg2 som allerede finnes i regionen, eller tilby lærefag som reelt bidrar til å undergrave elevgrunnlaget for aktuelt vg2 ved andre skoler.

15.2 Modell 4

På bakgrunn av en helhetlig vurdering fraråder fylkeskommunedirektøren videre utvikling og igangsetting av modell 4.

Modellen innebærer bruk av nettundervisning i et omfang og på områder som pr i dag er lite prøvd ut innenfor videregående opplæring. Det er tvilsomt om omfanget av fjernundervisning vil være innenfor rammene i opplæringsloven.

Det er knyttet betydelig usikkerhet til om denne modellen kan fungere godt i praksis for elevene. Det er betydelig risiko for at elevene ikke får god nok opplæring, oppfølging og vurdering i programfagene. Det vil bli svært krevende for en fjernundervisningslærer å koordinere opplæringen som gis digitalt med praktisk opplæring som skal gis av ulike veiledere i forskjellige samarbeidende bedrifter.

Elevene vil også få mindre sosialt felleskap med jevnaldrende.

Risikoen for at eleven ikke får fullført påbegynt løp er også større siden man er avhengig av at eksterne bedrifter oppfyller sine forpliktelser fullt ut.

Kostnaden knyttet til hver elev i denne modellen vil bli betydelig høyere enn for elever som følger et normalt løp.

Det bør også nevnes at denne ordningen vil bidra til å svekke det ordinære tilbudet som gis ved andre videregående skoler.

Dersom modellen blir vedtatt igangsatt bør den først prøves ut i mindre skala, for eksempel ved to skoler, fortrinnsvis i ulike programområder skoleåret 25/26. Videre utrulling vedtas eventuelt etter evaluering av denne utprøvingen.

Forutsetning for igangsetting: Tilsynsmyndighetene kan overprøve om vilkårene for bruk av fjernundervisning i modellen er oppfylt.

15.3 Samarbeid skole og arbeidsliv vs. alternative opplæringsmodeller innen yrkesfag

Fylkeskommunen opplever i økende grad diskusjoner og ønsker om etablering av alternative opplæringsmodeller. Til en viss grad kan behovet for slike modeller forstås som en mangel på gode samarbeidsarenaer mellom skole og arbeidsliv. Spesielt kommer dette til syne når arbeidskraftmangelen er høy, elevgrunnlaget er synkende og skoletilbudene er smale.

Et manglende samarbeid mellom skole og arbeidsliv kan føre til at elevene får en mindre relevant yrkesutdanning, at frafallet øker og at utdanningen ikke gir arbeidslivet den kompetansen de har behov for. Et svakt eller manglende samarbeid mellom skole og arbeidsliv kan påvirke intensjonen om et helhetlig todelt utdanningsforløp.

Innlandet fylkeskommune er som skoleeier opptatt av hvordan våre videregående skoler velger å organisere samarbeidet mellom skole og arbeidsliv, og hvordan vi evner å skape best mulig resultater med ulike samarbeidsstrukturer. Fylkeskommunen ser at

samhandlingen mellom skole og arbeidsliv må forsterkes slik at morgendagens fagarbeidere bygger på arbeidslivets behov for kompetanse.

Innlandet fylkeskommune har startet et omfattende arbeid for å øke «kvalifisering og formidling til læreplass». Arbeidet skal forsterke samhandlingen mellom skole og arbeidsliv. Aktiviteter som er iverksatt skal svare opp to formål, dvs. øke andelen som gjennomfører og fullfører yrkesfaglige utdanningsløp, samt i økende grad svare opp arbeidskraftbehovet (fagarbeidere) til arbeidslivet. Dette arbeidet er et resultat av drøftinger og prioriteringer sammen med Yrkesopplæringsnemnda i Innlandet.

Tiltakene som iverksettes skal bidra til å skape tettere, mer forutsigbart og bedre samarbeid om opplæring med arbeidslivet. På denne måten kan man i større grad også redusere behovet for omfattende endringer i opplæringsmodeller for et begrenset antall elever.

16 Etablering av Nettskole i Innlandet fylkeskommune

16.1 Innledning

Å utrede de mulighetene som finnes innenfor digital undervisning inngår som en del av mandatet til delutredningen som jobber med alternative opplæringsmodeller.

Digital undervisning er for mange forbundet med den Teams- undervisningen elevene fikk under korona-pandemien, og som enkelte opplevde lite tilfredsstillende. Etablering av en nettskole gir helt andre muligheter både i forhold til innhold, organisering og kvalitet sett i lys av dagens teknologiske utvikling. Det avgjørende for å lykkes med en nettskole vil være hvilke rammer og strukturer fylkeskommunen setter for en slik type opplæring. Innlandet fylkeskommune ønsker at en nettskole skal være et supplement til den ordinære undervisningen i skolen.

De fleste andre fylker har etablert en fylkeskommunal nettskole for videregående opplæring, og det har i utredningsarbeidet vært viktig å innhente informasjon og erfaringer fra de fylkene som allerede har etablert slike tilbud. Erfaringer fra andre fylkeskommuner beskrives nærmere i pkt. 16.4.

Innlandet fylkeskommune har pr i dag et begrenset tilbud knyttet til nettundervisning for elever i alderen 16-19 år. Fylkesdekkende senter for nettundervisning er tilknyttet Trysil vgs, og gir i dag tilbud om nettundervisning primært til elever som av helsegrunner ikke kan følge undervisningen. Elevene tilbys fag som kreves for å få generell studiekompetanse og fellesfag for yrkesfag. For elever som ønsker yrkesfaglig kompetanse gis det tilbud om nettundervisning i fellesfagene. Når det gjelder voksne, tilbyr Fylkesdekkende senter for nettundervisning fellesfag som kreves for å få generell studiekompetanse og påbygging til generell studiekompetanse, fellesfag på yrkesfag og programfag innen helse- og oppvekstfag. Karriere Innlandet har i begrenset omfang hatt lignende tilbud for sine deltakere.

En nærmere beskrivelse av dagens tilbud gis i under pkt. 16.2 og 16.3.

Gjennom opprettelsen av en egen Nettskole for videregående opplæring i Innlandet, ønsker Innlandet fylkeskommune å gi et utvidet tilbud av fag som kan tas som nettundervisning.

Ny opplæringslov gir elevene utvidede rettigheter til videregående opplæring, og krever at fylkeskommunen planlegger med mer fleksible opplæringstilbud. Etablering av en egen nettskole kan være en måte å ivareta forventningen om økt fleksibilitet og det utvidede ansvaret som ligger i ny opplæringslov. Det vises for øvrig til pkt.17.

Nettskolen vil kunne bidra til et mer likeverdig opplæringstilbud for elever og lærlinger i hele fylket. En nettskole vil gi elever og lærlinger et bredere og mer relevant opplæringstilbud uavhengig av bosted og livssituasjon, og vil gjøre det mulig å gi og tilpasse opplæringen for elever og lærlinger i ulike livssituasjoner.

Nettskolen og fag i nettilbudet skal være et supplement til de fagene som skolene tilbyr.

Det er naturlig at også digital undervisning for voksne inkluderes i et slikt nettskoletilbud, men her må det tas hensyn til at opplæringen for voksne skal tilpasses den kompetansen deltakerne allerede har, og bli lagt opp slik at deltakerne så raskt som mulig kan oppnå relevant kompetanse for arbeid eller videre utdanning.

Etablering av en egen nettskole er også viktig for arbeidet med å utvikle alternative opplæringsmodeller innenfor yrkesfag. Gjennom en egen nettskole vil man få et virkemiddel slik at man på en pedagogisk forsvarlig måte kan gjennomføre nettundervisning i modeller som er utviklet i samarbeid med arbeidslivet

Denne utredningen er ment å gi overordnede føringer for etablering av et eget nettskoletilbud i Innlandet. Det vil måtte arbeides videre med å konkretisere nærmere innhold og organisering av nettskolen. Det er naturlig at det arbeidet gjøres uavhengig av denne utredningen.

16.2 Dagens tilbud om nettundervisning - elever 16 – 19 år

Innlandet fylkeskommune har i dag et tilbud om nettundervisning for ungdomsrettselever gjennom Fylkesdekkende senter for nettundervisning ved Trysil videregående skole. Elevene tas inn av inntakskontoret, etter individuell vurdering. Målgruppa for tilbudet er ungdomsrettselever som ikke kan følge fysisk undervisning på skole. I de fleste tilfellene er det helsegrunner som ligger til grunn for vedtak om nettbasert undervisning. Noen av elevene har også avsluttet tidligere påbegynt utdanningsløp pga. ufrivillig skolefravær. Ett av kriteriene for nettundervisning, er da at tiltak i ordinær skole allerede skal være forsøkt og vurdert.

Tilbudet har begrenset kapasitet i dag. Det er til enhver tid ca. 50 elever som har dette tilbudet. Elevene kommer p.t. fra 8 av 10 regioner. Det er grunn til å tro at det samlede behovet for tilbud til denne elevgruppa er større enn det tilbudet man har i dag.

Tilbudet omfatter både studieforberedende fag og fellesfag på yrkesfag. Fagene som tilbys innenfor studieforberedende er: Matematikk, norsk, engelsk, naturfag, historie og samfunnskunnskap, samt kroppsøving. Innenfor yrkesfag tilbys i dag kun fellesfag (engelsk, matematikk, naturfag, norsk, samfunnskunnskap og kroppsøving). De som senere går tilbake til ordinær skole, får da fritak for fag de har tatt tidligere.

Det meste av undervisningsopplegget er organisert som nettbasert fjernundervisning. Så langt det er mulig legges det opp til at alle skal delta på en fysisk oppstartsamling i Trysil. Mange av elevene har behov for stor grad av fleksibilitet. Veiledning, fagsamtaler og muntlige

prøver foregår hovedsakelig på videokonferanse på Teams, men eleven kan også avtale å møte faglærer på skolen. Skriftlige prøver gjennomføres under tilsyn, enten på Trysil videregående skole eller på elevens nærscole. Det samme gjelder skriftlig eksamen. Muntlig eksamen gjennomføres fortrinnsvis på Trysil videregående skole, men kan også løses på andre måter.

Ungdomsrettselevne på Fylkesdekkende senter for nettundervisning blir fulgt opp av en kontaktlærer som også fyller en funksjon som rådgiver for disse elevene.

16.3 Dagens tilbud om nettundervisning - voksne

Voksne som søker videregående opplæring, er i mange ulike livssituasjoner og bor spredt i hele fylket. Helseutfordringer, omsorgsoppgaver, jobb og reiseavstander gjør at mange trenger et fleksibelt opplæringstilbud, hvor de ikke er bundet av tid og sted i det daglige. For mange av disse vil nettbasert fjernundervisning være det beste, og i en del tilfeller også det eneste mulige, alternativet.

Fylkesdekkende senter for nettundervisning ved Trysil videregående skole, tilbyr i dag nettbasert opplæring for voksne. Det er til enhver tid ca. 110-120 voksne som får nettbasert opplæring ved senteret. I mars 2024 er det deltakere fra 7 av 10 regioner i Innlandet fylke, fordelt på 18 kommuner.

Tilbudet omfatter alle fellesfag som kreves for å få generell studiekompetanse og påbygg til generell studiekompetanse. Tilbudet omfatter da norsk, engelsk, matematikk, historie og samfunnskunnskap. Innen yrkesfag tilbys ellers alle fellesfagene, samt programfagene på vg1 Helse- og oppvekstfag, vg2 Barne- og ungdomsarbeiderfag, vg2 Helseservicefag og vg2 Helsearbeiderfag. Yrkesfaglig fordypning må søkes godkjent på grunnlag av dokumentert praksis. Fellesfagene har oppstart både høst og vår, mens programfagene på yrkesfag har kun oppstart om høsten.

Undervisningen i fellesfag er i hovedsak organisert som fjernundervisning, på samme måte som for ungdomsrettselever. For programfag på yrkesfag, er det imidlertid regelmessig undervisning i sanntid på Teams. Praktiske øvelser gjennomføres på skolen, men kan ofte også gjøres hjemme, på arbeidsplass eller andre arenaer og dokumenteres digitalt. Praktisk-muntlig prøve og eksamen gjennomføres på skolen.

Fylkesdekkende senter for nettundervisning tilbyr også vg3 Tannhelsesekretær. Dette er fylkets eneste opplæringstilbud innen tannhelsesekretær. Her er undervisningen imidlertid mer samlingsbasert (med nettstøtte), da praktiske øvelser må gjøres på Trysil tannklinikk.

Karriere Oppland hadde noen nettbaserte tilbud på tvers av regioner, men ingen langvarige og forutsigbare nettbaserte opplæringstilbud.

Endringen i Opplæringsloven fra voksnes rett til sluttkompetanse, til rett til en av tre vil redusere antall sluttkompetanser som kan tilbys ved det enkelte karrieresenter. Voksne får rett til læreplass, eller dersom de ikke får tilbud om læreplass, andre opplæringstilbud som fører fram til fag- eller svenneprøve. Endringen gir signaler om at behovet for nettbaserte tilbud for voksne vil øke.

16.4 Erfaringer fra andre fylker

Alle fylker i Norge har enten en etablert nettskole, eller er i ferd med å etablere et tilbud i sitt fylke. For mange fylker har nettskolen blitt en integrert del av opplæringstilbudet. En uformell undersøkelse gjort blant nettskolene i Norge viser at elevtallet varierer fra 100 til 1000 elever/deltagere pr år.

Delutredning III har brukt mye tid på å innhente informasjon og erfaringer fra fylker som allerede har etablert et eget nettskoletilbud. Nedenfor følger en overordnet oppsummering av hva slags tilbud andre fylker har valgt.

De vanligste tilbudene ved nettskolene er:

- Nettbaserte fag for studieforbereidende utdanningsprogram og generell studiekompetanse for voksne elever.
- Typisk språkfag som normalt ikke tilbys ved alle videregående skoler i fylket (Fransk III, Spansk III og Tysk III).
- Tilbud for elever som er for syke til å følge vanlig studieforbereidende opplæring.
- Voksenopplæringen med nettbaserte tilbud innenfor norsk, engelsk, matematikk, naturfag, historie og samfunnsfag.
- Kortere intensivkurs for elever som har 1, IV eller utsatt eksamen og dermed skal opp til høst-eksamen. Et kurs varer typisk 2 mnd. og har fokus på ett bestemt fag.
- Rogaland piloterer en modell hvor de tilbyr påbygg4 mens kandidatene har læretid.

17. Nettskolens rolle og muligheter i Innlandet

17.1 Økt krav til fleksibilitet for å bestå videregående opplæring

Behovet for fleksibel, inkluderende og framtidsretta opplæring omtales i Fullføringsreformen Stortingsmelding 21 (2020-2021), (s.76-77). Her omtales nettundervisning/fjernundervisning som opplæringsalternativ for elever med ungdoms- og voksenrett. Det pekes på erfaringer fra koronapandemien som tilsier at digitale opplæringstilbud ikke bør være hovedtilbudet, men et supplement til fysisk undervisning når det er gode grunner til det.

Stortingsmeldingen (s.125) peker videre på at fylkeskommunene har fått et utvidet og helhetlig ansvar for alle i aldersgruppa 16–24 år. Dette innebærer at fylkeskommunene har et ansvar for at alle i denne aldersgruppa får opplæring som gjør at de har en mulighet til å oppnå yrkeskompetanse og studiekompetanse. Det betyr at fylkeskommunene må bli enda bedre til å utnytte det handlingsrommet som allerede er i regelverket for å gi tilpassede opplæringsløp som favner hele den mangfoldige elevgruppa som nå er i videregående opplæring.

Ny opplæringslov og forskrift trer i kraft 1.8.24. Her gis det flere og utvida rettigheter for ungdom og voksne som ikke har bestått videregående opplæring og enkeltfag, jf. intensjonen i fullføringsreformen.

- I ungdomsopplæringen har en rett til videregående opplæring frem til oppnådd studiekompetanse eller yrkeskompetanse ut det skoleåret som tar til det året en fyller 24 år, jf. Opplæringslovens § 5-1.
- De som ikke har oppnådd studiekompetanse eller yrkeskompetanse, har fra det året de fyller 19 år rett til videregående opplæring for voksne etter Opplæringslovens § 18-3.

- I forslag til ny forskrift til opplæringslov er det i tillegg foreslått at elever og deltakere som ikke har bestått ett eller flere fag, vil få rett til mer opplæring i faget, som skal lede fram mot en standpunktkarakter. Meropplæringen skal være i samsvar med læreplanen i faget, men det vil være mulig å gjøre unntak fra timetallet i faget.

17.2 Tilbud og målgrupper for nettskolen

Delutredning III har jobbet med mulig tilbud og målgrupper for et framtidig nettskoletilbud i Innlandet. Det anbefales at omfanget av tilbud i en startfase ikke blir for omfattende, men at man heller bygger ut tilbudet over tid. Fylkeskommunedirektøren vurderer det som hensiktsmessig at det i første omgang etableres tilbud som kan bidra til et mer likeverdig opplæringstilbud til elever og lærlinger i hele Innlandet. På bakgrunn av dette anbefales det at følgende tilbud etableres først:

1 Mulighet til å kunne ta programfag ut fra interesse for og ønske om fordypning i fag.

Alle skoler kan ikke tilby alle ulike varianter av fag innenfor det enkelte utdanningsprogram på grunn av få elever og skolens økonomi. Antall elever og skolens økonomi påvirker fagtilbudet ved den enkelte skole.

Dette bidrar til at elever på mindre skoler har færre valgfrie programfag å velge blant innenfor sitt utdanningsprogram enn det større skoler kan tilby. Blant annet er det slik at små skoler med en til to klasser på studieforberedende ikke greier å tilby særlig bredde i valgfrie programfag inkludert språkfag. Det anbefales å starte opp med tilbud innenfor språkfag (fordypning) og realfag. Inntak til mange høyere utdanninger krever fordypning i realfag. Programfag innen realfag og språkfag nivå 3 gir også ekstra inntakspoeng ved opptak til høyere utdanning.

Det er viktig å være klar over at et omfattende programfagtilbud ved nettskolen kan bidra til å redusere elevgrunnet for andre programfag ved den enkelte skole.

Det må gjennomføres en kartlegging for å konkretisere hvilke fag det er hensiktsmessig å starte opp med.

2 Mulighet til å ta ett eller flere fag på nytt som ikke er bestått

Ungdom og voksne som ikke har bestått enkeltfag har i henhold til dagens regelverk en begrenset mulighet til å kunne bestå videregående opplæring med støtte og bistand i faget.

Elever som har fått karakteren 1 (strøket til eksamen) har per i dag rett til ny utsatt eksamen, jf. forskrift til opplæringslova § 3-31.

Elever som ikke har vurderingsgrunnlag (IV) i standpunktkarakter/eksamenskarakter i ett eller flere fag kommer ikke inn under bestemmelsen om ny utsatt eksamen som nevnt i punktet over, og må melde seg opp som privatist.

For å bidra til at elever skal få bestått sitt opplæringsløp tilbyr i dag Innlandet fylkeskommune «Sommerskole/Høstskole» i fagene naturfag, samfunnsfag, kroppsøving, norsk, engelsk og matematikk. Tilbudet gjennomføres om sommeren og på høsten, og avsluttes med en privatisteksamen.

Med ny opplæringslov fra 01.08.2024, utvides retten til videregående opplæring frem til en har oppnådd studiekompetanse eller yrkeskompetanse, jf. § 5-1 og § 18-3. Forskrift til ny

opplæringslov har nylig vært på høring, forskriften gir utfyllende bestemmelser for å operasjonalisere ny opplæringslov. I forskriftens § 4-3 og § 13-2 er forslaget at ungdom og voksne som ikke har bestått ett eller flere fag har rett til mer opplæring i faget. Dersom retten til mer opplæring for elever som ikke har bestått ett eller flere fag vedtas, kan nettskolen være ett av flere tilbud som kan gi ungdom og voksne mulighet til å bestå ett eller flere fag.

3 Undervisning til elever som av helsemessige årsaker ikke kan følge ordinær opplæring

Innlandet fylkeskommune har som andre fylker elever som har utfordringer med å møte på skolen av ulike årsaker. Dette er en sammensatt gruppe som trenger ulike løsninger for å kunne ta videregående opplæring, dvs. det må være rom for «skreddersøm». Dette kan være ungdommer hvor alt annet er prøvd, og alternativet hadde vært å ikke gå på skole. Mange av disse kan oppleve et godt strukturert nettilbud som langt bedre tilpasset enn de tilpasningene som er mulige å få til i et ordinært utdanningstilbud

4 Digital undervisning i programfag på yrkesfag

Nettskolen må koordinere og gi supplerende yrkesrettet undervisning i programfag som fjernundervisning til lærlinger i lærefag som følger alternativ opplæringsmodell 2, beskrevet i kapittel 4. Det må gis tilbud i alle lærefag der denne modellen er benyttet.

Nettskolen må også ta ansvar for (koordinere og gjennomføre) programfagundervisning på vg2 yrkesfag til elever som er tatt inn i alternativ modell 4 (beskrevet i kapittel 5), dersom denne blir vedtatt. Her inngår koordinering mellom ulike skoler og samarbeid med veiledere i bedrifter om opplæring og vurdering. Det må gis tilbud i alle programområder der denne modellen er benyttet.

5 Fellesfag og enkelte programfag for voksne som et supplement til tilbudet i Karriere Innlandet.

Dagens deltakertall ved Fylkesdekkende senter for nettundervisning synliggjør at det er behov for å videreføre fjernundervisning for voksne innen studieforberedende fellesfag, fellesfag på yrkesfag og påbygg til generell studiekompetanse (både vg3 og vg4). Det er også noe etterspørsel etter programfag innenfor realfag, for kvalifisering til høyere utdanning med realfagskrav.

Yrkesopplæring for voksne vil være et viktig virkemiddel for å dekke samfunnets kompetansebehov i framtida. Fjernundervisningstilbud kan bidra til å sikre at voksne i hele fylket får et variert tilbud som oppleves som reelle alternativer, uavhengig av bosted og livssituasjon. Det kan derfor være aktuelt å utvide dagens fjernundervisningstilbud for voksne innenfor yrkesfag, både i omfang og i antall programområder. Tilbudet må tilpasses at opplæringen på stadig flere områder skal tilbys etter den nye hovedmodellen for yrkesopplæring for voksne, dvs. modulstrukturert opplæring.

18. Viktige rammebetingelser

18.1 Lærerens kompetanse

Lærerens kompetanse og egnethet til å undervise digitalt er en viktig suksessfaktor ved etablering av en nettskole. Det er flere egenskaper som er viktige for å lykkes i denne rollen:

Digital undervisning forutsetter god teknologikompetanse, læreren må være komfortabel med digitale verktøy og plattformer som brukes i nettundervisning.

Gode kommunikasjonsevner og evne til å bygge gode relasjoner blir ekstra viktig i nettundervisning. Relasjonsbygging er mer utfordrende på nett fordi man ikke har den fysiske tilstedeværelsen.

Det blir viktig å utvikle kompetansen innenfor nettpedagogikk, og det finnes i dag flere høgskoler som tilbyr studier innenfor dette området. Selv om undervisningen foregår på nett, er pedagogiske prinsipper like viktige som i klasserommet, og det blir viktig å utvikle gode pedagogiske modeller for nettundervisning. Fagskolen Innlandet tilbyr i dag nettbaserte tilbud og det vil være naturlig å se hen til kompetansen de har opparbeidet på dette området.

Konkretisering av kompetansekrav for lærere som skal ha nettundervisning må utredes nærmere.

18.2 Personvern og datasikkerhet

Innføringen av et nettskoletilbud reiser flere problemstillinger knyttet til datasikkerhet. Videregående skoler behandler en rekke sensitive datakategorier, inkludert akademiske prestasjoner, personidentifiserbar informasjon og potensielt også helseopplysninger. Disse dataene er underlagt strenge reguleringer, som for eksempel EUs personvernforordning (GDPR). Overføringen og lagringen av denne informasjonen i digitale formater utgjør en økt risiko for uautorisert tilgang og datainnbrudd. Det skoleadministrative systemet VISMA In School ivaretar kravene til personvern og datasikkerhet som beskrives i GDPR. Det blir viktig at et nettskoletilbud ikke benytter seg av andre systemer, som kan føre til at personopplysninger kommer på avveie. Implementering av robuste sikkerhetstiltak er avgjørende for å beskytte nettskolens data.

En annen problemstilling relaterer seg til personvern, særlig i konteksten av synkron undervisning der lærere og elever kommuniserer i sanntid. For å tilrettelegge for en god pedagogisk bruk, må slike systemer ofte ha tilgang til ulike typer utstyr, som webkameraer, mikrofoner og muligens også skjermopptak. Dette utgjør en mulig risiko for personvernbrudd. Uautorisert tilgang til disse kommunikasjonskanalene kan medføre uønsket overvåking av både lærere og elever, noe som igjen krever robuste sikkerhetstiltak og tilgangskontroll. Elever kan også ta skjermbilder eller opptak fra en undervisningssituasjon som kan sette medelever i et uheldig lys hvis de blir delt med andre.

Det kan også være en utfordring knyttet til etisk og ansvarlig bruk av teknologiske ressurser. Med stadig tilgang til internett i skoletiden kan det oppstå situasjoner hvor elever og potensielt også lærere misbruker denne tilgangen. Det er derfor viktig at det utvikles klare retningslinjer og etiske normer som kan guide atferden i det digitale klasserommet. Dette inkluderer alt fra implementering av sikkerhetsprotokoller til opplæring i digital etikk og personvern for alle involverte parter.

18.3 Teknologiske krav

For at nettundervisning skal fungere er det avgjørende med en stabil IKT infrastruktur i form av stabil nettforbindelse.

Nettforbindelsen spiller en avgjørende rolle i nettundervisning, og dens pålitelighet har direkte innvirkning på elevenes læringsopplevelse. En stabil nettforbindelse er nødvendig for å kunne få tilgang til undervisningsmateriale, elektroniske lærebøker, videoer og annet digitalt innhold som er avgjørende for undervisningen. Nettforbindelsen muliggjør direkte interaksjon mellom lærere og elever via videokonferanser, chat eller e-post. Dette bidrar til å opprettholde engasjementet og gir mulighet for spørsmål og svar.

Mange oppgaver og prøver leveres elektronisk. En pålitelig nettforbindelse er nødvendig for at elever skal kunne sende inn arbeidet sitt i tide og for at lærere skal kunne vurdere det.

Det er viktig å understreke at nettundervisning vanligvis forutsetter at elevene primært deltar fra sine egne skoler, jfr. Opplæringslovens §14.

At elevene deltar i nettundervisning fra egen skole sikrer også at elevene har tilgang til lærere og faglige ressurser på sin egen skole, noe som er avgjørende for å støtte deres læring og svare på spørsmål.

19 Økonomiske og organisatoriske konsekvenser

Etablering av nettskole vil være et nytt tilbud, som krever ressurser utover dagens rammer. Disse ressursene vil ha ansvar blant annet for å løse administrative oppgaver, planlegging og utvikling av tilbud samt utvikle pedagogiske modeller for nettundervisningen, i tillegg til gjennomføring av undervisningen.

Etablering og utvikling av nettskole krever tett samarbeid med de videregående skolene blant annet for å kartlegge behovene for ulike fagtilbud og rekruttere lærere. Det er naturlig å se for seg at lærere i nettskolen rekrutteres fra de videregående skolene i Innlandet, tilsvarende gjøres også i andre fylker. En nettskolelærer vil kunne ha hovedarbeidsplassen sin på en av de videregående skolene og i tillegg undervise i ett eller flere fag i nettskoletilbud. På denne måten kan f.eks. lærere på mindre skoler få flere fag å undervise i, få brukt fagkompetansen sin og unngå delstillinger. En viktig faktor for å lykkes med nettskole vil være kvalifiserte lærere som ønsker å jobbe med digital undervisning.

I hvilken grad undervisningen i nettskolen skal skje i sanntid eller være selvstudium (asynkron læring) vil avhenge av målgruppe og fag, og det er naturlig å se for seg at undervisningen i et fag som tilbys digitalt inneholder begge disse elementene.

Som beskrevet tidligere, gir Opplæringsloven føringer for fjernundervisning, og sier at elevene i hovedsak skal få fjernundervisning på skolen.

Undervisning i sanntid innenfor et nettskoletilbud gir utfordringer knyttet til timeplanlegging og koordinering av timeplan mellom flere skoler. Fylker som har allerede etablert nettskoletilbud har løst dette enten ved at alle skoler blokklegger felles tid til nettundervisning en bestemt ukedag, og at dette blir førende for all annen timeplanlegging ved skolen. Et annet alternativ er at undervisningen legges til kveldstid. Dette kan by på utfordringer knyttet til skyss om undervisningen skjer på skolen.

Etablering av en nettskole vil først og fremst være et tiltak for å øke fleksibiliteten og gi større bredde og mer likeverdige tilbud til alle elever i hele fylket, samtidig som drift av nettskole vil kreve ekstra ressurser. Nærmere detaljer om dette må utredes videre.

20 Oppsummering - etablering av nettskole

Det er her gitt en overordnet beskrivelse av dagens situasjon, pekt på muligheter, viktige rammebetingelser og konsekvenser knyttet til opprettelsen av et eget nettskoletilbud i Innlandet. Det er ønskelig å få innspill fra høringsinstansene på muligheter og innhold i et framtidig nettskoletilbud.

21 Konklusjon

Fylkeskommunedirektørens innstilling til vedtak:

1. Det synkende elevtallet i videregående opplæring og derav strammere økonomiske rammebetingelser, tilsier behov for strukturendringer. Framtidig skole- og tilbudsstruktur i videregående opplæring i Innlandet fylkeskommune søkes utformet slik at man sikrer stabile utdanningstilbud med høy kvalitet i opplæringen. Skolene må ha gode rammer til å utvikle robuste fagmiljøer og skape stabilitet for elever og skolens personale over tid.
2. Innlandet fylkeskommune legger de tre alternativene til ny skole- og tilbudsstruktur som beskrives i saken ut på høring med frist 31.8.24:

Alternativ 1 En skole og fire skolesteder avvikles:

Skarnes vgs.

Skolested Nordstumboen (Storsteigen vgs.)

Skolested Dombås (Nord-Gudbrandsdal vgs.)

Skolested Lom (Nord-Gudbrandsdal vgs.)

Skolested Flisa (Solør vgs.)

Alternativ 2 To skoler og fem skolesteder avvikles:

Skarnes vgs.

Dokka vgs.

Skolested Nordstumboen (Storsteigen vgs.)

Skolested Dombås (Nord-Gudbrandsdal vgs.)

Skolested Lom (Nord-Gudbrandsdal vgs.)

Skolested Flisa (Solør vgs.)

Skolested Sønsterud (Solør vgs.)

Alternativ 3 Fire skoler og fem skolesteder avvikles:

Skarnes vgs.

Dokka vgs.

Trysil vgs.

Gausdal vgs.

Skolested Nordstumboen (Storsteigen vgs.)

Skolested Dombås (Nord-Gudbrandsdal vgs.)

Skolested Lom (Nord-Gudbrandsdal vgs.)

Skolested Flisa (Solør vgs.)

Skolested Sønsterud (Solør vgs.)

3. Alternative opplæringsmodeller kan bidra til å ivareta arbeidskraftbehov og kompetansebehov i en situasjon med elevtallsnedgang. Modellene skal ivareta ønsket kvalitet i opplæringen og elevenes læringsmiljø. Innlandet fylkeskommune legger de alternative opplæringsmodeller som beskrives i saken ut på høring.

4. Høringsinstansene inviteres til å komme med innspill om følgende:
 - De fremlagte forslagene til endringer i skole- og tilbudsstruktur
 - De fremlagte forslagene til alternative opplæringsmodeller
 - Hvordan fylkeskommunen gjennom samarbeid med kommuner, regioner, næringsliv og eventuelt andre kan være samskapende om opplæring.
 - Hvilke partnerskapsmodeller for de kommunale ansvarsområdene i elevtjenesten som best ivaretar elevenes behov for et skolemiljø med trivsel og sosial tilhørighet.